

Förmånsrätt

Förmånsrättslag (1970:979)	335
<i>Fordran mot emittentinstitut</i>	
Utgivning av säkerställda obligationer , lag (2003:1223) – utdrag	340
<i>Sjöpanträtt och luftpanträtt</i>	
Sjölag (1994:1009) – utdrag	342
Luftfartslag (2010:500) – utdrag	349
<i>Handpanträtt och retentionsrätt m.m.</i>	
Handelsbalk (1736:0123 2) – utdrag	351
Kommissionslag (2009:865) – utdrag	352
Patentlag (1967:837) – utdrag	353
Varumärkeslag (1960:644) – utdrag	355
Varumärkeslag (2010:1877) – utdrag (träder i kraft den 1 juli)	357
Kontoföring av finansiella instrument , lag (1998:1479) – utdrag	359
Elcertifikat , lag (2003:113) – utdrag	361
<i>Inteckning i skepp och luftfartyg samt båtbyggnad</i>	
Sjölag (1994:1009) – utdrag	342
Inskrivning av rätt till luftfartyg , lag (1955:227)	364
Registrering av båtbyggnadsförskott , lag (1975:605)	375
Registrering av båtbyggnadsförskott , förordning (2001:817)	376
<i>Försäkring</i>	
Försäkringsrörelselag (1982:713) – utdrag	377
Försäkringsrörelselag (2010:2043) – utdrag (träder i kraft den 1 april)	377
Utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige , lag (1998:293) – utdrag	378
<i>Företagshypotek</i>	
Företagshypotek , lag (2008:990)	379
Företagshypotek , förordning (2003:552)	386
BOLFS 2004:4 Företagshypotek	391
Inteckningsbrevsregister , lag (2008:1075)	392
Inteckningsbrevsregister , förordning (2008:1080)	395
BOLFS 2009:2 Inteckningsbrevsregister	399

Forts. nästa sida

<i>Fast egendom och tomträtt</i>	
Jordabalk (1970:994) – utdrag	401
Förmånsrätt för fordran på grund av fastighetsbildning , lag (1970:990) ...	406
Förmånsrätt för fordringar enligt lagen om förvaltning av samfälligheter , lag (1973:1152)	406
Kronans förmånsrätt för avdikningslån , lag (1929:164)	407
Säkerhet för utbekommande av viss ersättning enligt lagen om ägofred , lag (1933:270)	407
<i>Revisorer och redovisningskonsulter</i>	
EtikU 3 Hantering av risk för arvodesförlust	408
Praxis och litteratur	411

Förmånsrättslag (1970:979)

(senast ändrad genom SFS 2010:2047)

Inledande bestämmelser	335
Särskilda förmånsrätter	335
Allmänna förmånsrätter	336
Förhållandet mellan särskilda och allmänna förmånsrätter	338
Fordringar utan förmånsrätt	338
Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	339
Propositioner	339

Förmåns-
rätt

Inledande bestämmelser

1 § Vid utmätning eller konkurs har borgenärer inbördes rätt till betalning enligt denna lag. Föreskrift om lika rätt till betalning innebär att varje borgenär får betalt i förhållande till sin fordran.

I fråga om företräde till betalning vid utmätning av lön gäller särskilda bestämmelser. *Lag (1995:302)*

2 § Förmånsrätt till betalning är särskild eller allmän. Särskild förmånsrätt gäller vid utmätning och konkurs samt avser viss egendom. Allmän förmånsrätt gäller endast vid konkurs och avser all egendom som ingår i gäldenärens konkursbo.

Förmånsrätt omfattar även ränta i den mån ej annat är föreskrivet.

3 § Förmånsrätt består, även om fordringen överläts eller tas i anspråk genom utmätning eller på annat sätt övergår till annan.¹ *Lag (1995:302)*

Särskilda förmånsrätter

3 a § Förmånsrätt följer med fordran mot ett emittentinstitut som innehavare av skuldförbindelser utgivna enligt lagen (2003:1223) om utgivning av säkerställda obligationer har till följd av innehavet eller som motparter i derivatavtal träffade enligt den lagen har till följd av avtalet.

Förmånsrätten gäller i den egendom och i den omfattning som anges i 4 kap. 1 § samma lag. *Lag (2004:572)*

4 § Förmånsrätt följer med

1. sjöpanträtt och luftpanträtt,
2. handpanträtt och rätt att kvarhålla lös egendom till säkerhet för fordran (retentionsrätt), panträtt på grund av registrering eller underrättelse enligt lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument samt panträtt på grund av registrering enligt lagen (2003:113) om elcertifikat,
3. panträtt på grund av inteckning i skepp eller skeppsbygge eller i luftfartyg och reservdelar till luftfartyg,
4. registrering av båtbyggnadsförskott enligt lagen (1975:605) om registrering av båtbyggnadsförskott. *Lag (2003:115)*

4 a § Förmånsrätt följer med försäkringstagares och andra ersättningsberättigades fordran hos försäkringsgivare i den egendom och i den omfattning som anges i 7 kap. 11 a § försäkringsörelselagen (1982:713) och 5 kap. 11 § lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige.

Lag (2005:1048)

¹ Sedan lönegaranti betalats för fordringar med förmånsrätt enligt 12 § och staten inte längre övertar förmånsrätten rycker överstigande fordringar, envar upp till tio prisbasbelopp, fram med bästa rätt lika med fordringar på premier för kollektivavtalsförsäkringar, se prop. 2007/08:161 s. 45, 65 f. och 71 f., samt RH 1993:111. Jfr 28 § lönegarantilagen [red.anm.].

4 a §² Förmånsrätt följer med försäkringstagares och andra ersättningsberättigades fordran hos försäkringsgivare i den egendom och i den omfattning som anges i 6 kap. 31 § försäkringsrörelselagen (2010:2043) och 5 kap. 11 § lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstitutets verksamhet i Sverige. *Lag (2010:2047)*

5 § Förmånsrätt i lös egendom som hör till näringsverksamhet följer med företagshypotek. *Lag (2008:988)*

6 § Förmånsrätt i fast egendom följer med

1. fordran som enligt lag är förenad med förmånsrätt enligt denna punkt,
2. inteckning i egendomen.

7 § Förmånsrätt i tomträtt följer med

1. fordran på avgäld i anledning av upplåtelsen som ej förfallit till betalning tidigare än ett år innan utmätningen ägde rum eller konkursansökningen gjordes,
2. fordran som enligt lag är förenad med förmånsrätt enligt denna punkt,
3. inteckning i tomträtten.

8 § Utmätning ger förmånsrätt i den utmätta egendomen. *Lag (1994:471)*

9 § Särskilda förmånsrätter gäller inbördes efter paragrafernas följd och efter den i 3 a–7 §§ angivna numreringen.

Förmånsrätt enligt 4 § 3 har dock företräde framför förmånsrätt enligt 4 § 2 på grund av annan retentionsrätt än som avses i 3 kap. 39 § sjölagen (1994:1009).

Förmånsrätt på grund av utmätning har företräde framför förmånsrätt på grund av

1. företagsinteckning, som har sökts samma dag som beslutet om utmätning meddelades eller senare, och
2. annan inteckning, som har sökts samma inskrivningsdag som ett ärende angående anteckning om utmätningen har tagits upp eller senare.

Utmätning ger företräde framför senare utmätning av samma egendom, om inte annat följer av 4 kap. 30 § andra stycket eller 7 kap. 13 § utsökningsbalken. Utmätning för flera fordringar på en gång ger lika rätt om inte något annat följer av 7 kap. 14 eller 16 § utsökningsbalken. Om det inbördes företrädet i övrigt mellan fordringar med samma slag av förmånsrätt finns för vissa fall särskilda bestämmelser. *Lag (2008:988)*

Allmänna förmånsrätter

10 § Allmän förmånsrätt följer med

1. den kostnad som borgenär haft för försättande av gäldenären i konkurs och för beslut att ett dödsbos egendom skall avträdas till förvaltning av boutredningsman samt begravnings- och bouppteckningskostnader när gäldenären avlidit före konkursbeslutet,
2. arvode och kostnadsersättning till rekonstruktör enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion, tillsynsman enligt nämnda lag eller konkurslagen (1987:672) eller förordnad boutredningsman, om fordringen avser tid inom sex månader innan konkursansökningen gjordes eller därefter,
3. kostnad för särskilda åtgärder som under den tid som nämnts under 2 vidtagits med rekonstruktörens eller tillsynsmannens godkännande eller av boutredningsmannen och uppenbart varit till borgenärernas bästa,
4. andra fordringar som grundar sig på avtal som gäldenären med rekonstruktörens samtycke träffat under en företagsrekonstruktion enligt lagen om företagsrekonstruktion.

Förmånsrätt enligt första stycket 1–3 gäller endast i den mån beloppet med hänsyn till omständigheterna är skäligt. *Lag (1996:769)*

² Denna lydelse träder i kraft den 1 april 2011 enligt lag (2010:2047) [red.anm.].

10 a § Allmän förmånsrätt följer därefter med fordran på ersättning för uppdrag att fullgöra sådan revision som är föreskriven i lag eller annan författning och för uppdrag som avser upprättande av räkenskapsmaterial till fullgörande av bokförings-skyldighet som är föreskriven i sådan ordning, i den mån ersättningen avser arbete som har utförts de senaste sex månaderna innan konkursansökningen kom in till tingsrätten. *Lag (1987:694)*

11 § har upphävts genom lag (2008:988).

12 § Allmän förmånsrätt följer därefter med arbetstagares fordran på lön eller annan ersättning på grund av anställningen. Förmånsrätten omfattar fordringar som belöper på tiden före konkursbeslutet och inom en månad därefter. Fordringarna får inte ha intjänats eller, om lönen eller ersättningen skall bestämmas efter särskild beräkningsgrund,³ inte ha förfallit till betalning tidigare än tre månader innan konkursansökningen kom in till tingsrätten. Om arbetstagaren inte har kunnat nå arbetsgivaren med en uppmaning enligt 2 kap. 9 § konkurslagen (1987:672), gäller i stället den längre tid som bedöms skälig. Har konkursen föregåtts av ett förfarande enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion och har konkursansökningen gjorts inom ett år från det att företagsrekonstruktionen upphörde, skall vid tillämpning av tredje meningen, om det är förmånligare för arbetstagaren, anses som om konkursansökningen hade gjorts då ansökningen om företagsrekonstruktion skedde. I sådant fall skall de bortses från tiden mellan ansökningarna.⁴

For dran på uppsägningslön omfattas av förmånsrätt längst för uppsägnings-tid som beräknats enligt 11 § lagen (1982:80) om anställningsskydd. Uppsägningslön för tid under vilken arbetstagaren inte utför arbete för konkursgäldenären eller annan och inte heller driver egen rörelse omfattas av förmånsrätt endast om arbetstagaren kan visa att han har anmält sig hos offentlig arbetsförmedling som arbetsssökande. För uppsägnings-tid omfattar förmånsrätten endast lön eller ersättning som överstiger inkomst vilken arbetstagaren under den tid lönen eller ersättningen avser har haft av egen rörelse eller har förvärvat eller borde ha kunnat förvärva i en annan anställning. Vid bestämmande av i vilken utsträckning fordran på lön eller ersättning under uppsägnings-tid omfattas av förmånsrätt skall med samtidig inkomst i annan anställning jämnas till den som deltar i ett arbetsmarknads-politiskt program, i den mån stödet avser samma tid som lönen eller ersättningen och arbetstagaren har blivit berättigad till stödet efter uppsägningen.

Om en lönefordran, som har intjänats tidigare än tre månader före konkursansökningen, har varit föremål för tvist, omfattas den av förmånsrätt om talan har väckts eller förhandling som föreskrivs i kollektivavtal eller lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet har begärts inom fyra månader från förfalldagen och konkursansökningen har följt inom två månader från det att tvisten slutligt har avgjorts.

Semesterlön och semesterersättning som är intjänad före konkursansökningen omfattas av förmånsrätt för vad som står inne för det löpande och det närmast föregående intjänandeåret.⁵

Förmånsrätt följer med fordran på pension vilken tillkommer arbetstagare eller dennes efterlevande för högst sex månader före konkursansökningen och därpå följande sex månader. Förmånsrätten gäller även i fråga om pension, som intjänats hos

³ Med särskild beräkningsgrund avses enligt lagförarbetena bl. a. ackord, tantiem och provision samt i vissa fall övertidsersättning och inarbetad rätt till betald ledighet, se prop. 2002/03:49 s. 81, 150 och 267. Se även SOU 1999:1 s. 236 "särskild beräkning av omfattningen på utfört arbete eller arbetsgiva-rens försäljning eller dylikt" och NJA 2007 s. 792, fordran grundad på inestående tid i en arbetstidsbank har inte ansetts bestämd enligt särskild beräkningsgrund [red. anm.].

⁴ Förklaringen till och tolkningen av den kryptiska formuleringen av sista meningen finns i prop. 1995/96:5 s. 228. Där ges också ett sifferexempel till belysning [red. anm.].

⁵ Jfr RH 1997:71 och RH 2004:27. NJA 2007 s. 901, semesterdagar som en arbetstagare sparat har an-setts vara inestående för året efter det år som dagarna har intjänats [red. anm.].

föregående arbetsgivare, om gäldenären övertagit ansvaret för pensionen under de betingelser som anges i 23 och 26 §§ lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.

Om konkursgäldenären är näringsidkare, skall en arbetstagare som själv eller tillsammans med nära anförvanter senare än sex månader före konkursansökningen har ägt en väsentlig andel av företaget och som haft ett betydande inflytande över dess verksamhet inte ha förmånsrätt enligt denna paragraf för lön eller pension.⁶

Lag (2003:535)

12 a § Förmånsrätt för lön eller annan ersättning på grund av anställningen gäller för varje arbetstagare med ett belopp som motsvarar högst tio gånger det vid tiden för konkursbeslutet gällande prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken, med avdrag för det som betalats ut enligt 7 § lönegarantilagen (1992:497).⁷

Lag (2010:1210)

13 § Allmän förmånsrätt följer därefter med fordran på framtida pension till arbetstagare, som är född år 1907 eller tidigare, eller dennes efterlevande. Därvid får dock intjänad del av utfäst pension icke antagas avse större årlig pension än som motsvarar prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken. Från det sålunda beräknade fordringsbeloppet ska i förekommande fall avdragas upplupen del av pension enligt allmän pensionsplan eller enligt privat pensionsförsäkring.

Förmånsrätt enligt första stycket gäller även fordran på framtida pension som intjänats hos föregående arbetsgivare, om gäldenären övertagit ansvaret för pensionsfordringen enligt vad som anges i 12 § femte stycket.

Om gäldenären är näringsidkare, äger 12 § sjätte stycket motsvarande tillämpning. *Lag (2010:1210)*

14 § Fordringar som har allmän förmånsrätt enligt samma paragraf har inbördes lika rätt. *Lag (2008:988)*

Förhållandet mellan särskilda och allmänna förmånsrätter

15 § Särskild förmånsrätt har företräde framför allmän förmånsrätt. En fordran med allmän förmånsrätt enligt 10 eller 10 a § tas dock, om det behövs, ut före fordringar med särskild förmånsrätt enligt 5 eller 8 § i annan lös egendom än tomträtt. Vad som tas ut på detta sätt ska, när det finns särskilda förmånsrätter i olika egendomsgrupper, fördelas på grupperna i förhållande till den köpeskilling som har erhållits för varje grupp. *Lag (2008:988)*

16 § har upphävts genom lag (1975:1248).

17 § har upphävts genom lag (1973:1068).

Fordringar utan förmånsrätt

18 § Fordringar som inte är förenade med förmånsrätt har inbördes lika rätt. En borgenär kan dock enligt fordringsavtalet ha rätt till betalning först efter övriga borgenärer.

Har en fordran särskild förmånsrätt i viss egendom men räcker egendomen inte för att betala fordringen, behandlas återstoden av denna som en fordran utan sådan förmånsrätt. *Lag (2008:988)*

19 § Böter, viten och fordringar på grund av förverkande eller annan särskild rättsverkan av brott får vid konkurs utdelning efter andra fordringar. *Lag (2003:535)*

⁶ Se Advokaten nr 6 1998 s. 22, Elliot, *Nära anförvantes inverkan på arbetstagares förmånsrätt i konkurs* [red.anm.].

⁷ Övre gräns för förmånsrätten är 428.000 kr för år 2011 [red.anm.].

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser*2010:1210*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

2010:2047

Denna lag träder i kraft den 1 april 2011.

Förmäns-
rätt**Propositioner**

<i>SFS 1970:979</i> Prop. 1970:142	<i>SFS 1971:1043</i> Prop. 1971:178	<i>SFS 1973:1068</i> Prop. 1973:42	<i>SFS 1974:366</i> Prop. 1974:88
<i>SFS 1975:606</i> Prop. 1975:68	<i>SFS 1975:906</i> Prop. saknas	<i>SFS 1975:1248</i> Prop. 1975/76:12	<i>SFS 1975:1255</i> Prop. 1975/76:12
<i>SFS 1977:482</i> Prop. 1976/77:90	<i>SFS 1978:883</i> Prop. 1978/79:28	<i>SFS 1979:195</i> Prop. 1978/79:40	<i>SFS 1981:806</i> Prop. 1980/81:84
<i>SFS 1984:656</i> Prop. 1983/84:128	<i>SFS 1987:694</i> Prop. 1986/87:90	<i>SFS 1989:840</i> Prop. 1988/89:152	<i>SFS 1989:844</i> Prop. saknas
<i>SFS 1989:1083</i> Prop. 1989/90:34	<i>SFS 1991:202</i> Prop. 1990/91:106	<i>SFS 1992:1311</i> Prop. saknas	<i>SFS 1993:1310</i> Prop. 1992/93:257
<i>SFS 1993:1646</i> Prop. saknas	<i>SFS 1994:471</i> Prop. 1993/94:151	<i>SFS 1994:639</i> Prop. 1993/94:208	<i>SFS 1994:1018</i> Prop. 1993/94:195
<i>SFS 1994:1139</i> Prop. saknas	<i>SFS 1995:302</i> Prop. 1994/95:49	<i>SFS 1995:783</i> Prop. 1994/95:184	<i>SFS 1996:769</i> Prop. 1995/96:5
<i>SFS 1996:1054</i> Prop. saknas	<i>SFS 1997:203</i> Prop. 1996/97:102	<i>SFS 1998:298</i> Prop. 1997/98:141	<i>SFS 1998:1486</i> Prop. 1997/98:160
<i>SFS 1999:605</i> Prop. 1998/99:87	<i>SFS 2003:115</i> Prop. 2002/03:40	<i>SFS 2003:535</i> Prop. 2002/03:49	<i>SFS 2003:1224</i> Prop. 2002/03:107
<i>SFS 2004:572</i> Prop. 2003/04:109	<i>SFS 2005:1048</i> Prop. 2005/06:37	<i>SFS 2008:988</i> Prop. 2007/08:161	<i>SFS 2010:1210</i> Prop. 2009/10:222
<i>SFS 2010:2047</i> Prop. 2009/10:246			

UTDRAG

Lag (2003:1223) om utgivning av säkerställda obligationer

3 kap. Emittentinstitutets verksamhet (10 §)

Skyldighet att föra register

10 § Ett emittentinstitut skall föra ett register över de säkerställda obligationerna, säkerhetsmassan och, i förekommande fall, derivatavtal.

Registret skall vid varje tidpunkt utvisa det nominella värdet av de säkerställda obligationerna och av den säkerhetsmassa som är knuten till obligationerna. Registret skall också utvisa de medel som anges i 4 kap. 4 §.

4 kap. Emittentinstitutets obestånd

Förmånsrätt

1 § Förmånsrätt enligt 3 a § förmånsrättslagen (1970:979) gäller i de tillgångar som enligt 3 kap. 10 § registrerats som säkerhetsmassa.

Dessutom gäller förmånsrätt i

1. de medel som vid tidpunkten för konkursbeslutet eller utmätningen finns hos emittentinstitutet och som härrör från säkerhetsmassan eller derivatavtal, och
2. de medel som senare antecknas i registret enligt 4 §.

Hantering av tillgångar

2 § Om tillgångarna i säkerhetsmassan vid tiden för konkursbeslutet uppfyller de villkor som uppställs i denna lag, skall de hållas samman och åtskilda från konkursboets övriga tillgångar och skulder. En sådan åtgärd skall bestå så länge villkoren är uppfyllda. Även de tillgångar som omfattas av förmånsrätt enligt 1 § andra stycket samt obligationer och derivatavtal som antecknas i registret enligt 3 kap. 10 § skall hållas samman och åtskilda på detta sätt.

Första stycket gäller även om det föreligger en endast tillfällig, mindre avvikelse från de uppställda villkoren.

Kontraktsevenliga betalningar

3 § En innehavare av säkerställda obligationer och en motpart enligt derivatavtal har rätt att få betalt enligt avtalsvillkoren ur de tillgångar som omfattas av förmånsrätten, förutsatt att tillgångarna uppfyller de villkor som uppställs i denna lag eller det föreligger en endast tillfällig, mindre avvikelse från de uppställda villkoren. *Lag (2010:320)*

Inflytande medel

4 § De medel som efter beslut om konkurs betalas in enligt gällande avtalsvillkor för tillgångar i säkerhetsmassan och för derivatavtal skall antecknas i det register som anges i 3 kap. 10 §.

Avtal för konkursboets räkning

5 § Förvaltaren får för konkursboets räkning ta upp lån, ingå derivatavtal, återköpsavtal och andra avtal i syfte att uppnå balans mellan å ena sidan betalningsflöden, valutor, räntor och räntebindningsperioder enligt de finansiella villkoren för tillgångarna i säkerhetsmassan och ingångna derivatavtal och å andra sidan emittentinstitutets förpliktelser enligt säkerställda obligationer och derivatavtal. *Lag (2010:320)*

6 § För att uppfylla konkursboets förpliktelser enligt lån som upptagits eller avtal som ingåtts enligt 5 § får förvaltaren för konkursboets räkning använda tillgångar i säkerhetsmassan och medel som anges i 1 § andra stycket. De medel som inflyter på grund av sådana lån och avtal ska behandlas i enlighet med 4 §. *Lag (2010:320)*

7 § Förpliktelser och kostnader som uppkommer för konkursboet med anledning av lån som upptagits eller avtal som ingåtts enligt 5 §, ska vid fördelning på olika slag av egendom i boet behandlas enligt 14 kap. 18 § konkurslagen (1987:672) som kostnader för vård av egendom som ingår i säkerhetsmassan. *Lag (2010:320)*

8 § Vid bedömning enligt 2 och 3 §§ av om tillgångarna i säkerhetsmassan uppfyller villkor som ställs enligt denna lag ska även de finansiella villkoren i lån upptagna eller avtal ingångna enligt 5 § beaktas. *Lag (2010:320)*

Förmäns-
rätt

UTDRAG

Sjölag (1994:1009)

3 kap. Om skeppshypotek och sjöpanträtt	342
Skeppshypotek	342
Sjöpanträtt	346
Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	348

3 kap. Om skeppshypotek och sjöpanträtt*Skeppshypotek*

Upplåtelse av panträtt på grund av inteckning

1 § Ägaren av ett registrerat skepp eller skeppsbygge som vill upplåta panträtt i skeppet eller bygget till säkerhet för en fordran, har rätt att i den ordning som anges i detta kapitel hos registermyndigheten få inskrivning i egendomen av ett visst belopp (inteckning) i svenskt eller utländskt mynt eller i särskilda dragningsrätter (SDR). Vad som förstås med SDR anges i 22 kap. 3 §. Myndighetens bevis om inskrivningen kallas pantbrev.

Inteckning kan inte beviljas i en andel av ett skepp eller skeppsbygge och inte heller i flera skepp eller byggen gemensamt.

2 § Panträtt upplåts genom att skeppets eller skeppsbyggets ägare, efter att ha sökt inskrivning för sitt förvärv, överlämnar pantbrevet som pant för fordringen.

Bestämmelser om ägarens rätt när ett pantbrev inte alls eller endast delvis har utnyttjats för pantsättning (ägarhypotek) finns i 11 §.

3 § Panträtt som har upplåtits i ett skepp eller skeppsbygge omfattar även ersättning som på grund av försäkring eller av annan anledning utgår för skada på egendomen.

Innebörden av panträtt

4 § När en myndighet vid utsökning eller i något annat fall fördelar medel mellan rättsägare i ett skepp eller skeppsbygge har en borgenär rätt att för en fordran som är förenad med panträtt i egendomen, med den företrädesrätt inteckningen medför enligt denna eller annan lag, få betalning ur medlen intill pantbrevets belopp. I den mån detta inte räcker får borgenären betalning ur medlen genom ett tillägg. Detta får inte överstiga femton procent av pantbrevets belopp jämte räntan på detta belopp från den dag då egendomen utmättes, konkursansökan gjordes eller de medel som av något annat skäl skall fördelas sattes ned. Räntan beräknas för år enligt en räntefot som motsvarar den av Riksbanken fastställda, vid varje tid gällande referensräntan enligt 9 § räntelagen (1975:635) ökad med fyra procentenheter. Förändringar i referensräntan som inträffar efter upprättandet av en sakågarförteckning skall inte beaktas.

Om flera pantbrev har överlämnats som pant för en fordran och inteckningarna har samma företrädesrätt eller gäller omedelbart efter varandra, skall bestämmelserna i första stycket om pantbrevets belopp avse pantbrevens sammanlagda belopp.

En borgenärs rätt till betalning omfattar inte tillägget, om pantbrevet har utmätts på ansökan av borgenären eller om pantbrevet är pantförskrivet till borgenären i andra hand. *Lag (2002:357)*

5 § En borgenär har rätt att få betalning enligt 4 § även om fordringen har preskriberats eller inte blivit anmäld efter kallelse på okända borgenärer.

6 § Om ett skepp eller skeppsbygge försämras till följd av vanvård eller sjöolycka eller av någon annan jämförlig orsak så att panträttens värde väsentligt minskas, får borgenären söka betalning ur egendomen fastän fordringen inte är förfallen till betalning. Detta gäller också om skeppet eller bygget skall avregistreras enligt 2 kap. 6 § utom när bygget skall föras över till fartygsregistrets skeppsdela som skepp.

Lag (2001:384)

Panträttsupplåtelse i vissa fall

7 § Frångår ett skepp eller skeppsbygge innehavaren efter klander, är en upplåtelse av panträtt som skett efter det att egendomen kom ur rätte ägarens hand utan verkan, om inte annat följer av 9 §. Detta gäller också om förvärv av ett skepp eller skeppsbygge återgår som ogiltigt.

8 § Upplåts panträtt i ett skepp eller skeppsbygge i strid med en mot upplåtaren på grund av förvärvsvillkor gällande inskränkning i hans rätt att förfoga över egendomen är upplåtelsen utan verkan, om inte annat följer av 9 §.

9 § Om panträtt har upplåtits i ett skepp eller skeppsbygge av någon som inte var rätt ägare, skall upplåtelsen ändå gälla, om upplåtarens åtkomst var eller därefter på ansökan före upplåtelsen, blev inskriven och borgenären vid upplåtelsen eller, när fordringen därefter överlåts till någon annan, denne vid sitt förvärv varken insett eller bort inse att upplåtaren inte var rätt ägare. Detta gäller också i fråga om panträttsförvärv genom upplåtelse från någon som var rätt ägare men på grund av förvärvsvillkor saknade rätt att förfoga över egendomen genom upplåtelsen.

10 § Om panträtt har upplåtits till säkerhet för en fordran som ännu inte har uppkommit och om upplåtaren vid överlämnandet av pantbrevet var behörig att upplåta pant-rätten eller om förhållandena då var sådana som anges i 9 §, gäller panträtten till säkerhet för fordringen även om upplåtaren när fordringen uppkommer inte längre är ägare med rätt att förfoga över egendomen genom panträttsupplåtelse. Detta gäller dock inte, om borgenären före fordringens uppkomst har fått kännedom om att upplåtaren inte hade rätt att upplåta panträtt.

Vad som sägs i första stycket gäller även när ett pantbrev utgör säkerhet för en fordran och fordringen därefter byts ut mot en annan fordran utan några andra ändringar än sådana som normalt förekommer vid fordringsutbyten av det slag som det är fråga om.

Innebörden av ägarhypotek

11 § Om ett pantbrev inte har överlämnats som pant för en fordran, är skeppets eller skeppsbyggets ägare berättigad att vid sådan fördelning som avses i 4 § med den företrädesrätt inteckningen medför enligt denna eller annan lag få tilldelning ur medlen med pantbrevets belopp. Har ett pantbrev överlämnats som pant för en fordran men understiger fordringen pantbrevets belopp, är skeppets eller byggets ägare berättigad att ur medlen få skillnaden.

Företråde mellan inteckningar

12 § En inteckning ger företråde i förhållande till en annan inteckning efter den tidsföljd i vilken inteckningarna söks. Inteckningar som söks på samma inskrivningsdag ger lika rätt.

13 § Om möjlighet att bestämma företrädet mellan flera inteckningar som söks på samma inskrivningsdag på annat sätt än som angetts i 12 § samt om ändring i företrädesordningen genom nedsättning finns bestämmelser i 27 och 30 §§.

14 § Det företråde som en inteckning har i ett skeppsbygge består vid överföring till fartygsregistrets skeppsdel. *Lag (2001:384)*

15 § Om förmånsrätt som följer med en inteckning finns bestämmelser i förmånsrättslagen (1970:979).

Vissa bestämmelser om giltigheten av inteckningar och pantbrev

16 § Om ett skepp skall avregistreras som förolyckat, upphugget eller annars förstört eller som försvunnet eller övergivet till sjöss, förfaller en inteckning i skeppet när tio år har förflutit från den dag anteckning gjordes enligt 2 kap. 28 § första stycket 6. En inteckning kan dock förnyas att gälla i ytterligare tio år om det medan inteckningen ännu gäller begärs av borgenären eller skeppsägaren och kan även därefter förnyas i samma ordning för tio år åt gången.

17 § Om ett skepp eller skeppsbygge säljs exekutivt i Sverige är en inteckning i detta, sedan auktionen vunnit laga kraft och köpeskillingen har betalats, utan verkan till det belopp som inte tillåtits innestå i egendomen med anledning av att inteckningsborgens närens fordran räknats av på köpeskillingen.

Exekutiv försäljning i främmande stat av ett intecknat skepp eller skeppsbygge skall erkännas med den verkan som anges i första stycket, om egendomen fanns inom den statens jurisdiktionsområde och försäljningen verkställdes i enlighet med den statens lag och i överensstämmelse med bestämmelserna i 1967 års internationella konvention om sjöpanträtt och fartygshypotek.

18 § Om en inteckning blir helt eller delvis utan verkan är pantbrevet utan verkan i motsvarande mån.

Dödning av förkommet pantbrev medför inte att inteckningen blir utan verkan.

Främmande hypotek

19 § En panträtt eller en annan sådan rättighet som har upplåtits i ett utländskt fartyg gäller även i Sverige under förutsättning att

1. rättigheten upplåtits och skrivits in i enlighet med lagen i den stat där fartyget är registrerat,
2. registret och de handlingar som skall förvaras i anslutning till detta enligt lagen i registreringsstaten är offentliga och såväl utdrag av registret som avskrift av handlingarna kan fås från registret, och
3. registret eller i anslutning till detta förvarade handlingar innehåller uppgift om rättighetshavarens namn och adress eller om att rättigheten upplåtits till förmån för ett pantbrevs eller en motsvarande handlingens innehavare samt uppgift om det belopp rättigheten avser och om datum och övriga omständigheter som enligt lagen i registreringsstaten bestämmer rättighetens företrädare i förhållande till andra rättigheter.

20 § En panträtt eller en annan sådan rättighet som har upplåtits i ett fartyg under byggnad i främmande stat gäller även i Sverige under förutsättning att inskrivning skett i den främmande staten i enlighet med dess lag.

21 § En rättighet i fartyg eller fartygsbygge som enligt 19 eller 20 § gäller i Sverige medför här det företrädare i förhållande till en annan inskriven rättighet och, om det är förenligt med 51 och 52 §§, i övrigt den verkan i förhållande till tredje man som rättigheten har enligt lagen i den stat där fartyget är registrerat eller bygget utförs.

Inteckningsförfarandet

22 § I inteckningsärenden anses som ägare av skeppet eller skeppsbygget den för vars förvärv inskrivning senast är sökt.

23 § En ansökan om inteckning skall göras skriftligen av ägaren av skeppet eller skeppsbygget. Den skall innehålla uppgift om det skepp eller det bygge som avses och det belopp på vilket inteckningen skall lyda.

En begäran om inteckningsförnyelse skall göras skriftligen av skeppsägaren eller pantbrevets innehavare. Pantbrevet skall ges in om det inte är skeppsägaren som begär förnyelsen.

24 § En ansökan om inteckning skall avslås om

1. bestämmelserna i 23 § första stycket inte har iakttagits,
2. ansökan strider mot 1 §,
3. ansökan strider mot sådan på grund av förvärvsvillkor mot sökanden gällande inskränkning i hans rätt att förfoga över egendomen, som har förts in i fartygsregistrets skepps- eller skeppsbyggnadsdel eller förs in i det samma inskrivningsdag som inteckningen söks, och ansökan inte medgett av den till vars förmån inskränkningen gäller,
4. skeppet eller skeppsbygget skall avregistreras,

5. sökanden eller, om skeppet eller bygget ägs av flera, någon av sökandena är i konkurs eller försätts i konkurs samma inskrivningsdag som inteckningen söks och det inte visas att skeppet, bygget eller andelen inte hör till konkursboet,
6. skeppet, bygget eller en andel i eller en villkorlig äganderätt till sådan egendom har blivit föremål för kvarstad, betalningssäkring eller utmätning och ett ärende som rör anteckning om åtgärden har tagits upp senast på den inskrivningsdag då inteckningen söks, om inte i fråga om kvarstad ansökan har medgetts av kronofogdemyndigheten, eller
7. skeppet, bygget eller en andel i eller en villkorlig äganderätt till sådan egendom har frångått sökanden genom exekutiv försäljning.

Om ett ärende som rör inskrivning av sökandens förvärv har skjutits upp, skall behandlingen av inteckningsansökan skjutas upp på motsvarande sätt. *Lag (2001:384)*

25 § Om det inte finns något hinder enligt 24 §, skall inteckning beviljas och pantbrev utfärdas på grund av inteckningen.

Bestämmelser om utfärdande av ett nytt pantbrev i stället för ett pantbrev som dödsdats finns i lagen (1927:85) om dödande av förkommen handling.

26 § En begäran om inteckningsförnyelse skall avslås om 23 § andra stycket inte har iakttagits.

27 § En inteckning som skulle medföra lika företrädesrätt som en annan inteckning skall vid inskrivningen förklaras gälla efter den andra inteckningen, om sökanden begär det. En inteckning som sätts efter en annan skall gälla efter en inteckning med lika rätt som eller med bättre rätt än denna även om detta inte anges i beslutet.

28 § Ett pantbrev får på ansökan av skeppets eller skeppsbyggets ägare och efter medgivande av pantbrevets innehavare bytas ut mot två eller flera nya pantbrev (utbyte). På begäran skall därvid pantbrevens inbördes företrädesrätt bestämmas. Härvid skall 27 § andra meningen tillämpas.

29 § Inteckningar som gäller i samma myntslag och har inbördes lika rätt eller gäller omedelbart efter varandra får på ansökan av skeppets eller skeppsbyggets ägare och efter medgivande av pantbrevets innehavare föras samman till en inteckning (sammanföring). Denna inteckning skall gälla med den förmånsrätt som tillkommer den av de i sammanföringen ingående inteckningarna som har sämsta rätt.

En inteckning som avses i första stycket skall förklaras gälla för ett lägre belopp än det som de sammanförda inteckningarna sammanlagt uppgår till, om sökanden begär det och pantbrevets innehavare medger det.

30 § En inteckning får på ansökan av skeppets eller skeppsbyggets ägare och efter medgivande av pantbrevets innehavare sättas ned efter en annan inteckning (nedsättning). En inteckning som sätts ned efter en annan gäller efter inteckning med lika rätt som eller bättre rätt än denna även om detta inte anges i beslutet.

31 § På ansökan av skeppets eller skeppsbyggets ägare och efter medgivande av pantbrevets innehavare får en inteckning dödas (dödning).

Bestämmelser om dödning av inteckning när pantbrevet har förkommit finns i lagen (1927:85) om dödande av förkommen handling.

32 § När en innehavare av pantbrev lämnar medgivande till åtgärd som avses i 28–31 §§ skall pantbrevet ges in.

33 § På ansökan av ett pantbrevs innehavare skall innehavet antecknas i fartygsregistrets skepps- eller skeppsbyggnadsdel. Är någon annan antecknad som innehavare skall registermyndigheten, sedan det nya innehavet har antecknats, avföra den tidigare anteckningen och underrätta den vars innehav var antecknat. Om det kan antas att sökanden inte har pantbrevet, skall föreläggande meddelas honom att visa upp detta.

Anmäler den vars innehav antecknats att innehavet har upphört, skall anteckningen avföras.

Om en ansökan enligt första stycket inte har gjorts när ett pantbrev skall utfärdas eller det inte finns en ny sådan ansökan när anteckning om innehav avförs, skall skeppets eller skeppsbyggets ägare antecknas som innehavare. *Lag (2001:384)*

34 § Om en inteckning har förfallit enligt 16 §, skall det antecknas i fartygsregistrets skepsdel.

I registret skall anteckning göras om inverkan på inteckning av exekutiv försäljning. *Lag (2001:384)*

35 § Om ett skeppsbygge avförs ur fartygsregistrets skeppsbyggnadsdel och i stället förs in i fartygsregistrets skepsdel som skepp, skall en inteckning som gäller i bygget och en införing som rör inteckningen föras över till fartygsregistrets skepsdel. *Lag (2001:384)*

Sjöpanträtt

Sjöpanträtt i fartyg

36 § Sjöpanträtt i fartyg gäller till säkerhet för en sådan fordran mot redaren som kan hänföras till fartyget och som avser

1. lön och annan gottgörelse till befälhavaren eller någon annan ombordanställd på grund av dennes anställning på fartyget,
2. hamn-, kanal- och annan vattenvägsavgift samt lotsavgift,
3. ersättning med anledning av personskada som uppkommit i omedelbart samband med fartygets drift,
4. ersättning med anledning av sakskada som uppkommit i omedelbart samband med fartygets drift, förutsatt att fordringen inte kan grundas på avtal, och
5. bärgarlön, ersättning för avlägsnande av vrak och bidrag till gemensamt haveri.

Första stycket 3 och 4 gäller inte i fråga om en fordran på ersättning för atomskada.

Sjöpanträtt gäller även om fordringen riktar sig mot sådan fartygets ägare som inte är redare, eller mot den som i egenskap av befraktare eller i annan egenskap har hand om fartygets drift i redarens ställe.

36 §¹ Sjöpanträtt i fartyg gäller till säkerhet för en sådan fordran mot redaren som kan hänföras till fartyget och som avser

1. lön och annan gottgörelse till befälhavaren eller någon annan ombordanställd på grund av dennes anställning på fartyget,
2. hamn-, kanal- och annan vattenvägsavgift samt lotsavgift,
3. ersättning med anledning av personskada som uppkommit i omedelbart samband med fartygets drift,
4. ersättning med anledning av sakskada som uppkommit i omedelbart samband med fartygets drift, förutsatt att fordringen inte kan grundas på avtal, och
5. bärgarlön, ersättning för avlägsnande av vrak och bidrag till gemensamt haveri.

Första stycket 3 och 4 gäller inte i fråga om en fordran på ersättning för radiologisk skada.

Sjöpanträtt gäller även om fordringen riktar sig mot sådan fartygets ägare som inte är redare, eller mot den som i egenskap av befraktare eller i annan egenskap har hand om fartygets drift i redarens ställe. *Lag (2010:976)*

37 § Om förmånsrätt som följer med sjöpanträtt finns bestämmelser i förmånsrättslagen (1970:979).

De fordringar som har tagits upp i 36 § första stycket har inbördes företräde till betalning efter nummerordningen där. En fordran som avses i 5 har dock företräde framför en fordran som avses i 1–4 och som har uppkommit tidigare.

Fordringar under samma punkt har inbördes lika rätt om inte annat följer av andra stycket. En fordran som avses i 5 går dock före en annan sådan fordran som har uppkommit tidigare.

¹ Denna lydelse träder i kraft den dag regeringen bestämmer enligt lag (2010:976) [red.anm.].

38 § Utom i fall som avses i 41 § häftar sjöpanträtt vid fartyget med oförändrad för-
mänsrätt även om fartyget övergår till en ny ägare eller dess registrering ändras.

39 § Den som bygger, bygger om eller reparerar ett fartyg åt någon annan får hålla
kvar egendomen till säkerhet för sin fordran på köpeskillingen eller annan ersättning.

I fråga om rätt att i vissa fall sälja egendomen, att ta ut fordringen ur köpeskillingen
och att bortskaffa egendomen finns bestämmelser i lagen (1985:982) om näringsid-
kares rätt att sälja saker som inte har hämtats. Dessa bestämmelser skall tillämpas
även på övriga fall som avses i första stycket.

Om förmånsrätt som följer med rätten att hålla kvar egendomen finns bestämmel-
ser i förmånsrättslagen (1970:979).

40 § Sjöpanträtt i fartyg upphör när ett år har förflutit från det att fordringen uppkom,
om inte före utgången av denna tid kvarstad eller utmätning, som sedermera åtföljs
av exekutiv försäljning av fartyget, blivit säkerställd. Preskriptionstiden får inte för-
längas eller avbrytas men skall inte löpa medan det finns laga hinder mot att fartyget
beläggs med kvarstad eller utmäts för borgenärens fordran.

Vad i första stycket sägs om verkan av en säkerställd utmätning gäller också när ett
fartyg skall säljas exekutivt under konkurs eller enligt 1 kap. 10 § andra stycket, om
försäljning har begärts och fartyget har tagits ur drift.

För en fordran som är förenad med sjöpanträtt i ett fartyg får domstol besluta om
kvarstad på fartyget enligt 15 kap. 1 § rättegångsbalken även om det inte finns risk
för att motparten undandrar sig att betala skulden.

41 § Om ett fartyg säljs exekutivt i Sverige, upphör sjöpanträtt och retentionsrätt i
fartyget sedan försäljningen har vunnit laga kraft och köpeskillingen har betalats.

Borgenärerna har rätt till betalning ur köpeskillingen i den ordning som gäller för
utmätt egendom. En fordran som är förenad med sjöpanträtt får därvid bevakas till
fullt belopp trots bestämmelserna i 9 kap. om ansvarsbegränsning men ger inte ut-
delning över det belopp som högst skall betalas enligt dessa bestämmelser.

En exekutiv försäljning av fartyg i en främmande stat skall erkännas med den ver-
kan som anges i första stycket, om fartyget fanns inom den statens jurisdiktionsom-
råde samt försäljningen har verkställts i enlighet med den statens lag och i överens-
stämmelse med bestämmelserna i 1967 års internationella konvention om sjöpanträtt
och fartygshypotek.

42 § Bestämmelserna om sjöpanträtt i fartyg skall också tillämpas på fartyg under
byggnad sedan bygget sjösatts.

Sjöpanträtt i last

43 § Sjöpanträtt i inlastat gods gäller till säkerhet för

1. fordran på bärgarlön och på bidrag till gemensamt haveri eller annan kostnad
som skall fördelas enligt samma grund (13 kap. 15 § tredje stycket, 14 kap. 40 §
och 17 kap. 6 §),
2. fordran på grund av att en transportör, bortfraktare eller befälhavare med stöd
av behörighet enligt denna lag har slutit avtal eller vidtagit någon annan åtgärd
för lastens behov samt en lastgares fordran på ersättning för gods som sålts
för någon annan lastgares räkning, och
3. en transportörs eller bortfraktares fordran på grund av fraktavtalet om den kan
göras gällande mot den som kräver att godset skall lämnas ut.

44 § Om förmånsrätt som följer med sjöpanträtt finns bestämmelser i förmånsrätts-
lagen (1970:979).

De fordringar som har tagits upp i 43 § har inbördes företräde till betalning efter
nummerordningen där. Fordringar under samma punkt har inbördes lika rätt. En for-
dran som avses i 1 eller 2 går dock före en fordran under samma punkt som härrör av
en annan händelse och som har uppkommit tidigare.

45 § Utlämnas gods som utgör säkerhet för en fordran eller säljs gods för fartygets
eller lastens behov, upphör sjöpanträtten i godset.

Om gods säljs exekutivt upphör sjöpanträtten i godset sedan försäljningen har vunnit laga kraft och köpeskillingen har betalats.

Den som utan borgenärens tillstånd har lämnat ut gods som enligt vad han insett eller bort inse utgjorde säkerhet för en fordran, svarar för vad som till följd av detta inte kan ersättas ur godset. Sådan ansvarighet har även mottagaren, för en fordran för vilken han annars inte skulle svara personligen, om han hade kännedom om fordringen när godset lämnades ut.

46 § Sjöpanträtt i inlstatat gods upphör när ett år har förflutit från det att fordringen uppkom, om inte före utgången av denna tid antingen talan väckts i laga ordning eller kvarstad eller utmätning, som sedermera åtföljs av exekutiv försäljning av godset, blivit säkerställd. Preskriptionstiden skall inte löpa medan det finns laga hinder mot att godset beläggs med kvarstad eller utmäts för borgenärens fordran.

Om en fordran har kommit under behandling av dispaschör, anses att talan om fordringen har blivit väckt.

Vad i första stycket sägs om verkan av en säkerställd utmätning gäller också när gods skall säljas exekutivt under konkurs, om försäljning har begärts och godset har tagits om hand, förseglats eller märkts av kronofogdemyndigheten.

Gemensamma bestämmelser om sjöpanträtt

47 § Om en borgenär har sjöpanträtt i flera panter, utgör varje pant säkerhet för fordringens hela belopp.

Får borgenären betalt ur en pant för större del av sin fordran än som belöper på den panten efter det inbördes förhållandet mellan panternas värden vid tiden för panträttens uppkomst, inträder pantägaren för överskottet i den rätt borgenären hade till övriga panter. I pantägarens ställe och med företråde framför honom inträder den borgenär, för vars fordran panten utgjorde säkerhet särskilt, i den mån panten på grund av den andre borgenärens krav inte räcker till betalning av hans fordran.

48 § Sjöpanträtt består även om fordringen överläts eller tas i anspråk genom utmätning eller på annat sätt övergår till någon annan. *Lag (1995:314)*

49 § Sjöpanträtt omfattar inte ersättning som på grund av försäkring eller av någon annan anledning utgår för skada på fartyg eller last.

Rätt till betalning som är förenad med retentionsrätt enligt 39 § får göras gällande i ersättning som på grund av försäkring eller av någon annan anledning utgår för skada på det fartyg eller det fartygsbygge som är föremål för retentionsrätten.

50 § Talan om betalning ur fartyg eller last för en fordran som är förenad med sjöpanträtt får väckas mot pantägaren eller befälhavaren. Vad gäller last får sådan talan dock inte väckas mot befälhavaren av fartygets ägare eller redare eller den som i egenskap av befraktare eller i annan egenskap har hand om fartygets drift i redarens ställe.

51 § När en sådan sjöpanträtt eller retentionsrätt i fartyg som avses i detta kapitel åberopas inför svensk myndighet skall svensk lag tillämpas.

Om en annan sjöpanträtt, retentionsrätt eller liknande rättighet i fartyg åberopas, skall den prövas enligt lagen i den stat där fartyget är registrerat. Rättigheten skall dock stå tillbaka för sjöpanträtt eller retentionsrätt enligt detta kapitel eller hypotek som överensstämmer med 1967 års internationella konvention om sjöpanträtt och fartygshypotek. Rättigheten får i övrigt inte medföra bättre rätt än den rättighet enligt detta kapitel som den närmast motsvarar.

52 § Bestämmelserna i 51 § skall också tillämpas på fartyg under byggnad sedan bygget sjösatts. För tiden innan dess gäller lagen i den stat där fartyget byggs.

Kraftträdande- och övergångsbestämmelser

2010:976

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

UTDRAG

Luftfartslag (2010:500)**10 kap. Flygräddningstjänst, bärgning, undersökning av luftfartsolyckor och rapportering av händelser (2–6 §§)**Förmåns-
rätt*Bärgning*

2 § Den som bärgar ett luftfartyg som har förolyckats eller befinner sig i nöd och alla som medverkar vid bärgningen har rätt till bärgarlön. Detsamma gäller vid bärgning av gods ombord på ett sådant luftfartyg eller av något som hör till luftfartyget eller godset. I fråga om bärgarlönen tillämpas bestämmelserna i 16 kap. 3 § tredje och fjärde styckena, 5 § första stycket andra och tredje meningarna, 6 § och 10 § tredje stycket sjölagen (1994:1009). Den som i en sådan nödsituation räddar människor från luftfartyget eller medverkar vid deras räddning har också rätt till en del av bärgarlönen. De särskilda kostnader som någon i övrigt har haft för bevarandet av ett luftfartyg eller av gods ska också ersättas, om kostnaderna har varit nödvändiga.

Den som deltar i en bärgning trots ett uttryckligt och befogat förbud av luftfartygets befälhavare, ägare eller, om luftfartyget inte används av ägaren, den som brukar det i ägarens ställe har inte rätt till bärgarlön. Detsamma gäller i fråga om ersättning för kostnader för bevarande av luftfartyg och gods.

Bestämmelserna om bärgning i denna paragraf tillämpas inte på sådan bärgning som avses i 16 kap. 1 § 1 sjölagen.

3 § Den som har en fordran på bärgarlön eller ersättning för kostnader enligt 2 § har luftpanträtt i luftfartyget eller godset med förmånsrätt enligt 4 § 1 förmånsrättslagen (1970:979), om bärgarlönen eller ersättningen avser åtgärder som har avslutats i Sverige.

En yngre fordran har företräde framför en äldre. Fordringar som har uppkommit på grund av samma händelse har lika rätt till betalning.

För att ett luftfartyg ska få lämna den plats där åtgärderna för bärgningen eller bevarandet avslutades, eller för att ägaren ska få ta godset i besittning, krävs att borgenärerna medger det. Detta gäller dock inte, om borgenärerna har fått betalt för sina fordringar eller säkerhet har ställts.

4 § Luftpanträtt omfattar inte ersättning som på grund av försäkring eller av någon annan anledning betalas för skada på luftfartyg eller gods.

5 § Säljs luftfartyget eller godset exekutivt, upphör luftpanträtten sedan försäljningen har vunnit laga kraft och köpesumma betalats. Borgenärerna har rätt till betalning ur köpesumman enligt bestämmelserna i utsökningsbalken.

Luftpanträtten i godset upphör, om det genom lossning ställs till avsändarens eller mottagarens förfogande. Om godset lämnas ut utan borgenärens tillstånd, svarar den som tar emot godset för fordringen, om han eller hon kände till denna. Han eller hon svarar dock inte för mera än det värde som godset hade vid lossningen.

6 § Luftpanträtten i ett luftfartyg som är registrerat i Sverige upphör efter tre månader från den dag åtgärderna för bärgningen eller bevarandet av luftfartyget avslutades. Detta gäller dock inte, om borgenärens anspråk på panträtt inom samma tid har anmälts till inskrivningsmyndigheten för anteckning i inskrivningsregistret för luftfartyg och dessutom överenskommelse har träffats om panträttens belopp eller talan om panträtten har väckts i laga ordning.

Bestämmelserna i första stycket gäller också om luftfartyget är registrerat i ett annat land som har biträtt den konvention rörande internationellt erkännande av rätt till luftfartyg som avslutades i Genève den 19 juni 1948 (Genèvekonventionen). Borgenärens anspråk på panträtt ska i sådant fall anmälas hos den myndighet som för inskrivningsregistret för luftfartyg.

Om luftfartyget inte är registrerat eller om det är registrerat i ett annat land än som anges i andra stycket, upphör luftpanträtten efter ett år från den dag åtgärderna för bärgningen eller bevarandet av luftfartyget avslutades. Detta gäller dock inte, om inom samma tid överenskommelse har träffats om panträttens belopp eller talan om panträtten har väckts i laga ordning.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

2010:500

1. Denna lag träder i kraft den 1 september 2010. Genom lagen upphävs luftfartslagen (1957:297). Äldre bestämmelser ska fortsatt gälla för avgifter som är hänförliga till tiden före ikraftträdandet.
2. Certifikat, tillstånd och godkännanden som har meddelats enligt luftfartslagen (1957:297) och med stöd av den meddelade föreskrifter, ska fortsätta att gälla enligt sitt innehåll. Frågor om förnyelse av ett äldre certifikat, tillstånd eller godkännande ska dock prövas enligt den nya lagen, liksom återkallelse av ett certifikat, tillstånd eller godkännande eller vägran att godkänna ett tillstånd om den händelse som ligger till grund för ingripandet har ägt rum sedan lagen har trätt i kraft.

UTDRAG

Handelsbalk (1736:0123 2)**10 kap. Om pant och borgen (1–7 §§)**

1 § Sätter man i pant guld, silver, eller vad det helst är i lösören; göre det med tvenne vittnen, eller tage där å handskrift av honom, som panten i händer får.

2 § Nu är dag ute, och löses ej panten åter; have då panthavaren våld, att den å häradstinget en gång, och i staden å tre måndagar, uppbjuda, och sedan lagligen värdera och mäta låta. Vill då ägaren lösa panten åter; göre det, i staden inom fjorton dagar, och å landet inom en månad, sedan det honom kungjort var, och gælde därtill den ränta, som han utfäst haver. Vill eller gitter han ej; stånde honom fritt, vad han hellre vill låta panten under offentligt utrop till salu gå, eller låta borgenären den behålla efter värderingen. Varder panten högre värderad, eller försåld, än gälden är; njute då gäldenären det över är: är panten mindre; fülle han bristen.

3 § Pant bör väl gömmas och vårdas, och ej utan ägarens lov och minne brukas, eller utlånas, (vid sex dalers bot,) och skadan åter.

4 § Kommer skada å pant, förty, att den, som panten hade, den ej rätteligen vårdat; gælde han fullt åter. Sker det av våda, och ej av vangömmo; vare skadan ägarens, och gælde ej dess mindre, vad panten stod före.

5 § har upphävts genom förordning (1858:85 s. 1).

6 § Vill någon sätta ut till annan den pant, som han i händer haver; säge då först ägaren därom till, eller, där han ej när är, give det rätten eller Konungens befallningshavande tillkänna, och sätte panten ej högre ut, eller med andra villkor, än den hos honom häftar före, eller böte en sjätte del av pantens värde, och skadan åter. Nekar någon emot bättre vetande, till den pant han emottagit haver (; böte hälften av det panten värd är).

7 § Skepp och skeppsbygge må ej med laga verkan sättas i pant efter ty nu är sagt. Ej heller må luftfartyg sålunda pantsättas. *Lag (1973:1066)*

UTDRAG

Kommissionslag (2009:865)**Kommissionärens säkerhetsrätt (15 och 16 §§)**

15 § Till säkerhet för en fordran på provision eller annan ersättning hos kommittenten har en kommissionär panträtt i kommittentens varor som kommissionären med anledning av uppdraget har köpt in eller tagit emot för försäljning, om kommissionären har varorna i sin besittning eller under motsvarande kontroll.

En handelskommissionär har även panträtt för en fordran enligt första stycket i varor som kommissionären köpt in eller tagit emot för försäljning med anledning av ett annat kommissionsuppdrag för kommittenten än det där fordran har uppkommit, om uppdraget faller inom området för en näringsverksamhet som kommittenten bedriver.

En kommissionär som sålt kommittentens varor har panträtt i fordran hos tredje man, såvida kommissionären skulle ha haft panträtt i varorna om de inte hade sålts. Motsvarande gäller i fråga om en fordran hos tredje man på leverans av köpta varor.

Kommissionärens panträtt upphör, om kommittenten ställer godtagbar säkerhet för fordran.

16 § Kommissionären får realisera sin pant enligt 15 § för att täcka sina säkrade fordringar, när den fordran som panten utgör säkerhet för har förfallit till betalning eller när en annan händelse har inträffat som enligt avtal mellan parterna medför rätt att realisera panten.

Om panträtten gäller i varor som är utsatta för snabb förstörelse eller försämring eller som kräver alltför kostsam vård, får de realiserats tidigare än vad som framgår av första stycket.

Panten ska säljas på auktion. Finansiella instrument och valuta får också säljas på annat sätt eller realiseras genom avräkning, om det sker på ett affärsmässigt rimligt sätt. En fordran hos tredje man ska om möjligt drivas in, om den är förfallen till betalning.

Kommissionären ska, om det är möjligt, underrätta kommittenten före realiseringen. Detta gäller dock inte i de fall som avses i tredje stycket andra meningen.

Om kommittenten är i konkurs, gäller 8 kap. 10 § konkurslagen (1987:672) i stället för denna paragraf.

UTDRAG

Patentlag (1967:837)**12 kap. Pantsättning**

94 § Patent som har meddelats eller har verkan här i riket kan pantsättas enligt bestämmelserna i detta kapitel.

Pantsättning kan också avse

1. svensk patentansökan,
2. internationell patentansökan som har fullföljts enligt 31 § eller som har tagits upp till handläggning enligt 33 § tredje stycket eller 38 §, eller
3. europeisk patentansökan för vilken översättning enligt 88 § har kommit in till patentmyndigheten eller som har omvandlats enligt 93 §.

Panträtt i en patentansökan omfattar också en del av ansökningsen som blir föremål för delning eller utbrytning. *Lag (1987:1330)*

95 § Panträtt i patent eller patentansökan uppkommer genom registrering av ett skriftligt avtal om pantsättning av egendomen. Ansökan om registrering görs hos patentmyndigheten.

Om en registrerad panträtt har övergått på någon annan, skall det på begäran antecknas i patentregistret eller diariet för patentansökningar.

Har panträtt upplåtits till flera var för sig, har den upplåtelse företräde för vilken ansökan om registrering först inkom till patentmyndigheten, om inte annat har avtalats.

Görs samma dag ansökan om registrering av flera upplåtelser, har de sinsemellan företräde efter den tidsföljd i vilken de har ägt rum, om inte annat har avtalats. Är upplåtelseerna samtidiga eller kan det inte utredas i vilken tidsföljd de har skett, har de lika rätt. *Lag (1987:1330)*

96 § Ansökan om registrering enligt 95 § görs av den som har rätt till patentet eller patentansökningsen eller av den till vilken panträtt har upplåtits. Sökanden skall styrka upplåtarens rätt till patentet eller patentansökningsen.

Den som i patentregistret anges som patenthavare skall anses ha rätt till patentet, om inte annat framgår i ärendet. Avser ansökan om registrering pantsättning av en patentansökan, skall den som har registrerats hos patentmyndigheten som uppfinnare eller dennes rättsinnehavare anses ha rätt till patentansökningsen, om inte annat framgår i ärendet.

Är upplåtaren, när ansökan om registrering görs, på grund av utmätning, konkurs, omyndighet, betalningssäkring, kvarstad eller någon annan anledning inte behörig att förfoga över den pantförskrivna egendomen, får ansökningsen inte bifallas.

Lag (1987:1330)

97 § Ett avtal om pantsättning av patent kan registreras när patent har meddelats eller, om avtalet avser ett europeiskt patent, när detta enligt 82 § har fått verkan här i riket.

Ett avtal om pantsättning av patentansökan kan registreras när denna har registrerats i patentmyndighetens diarium eller, om avtalet avser en europeisk patentansökan, när kungörelse enligt 88 § har utfärdats.

Om en pantsatt patentansökan leder till att patent meddelas, gäller därefter patentet som pantobjekt. *Lag (1987:1330)*

98 § Även om registrering har skett, gäller panträtt i den pantsatta egendomen endast om pantavtalet har ingåtts av någon som var rätt ägare till egendomen och behörig att förfoga över den och om avtalet inte heller av någon annan anledning är ogiltigt. *Lag (1987:1330)*

99 § Panträtten är förfallen, om patentet eller patentansökningen har överförts på någon annan eller annars på grund av bestämmelserna i denna lag inte vidare skall gälla. *Lag (1987:1330)*

100 § Registreringen skall avföras, om panträtten genom lagakraftvunnen dom har förklarats ogiltig eller om panträtten har förfallit eller annars upphört att gälla. *Lag (1987:1330)*

101 § Pantsättning av patent eller patentansökan gäller från tiden för ansökan om registrering enligt 95 § mot den som senare förvärvar äganderätt eller annan rätt till egendomen.

Ett licensavtal gäller mot panthavaren, om avtalet har slutits före ansökan om registrering av pantavtalet. *Lag (1987:1330)*

102 § Bestämmelser i annan lag om handpanträtt vid utmätning eller i konkurs gäller också för panträtt i patent eller patentansökan. När ansökan om registrering enligt 95 § inkommer till patentmyndigheten medför det samma rättsverkningar som när en panthavare tar en lös sak i besittning.

Säljs pantsatt patent eller patentansökan vid utmätning eller i konkurs, består sådana licensavtal som avses i 101 § andra stycket. *Lag (1987:1330)*

103 § Pantborgenären får sälja panten och ta ut sin fordran ur köpeskillingen endast om han dessförinnan har underrättat gäldenären och andra kända sakägare om försäljningen och dessa har erhållit skäligt rådrum att bevaka sin rätt.

Vid försäljning enligt denna paragraf består sådana licensavtal som avses i 101 § andra stycket. *Lag (1987:1330)*

104 § Den som ansöker om registrering enligt detta kapitel skall betala en avgift. Regeringen bestämmer avgiftens storlek. *Lag (1987:1330)*

UTDRAG

Varumärkeslag (1960:644)¹Förmäns-
rätt

34 a § Rätten till ett registrerat varumärke eller till en ansökan om registrering av ett varumärke kan pantsättas enligt bestämmelserna i 34 b–34 j §§. *Lag (1995:1277)*

34 b § Panträtt i egendom som avses i 34 a § uppkommer genom registrering av ett skriftligt avtal om pantsättning av egendomen. Ansökan om registrering görs hos registreringsmyndigheten.

Om en registrerad panträtt har övergått till någon annan, skall det på begäran antecknas i varumärkesregistret eller i registreringsmyndighetens diarium.

Har panträtt upplåtits till flera var för sig, har den upplåtelse företrädare för vilken ansökan om registrering först kom in till registreringsmyndigheten, om inte något annat har avtalats.

Görs samma dag ansökan om registrering av flera upplåtelser, har de sinsemellan företrädare efter den tidsföljd i vilken de har ägt rum, om inte något annat har avtalats. Är upplåtelse samtidiga eller kan det inte utredas i vilken tidsföljd de har skett, har de lika rätt. *Lag (1995:1277)*

34 c § Ansökan om registrering enligt 34 b § görs av den som har rätten till varumärket eller varumärkesansökan eller av den till vilken panträtten har upplåtits. Sökanden skall styrka upplåtarens rätt till varumärket eller varumärkesansökan.

Den som i varumärkesregistret anges som innehavare av ett registrerat varumärke skall anses ha rätt till märket, om inte annat framgår i ärendet. Avser ansökan om registrering pantsättning av en varumärkesansökan, skall den som i registreringsmyndighetens diarium har registrerats som sökande anses ha rätt till varumärkesansökan, om inte något annat framgår i ärendet.

Ansökan får inte bifallas om upplåtaren, när ansökan om registrering görs, inte är behörig att förfoga över den pantförskrivna egendomen på grund av utmätning, konkurs, omyndighet, betalningssäkring, kvarstad eller någon annan anledning.

Lag (1995:1277)

34 d § Ett avtal om pantsättning kan registreras när varumärket har registrerats eller, om avtalet avser en varumärkesansökan, när ansökan har registrerats i registreringsmyndighetens diarium.

Om en pantsatt varumärkesansökan leder till att varumärket registreras, gäller därefter rätten till det registrerade varumärket som pantobjekt. *Lag (1995:1277)*

34 e § Även om en panträtt har registrerats, gäller panträtt i den pantsatta egendomen endast om pantavtalet har ingåtts av någon som var rätt ägare till egendomen och behörig att förfoga över den och om avtalet inte heller av någon annan anledning är ogiltigt. *Lag (1995:1277)*

34 f § Panträtten är förfallen, om rätten till varumärket eller varumärkesansökan på grund av bestämmelserna i denna lag inte vidare skall gälla. *Lag (1995:1277)*

34 g § Registreringen av en panträtt skall avföras, om panträtten genom en dom som har vunnit laga kraft har förklarats ogiltig eller om panträtten har förfallit eller annars har upphört att gälla. *Lag (1995:1277)*

34 h § Pantsättning gäller från tiden för ansökan om registrering enligt 34 b § mot den som senare förvärvar äganderätt eller annan rätt till egendomen.

Ett licensavtal gäller mot panthavaren, om avtalet har slutits före ansökan om registrering av pantavtalet. *Lag (1995:1277)*

¹ Denna lag upphör att gälla den 1 juli 2011 enligt lag (2010:1877) [red.anm.].

34 i § Bestämmelser i annan lag om handpanträtt vid utmätning eller i konkurs gäller också för panträtt i rätten till ett varumärke eller en varumärkesansökan. När ansökan om registrering enligt 34 b § kommer in till registreringsmyndigheten medför det samma rättsverkningar som när en pantavare tar en lös sak i besittning.

Säljs rätten till ett pantsatt varumärke eller en pantsatt varumärkesansökan vid utmätning eller i konkurs, består sådana licensavtal som avses i 34 h § andra stycket.

Lag (1995:1277)

34 j § Pantborgenären får sälja panten och ta ut sin fordran ur köpeskillingen endast om han dessförinnan har underrättat gäldenären och andra kända sakägare om försäljningen och dessa har fått skäligt rådrum att bevaka sin rätt.

Vid en försäljning enligt denna paragraf består sådana licensavtal som avses i 34 h § andra stycket. *Lag (1995:1277)*

UTDRAG

Sid 357–358 byts! Varumärkeslag (2010:1877)¹**7 kap. Pantsättning av ett registrerat varumärke***Om panträttens uppkomst*

1 § Ett registrerat varumärke eller en ansökan om registrering av ett varumärke kan pantsättas enligt detta kapitel.

2 § Panträtt i ett registrerat varumärke eller i en ansökan om registrering av ett varumärke uppkommer genom registrering av ett skriftligt avtal om pantsättning av egendomen. Registrering görs i varumärkesregistret eller, om avtalet avser en varumärkesansökan, i Patent- och registreringsverkets diarium. Den som ansöker om registrering ska betala föreskriven avgift.

Har en registrerad panträtt övergått till någon annan, ska detta på begäran antecknas i varumärkesregistret, om det är fråga om ett registrerat varumärke, eller i Patent- och registreringsverkets diarium, om det är fråga om en varumärkesansökan. Den som begär en anteckning ska betala föreskriven avgift.

Företrädesordning vid flera upplåtelser av panträtt

3 § Har panträtt upplåtits till flera var för sig, har den upplåtelse företräde för vilken ansökan om registrering först kom in till Patent- och registreringsverket, om inte något annat har avtalats.

Görs samma dag ansökan om registrering av flera upplåtelser, har de sinsemellan företräde efter den tidsföljd i vilken de har ägt rum, om inte något annat har avtalats. Är upplåtelseerna samtidiga eller kan det inte utredas i vilken tidsföljd de har skett, har de lika rätt.

Vem som får ansöka om registrering

4 § En ansökan om registrering enligt 2 § får göras av den som har rätten till varumärket eller varumärkesansökan eller av den som panträtten har upplåtits till. Sökanden ska styrka upplåtarens rätt till varumärket eller varumärkesansökan.

Vid tillämpning av första stycket ska den som i varumärkesregistret är antecknad som innehavare av ett registrerat varumärke anses ha rätt till märket, om inte något annat framkommer i ärendet. Avser ansökan om registrering pantsättning av en varumärkesansökan, ska den som i Patent- och registreringsverkets diarium har registrerats som sökande anses ha rätt till varumärkesansökan, om inte något annat framkommer i ärendet.

Hinder på grund av upplåtarens bristande behörighet

5 § En ansökan om registrering enligt 2 § får inte bifallas om upplåtaren, när ansökan om registrering görs, inte är behörig att föfoga över den pantförskrivna egendomen på grund av utmätning, konkurs, betalningssäkring, kvarstad eller någon annan anledning.

När en upplåtelse av panträtt kan registreras

6 § Ett avtal om pantsättning kan registreras när varumärket har registrerats eller, om avtalet avser en varumärkesansökan, när ansökan har registrerats i Patent- och registreringsverkets diarium.

Om en pantsatt varumärkesansökan leder till att varumärket registreras, gäller därefter rätten till det registrerade varumärket som pantobjekt.

¹ Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011 [red.anm.].

Ogiltiga pantavtal

7 § Även om en panträtt har registrerats, gäller panträtt i den pantsatta egendomen endast om pantavtalet har ingåtts av någon som var rätt ägare till egendomen och behörig att förfoga över den, och om avtalet inte heller av någon annan anledning är ogiltigt.

Förfallen panträtt

8 § Panträtten är förfallen, om varumärkesansökan har överförts på någon annan eller rätten till varumärket eller varumärkesansökan på grund av bestämmelserna i denna lag inte vidare ska gälla.

Avförande av en registrering

9 § Registreringen av en panträtt ska avföras, om panträtten genom en dom som har vunnit laga kraft har förklarats ogiltig eller om panträtten har förfallit eller annars har upphört att gälla.

Sakrättsligt skydd för pantsättningen

10 § Pantsättning gäller från tiden för ansökan om registrering enligt 2 § mot den som senare förvärvar äganderätt eller annan rätt till egendomen.

Ett licensavtal gäller mot panthavaren, om avtalet har ingåtts före ansökan om registrering av pantavtalet.

11 § Bestämmelser i annan lag om handpanträtt vid utmätning eller i konkurs gäller också för panträtt i ett varumärke eller en varumärkesansökan. När ansökan om registrering enligt 2 § kommer in till Patent- och registreringsverket medför det samma rättsverkningar som när en panthavare tar en lös sak i besittning.

Såls rätten till ett pantsatt varumärke eller en pantsatt varumärkesansökan vid utmätning eller i konkurs, består sådana licensavtal som avses i 10 § andra stycket.

Försäljning av panten

12 § Panthavaren får sälja panten och ta ut sin fordran ur köpeskillingen endast om panthavaren dessförinnan har underrettat gäldenären och andra kända sakägare om försäljningen och dessa har fått skälig tid att bevaka sin rätt.

Vid en försäljning enligt första stycket består sådana licensavtal som avses i 10 § andra stycket.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser*2010:1877*

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011, då varumärkeslagen (1960:644) och kollektivmärkeslagen (1960:645) ska upphöra att gälla.
2. Lagen ska tillämpas även på varukännetecken som har inarbetats, varumärken som har registrerats eller varumärkesregistreringar som har sökts före ikraftträdandet, om inte annat följer av 3–5.
3. Ett varumärke som har registrerats före ikraftträdandet får inte hävas på grund av att det strider mot 2 kap. 7 § andra stycket.
4. Bestämmelserna i 8 kap. 8 § och 9 kap. 1–4 §§ ska inte tillämpas när intränet, eller försöket eller förberedelsen till intränet, har begåtts före den 1 april 2009.
5. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om åtgärder som har vidtagits eller rättigheter som har förvärvats före ikraftträdandet.
6. Nationella och internationella varumärken som genom registrering har beviljats skydd i Sverige enligt äldre föreskrifter ska anses utgöra sådana varukännetecken som avses i 2 kap. 8 § andra stycket 1 och 2.

UTDRAG

Lag (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrumentFörmäns-
rätt**5 kap. Registreringsåtgärder**

1 § En central värdepappersförvarare eller ett kontoförande institut skall genast registrera anmälningar om sådana förhållanden som skall framgå av avstämningsregistret och ange tidpunkten för registreringen. När samtliga villkor för slutlig registrering är uppfyllda skall registrering ske på ett avstämningskonto.

2 § Om en anmälan som avses i 1 § är ofullständig men bristen går att avhjälpa, skall anmälaren föreläggas att inom en vecka från föreläggandet komplettera sin anmälan. Om komplettering inte sker, är registreringen av anmälan utan verkan.

3 § En begäran om registrering på avstämningskonto skall avslås, om förutsättningar för registrering saknas och komplettering inte har skett eller inte kan ske. Anmälan skall skriftligen underrättas om beslutet och skälen för detta.

4 § En registrering skall rättas, om den innehåller någon uppenbar oriktighet till följd av att den som vidtagit registreringsåtgärden eller någon annan har gjort sig skyldig till skrivfel, räknefel eller liknande förbiseende eller till följd av något tekniskt fel. Den vars rätt berörs skall ges möjlighet att yttra sig, om inte rättelsen är till förmån för denne eller yttrande annars är uppenbart obehövt.

5 § Den centrala värdepappersförvararen får ur ett register som avses i 1 § avföra uppgifter som uppenbarligen saknar betydelse.

De avförda uppgifterna skall bevaras i minst tio år.

6 kap. Rättsverkan av registrering

1 § Den som är antecknad som ägare på ett avstämningskonto skall, med de begränsningar som framgår av kontot, anses ha rätt att förfoga över det finansiella instrumentet.

2 § Har en anmälan om överlåtelse av ett finansiellt instrument registrerats, får instrumentet därefter inte tas i anspråk av överlåtarens borgenärer för andra rättigheter än sådana som var registrerade när anmälan registrerades.

3 § Har samma finansiella instrument överlåtits till flera var för sig, har den överlåtelse företräde för vilken anmälan om överlåtelse registrerades först.

Registreringen av anmälan ger dock inte en överlåtelse företräde framför en tidigare överlåtelse, om förvärvaren när anmälan om överlåtelsen registrerades kände till eller borde ha känt till den tidigare överlåtelsen.

Vad som sägs i första och andra stycket skall även tillämpas på förvärv genom bodelning, arv, testamente, bolagsskifte eller liknande förvärvssätt när fråga uppkommer om företrädet mellan ett sådant förvärv och en senare överlåtelse.

4 § Har ett finansiellt instrument i annat fall än som avses i 3 § överlåtits av någon som inte ägde det, blir överlåtelsen giltig om överlåtaren vid tidpunkten för överlåtelsen var antecknad på ett avstämningskonto som ägare till instrumentet samt anmälan om överlåtelsen har registrerats och förvärvaren då varken kände till eller borde ha känt till att överlåtaren inte ägde det finansiella instrumentet. Vad nu sagts tillämpas även vid överlåtelse från den som ägde det finansiella instrumentet men som saknade rätt att förfoga över instrumentet genom överlåtelse.

5 § För skuldförbindelser som registrerats i avstämningsregister tillämpas även 15–18 §§ lagen (1936:81) om skuldebrev. Med besittning av eller anteckning på skuldebrev jämställs motsvarande registrering på konto i avstämningsregistret.

6 § Den som på förfallodagen eller på fastställd avstämningsdag är antecknad på ett konto i avstämningsregistret som ägare eller i andra fall berättigad att ta emot betalning för en skuldförbindelse skall anses ha rätt att ta emot betalningen. Betalningen är dock inte giltig, om gäldenären insåg eller borde ha insett att betalningsmottagaren inte var berättigad att ta emot betalning för skuldförbindelsen.

7 § Bestämmelserna i 1–5 §§ tillämpas även vid pantsättning.

UTDRAG

Lag (2003:113) om elcertifikat

3 kap. Kontoföring av elcertifikat (1–20 §§)	361
Elcertifikatsregister	361
Registrering av elcertifikat	361
Ansökan om registrering i elcertifikatsregistret	361
Rättsverkan av en registrering	363

Förmäns-
rätt**3 kap. Kontoföring av elcertifikat (1–20 §§)***Elcertifikatsregister*

1 § Kontoföringsmyndigheten skall kontoföra elcertifikat i ett elcertifikatsregister. Registret skall föras med hjälp av automatiserad behandling.

Lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument skall inte tillämpas på kontoföringen av elcertifikat.

2 § Elcertifikatsregistret ska bestå av certifikatkonton, som ska läggas upp för certifikatberättigade producenter och för dem som är kvotpliktiga och deklarationsskyldiga och har registrerats enligt 4 kap. 7, 7 a eller 8 §. *Lag (2009:269)*

3 § Kontoföringsmyndigheten skall efter skriftlig ansökan lägga upp ett certifikatkonto för den som inte omfattas av bestämmelsen i 2 §. En sådan ansökan skall innehålla uppgifter om sökandens namn, identifieringsnummer, telefonnummer och postadress.

Registrering av elcertifikat

4 § Ett elcertifikat tilldelas en certifikatberättigad producent genom att elcertifikatet registreras på dennes certifikatkonto. Registreringen skall ske utan oskäligt dröjsmål sedan rapport om den certifikatberättigande elproduktionen kommit kontoföringsmyndigheten till handa.

Ansökan om registrering i elcertifikatsregistret

5 § Kontoföringsmyndigheten skall, efter ansökan eller underrättelse som avses i 6–9 §§, genast på ett certifikatkonto registrera de uppgifter som anges i ansökan eller underrättelsen samt ange tidpunkten för registreringen.

Om samtliga villkor inte är uppfyllda skall en preliminär registrering av uppgifterna ske. När samtliga villkor är uppfyllda skall en slutlig registrering ske.

6 § När ett elcertifikat har överlåtits skall efter ansökan från överlåtaren det överlåtna certifikatet registreras på förvärvarens certifikatkonto.

Har förvärvaren ansökt om att det överlåtna certifikatet skall registreras på hans konto, skall en preliminär registrering av överlåtelsen göras på överlåtarens certifikatkonto. Kontoföringsmyndigheten skall därefter förelägga överlåtaren att yttra sig över ansökan inom två veckor från det att han fått del av föreläggandet. Om överlåtaren inte invänder mot ansökan inom denna tid, skall de överlåtna certifikaten registreras på förvärvarens konto.

7 § Har panträtt upplåtits i ett elcertifikat skall efter ansökan från pantsättaren pantsättningen registreras på pantsättarens certifikatkonto.

Har panthavaren ansökt om att en pantsättning skall registreras, skall en preliminär registrering av pantsättningen göras på pantsättarens konto. Kontoföringsmyndigheten skall därefter förelägga pantsättaren att yttra sig över ansökan inom två veckor från det att han fått del av föreläggandet. Om pantsättaren inte invänder mot ansökan inom denna tid, skall pantsättningen slutligt registreras på pantsättarens konto.

8 § Om kontoföringsmyndigheten har underrättats om att en innehavare av ett certifikatkonto gått i konkurs skall detta registreras på certifikatkontot. Detsamma gäller om myndigheten har underrättats om att ett elcertifikat eller en rättighet som är registrerad enligt denna lag har utmåtts, belagts med kvarstad eller blivit föremål för betalningssäkring.

När kontoföringsmyndigheten har underrättats om att ett konkursbeslut upphävts, att en konkurs avslutats eller att en sådan åtgärd som avses i första stycket har upphävts eller återgått, skall en sådan registrering som nämns i första stycket tas bort.

9 § När en pantsättning av ett elcertifikat har upphört, skall efter ansökan från pantshavaren registreringen om pantsättningen tas bort från pantsättarens konto.

Har pantsättaren gjort en ansökan om att registreringen om pantsättningen skall tas bort, skall en preliminär registrering om pantsättningens upphörande göras på pantsättarens konto. Kontoföringsmyndigheten skall därefter förelägga pantshavaren att yttra sig över ansökan inom två veckor från det att han fått del av föreläggandet. Om pantshavaren inte invänder mot ansökan inom denna tid, skall registreringen om pantsättningen tas bort.

10 § Den som gör en ansökan enligt 6, 7 eller 9 § skall göra detta på formulär som tillhandahålls av kontoföringsmyndigheten. Ansökan skall vara egenhändigt undertecknad av sökanden eller dennes ombud.

En ansökan får signeras och överföras elektroniskt på det sätt som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, kontoföringsmyndigheten föreskriver.

11 § En ansökan om registrering i elcertifikatsregistret skall innehålla uppgifter om

1. den registrering som begärs,
2. överlåtarens eller pantsättarens namn, identifieringsnummer samt postadress,
3. förvärvarens eller pantshavarens namn, identifieringsnummer samt postadress, och
4. de certifikatkonton som berörs av överlåtelsen eller pantsättningen och, i förekommande fall, försäljningspriset för certifikaten.

12 § Om en ansökan inte uppfyller kraven i 10 § eller med stöd av den paragrafen meddelade föreskrifter, skall ansökan omedelbart avvisas.

13 § Om en ansökan enligt 3 § inte uppfyller de krav som där anges, eller om en ansökan enligt 6, 7 eller 9 § inte uppfyller de krav som anges i 11 §, skall sökanden föreläggas att komplettera sin ansökan.

14 § Kontoföringsmyndigheten skall avslå en ansökan om certifikatkonto eller en ansökan om registrering, om ett föreläggande om komplettering enligt 13 § inte följs. Kontoföringsmyndigheten skall även avslå en ansökan om registrering på ett certifikatkonto,

1. om en överlåtare eller en pantsättare gjort invändning mot en ansökan enligt 6 § andra stycket eller 7 § andra stycket och invändningen inte uppenbarligen saknar fog,
2. om en pantshavare gjort invändning enligt 9 § andra stycket och invändningen inte uppenbarligen saknar fog,
3. om ansökan om registrering avser överlåtelse av ett elcertifikat för vilket pantsättning är registrerad, eller
4. om den registrering som ansökan avser inte är förenlig med en befintlig registrering enligt 7 eller 8 §.

15 § När kontoföringsmyndigheten gjort en registrering på ett certifikatkonto, skall kontohavaren skriftligen underrättas om det. Om ansökan överförts elektroniskt enligt föreskrifter meddelade med stöd av 10 §, får även underrättelsen överföras elektroniskt.

16 § En uppgift på ett certifikatkonto skall rättas, om den innehåller någon uppenbar oriktighet till följd av skrivfel, räknefel eller liknande förbiseende eller till följd av något tekniskt fel. Den vars rätt berörs skall ges möjlighet att yttra sig, om inte rättelsen är till förmån för denne eller yttrandet annars är uppenbart obehövt.

Rättsverkan av en registrering

17 § En innehavare av ett certifikatkonto skall, med de begränsningar som framgår av registreringar på kontot, anses ha rätt att förfoga över de elcertifikat som finns registrerade på kontot.

18 § Har samma elcertifikat överlåtits till flera var för sig, har den överlåtelse företräde som registrerades först. Registreringen ger dock inte en överlåtelse företräde framför en tidigare överlåtelse om förvärvaren, när överlåtelsen registrerades, kände till eller borde ha känt till den tidigare överlåtelsen.

Detta skall tillämpas även på förvärv genom bodelning, arv, testamente, bolagsskifte eller liknande förvärvssätt, när fråga uppkommer om företrädet mellan ett sådant förvärv och en annan överlåtelse.

Vid tillämpningen av första och andra styckena skall en preliminär registrering ha samma rättsverkan som en slutlig registrering.

19 § Har ett elcertifikat i annat fall än som avses i 18 § överlåtits av någon som inte ägde det, blir överlåtelsen giltig om certifikatet vid tidpunkten för överlåtelsen var registrerat på överlåtarens certifikatkonto och överlåtelsen har registrerats samt förvärvaren då varken kände till eller borde ha känt till att överlåtaren inte ägde certifikatet. Vad nu sagts gäller även vid överlåtelse från den som ägde elcertifikatet, men som saknade rätt att förfoga över det genom överlåtelse.

Vid tillämpningen av första stycket skall en preliminär registrering ha samma rättsverkan som en slutlig registrering.

20 § En pantsättning av ett elcertifikat behandlas lika med en överlåtelse vid tillämpningen av 18 och 19 §§.

Lag (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg

(senast ändrad genom SFS 2010:1553)

Inledande bestämmelser	364
Inskrivning av förvärv av luftfartyg	364
Inskrivning av nyttjanderätt till luftfartyg	365
Verkningar av inskrivning av förvärv och nyttjanderätt m.m.	365
Talan om bättre rätt m.m.	365
Avförande av inskrivningar av förvärv och nyttjanderätt m.m.	366
Inteckning i luftfartyg och reservdelar till luftfartyg	366
Om tecknings verkan och omfattning	366
Om särskilda åtgärder med avseende å teckning	367
Om ägarehypotek	368
Om personlig ansvarighet för intecknad fordran	369
Om tecknings ogiltighet i vissa fall m.m.	369
Om förfarandet i inskrivningsärenden	369
Statens ansvar för vissa rättsförluster, m.m.	372
Underrättelseskyldighet	373
Vissa anteckningar i inskrivningsregistret för luftfartyg	373
Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	374
Propositioner	374

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om inskrivning av förvärv av och nyttjanderätt till luftfartyg samt om teckning i luftfartyg.

Lagen tillämpas på luftfartyg som är införda i det svenska luftfartygsregistret. Bestämmelserna om inskrivning av förvärv och nyttjanderätt är tillämpliga även på andelar i sådana luftfartyg.

Bestämmelser om erkännande av inskrivning som gjorts i annat land m.m. finns i lagen (1955:229) i anledning av Sveriges tillträde till 1948 års konvention rörande internationellt erkännande av rätt till luftfartyg. *Lag (2004:82)*

1 a § För inskrivning enligt denna lag ska ett register föras med hjälp av automatiserad behandling, benämnt inskrivningsregistret för luftfartyg. Det ska ge offentlighet åt den information som ingår i registret.

Regeringen meddelar föreskrifter om inskrivningsregistrets innehåll, närmare ändamål och behandling av uppgifter samt om personuppgiftsansvar enligt personuppgiftslagen (1998:204).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgift för registrering och om expeditionsavgifter för bevis om inskrivningsåtgärd. *Lag (2010:1553)*

1 b § Inskrivningsärenden enligt denna lag handläggs av en för hela landet gemensam inskrivningsmyndighet. Regeringen bestämmer vilken myndighet som skall vara inskrivningsmyndighet. *Lag (2004:82)*

Inskrivning av förvärv av luftfartyg

2 § Den som har förvärvat äganderätt till ett luftfartyg får ansöka om inskrivning av förvärvet. *Lag (2004:82)*

2 a § Om ett förvärv av ett luftfartyg är föremål för ett äganderättsförbehåll eller är beroende av något annat villkor som inskränker rätten att överlåta, upplåta eller in-

teckna luftfartyget, får den som ansöker om inskrivning av ett förvärv enligt 2 § ansöka om att en anteckning om förbehållet eller villkoret skall göras i registret.

En ansökan enligt första stycket får också göras av den till vars förmån förbehållet eller villkoret gäller. *Lag (2004:82)*

Inskrivning av nyttjanderätt till luftfartyg

2 b § Den som har förvärvat nyttjanderätt till ett luftfartyg genom upplåtelse av den inskrivne ägaren får ansöka om inskrivning av nyttjanderätten.

En sådan ansökan får också göras avseende en upplåtelse som gjorts av någon annan än den inskrivne ägaren, om upplåtaren förvärvat luftfartyget före upplåtelsen och senast på samma inskrivningsdag som ansökan om inskrivning av nyttjanderätt görs söker inskrivning för sitt förvärv. *Lag (2004:82)*

Verknningar av inskrivning av förvärv och nyttjanderätt m.m.

2 c § En införing i inskrivningsregistret för luftfartyg skall, från och med den inskrivningsdag då ärendet om införingen togs upp, anses känd för var och en vars rätt till luftfartyget är beroende av god tro om en omständighet som införingen avser.

Lag (2004:82)

2 d § Ett förvärv av ett luftfartyg skall gälla även om överlåtaren inte hade rätt att överlåta luftfartyget, om

1. överlåtarens rätt till luftfartyget var inskriven när överlåtelsen ägde rum,
2. förvärvaren har ansökt om inskrivning av förvärvet och inte kände till eller borde ha känt till bristen i överlåtarens rätt att förfoga över luftfartyget när ansökan gjordes, samt
3. inskrivning därefter beviljas.

Om förvärv genom exekutiv försäljning finns bestämmelser i utsökningsbalken.

Lag (2004:82)

2 e § Om ett luftfartyg har överlåtits och inskrivning har sökts för förvärvet, får luftfartyget efter utgången av den inskrivningsdag då ansökan gjordes inte tas i anspråk för en annan fordran mot överlåtaren än för sådan som är förenad med in-teckning som sökts före denna inskrivningsdag eller för vilken luftpanträtt eller retentionsrätt gäller i luftfartyget.

Om ansökan om inskrivning avslås, får luftfartyget tas i anspråk utan de begränsningar som anges i första stycket. *Lag (2004:82)*

2 f § Nyttjanderätt till ett luftfartyg gäller mot ny ägare till luftfartyget, om inskrivning av nyttjanderätten sökts senast på inskrivningsdagen före den inskrivningsdag då den nye ägaren ansöker om inskrivning av sitt förvärv.

Ett luftfartyg får inte till skada för nyttjanderättshavaren tas i anspråk för annan fordran mot upplåtaren än för sådan som är förenad med in-teckning som sökts före den dag då inskrivning av nyttjanderätten sökts eller för vilken luftpanträtt eller retentionsrätt gäller i luftfartyget. *Lag (2004:82)*

Talan om bättre rätt m.m.

2 g § Talan om bättre rätt till ett luftfartyg kan med laga verkan riktas mot den som senast beviljats eller sökt inskrivning för sitt förvärv, även om denne innan talan väcktes överlätit luftfartyget. Den till vilken överlåtelsen skett har i rättegången samma ställning som om överlåtelsen skett under rättegången.

Första stycket skall också tillämpas när någon vill söka betalning ur ett luftfartyg för en fordran som är förenad med in-teckning eller för vilken luftpanträtt eller retentionsrätt gäller i luftfartyget. Om en tvist som rör äganderätten är antecknad i registret, får talan om betalning också riktas mot den som innehar luftfartyget med äganderättsanspråk. *Lag (2004:82)*

Avförande av inskrivningar av förvärv och nyttjanderätt m.m.

2 h § Den som är inskriven som ägare eller nyttjanderättshavare eller den till vars förmån ett antecknat förbehåll eller villkor som avses i 2 a § gäller, får ansöka om att inskrivningen eller anteckningen skall avföras ur registret. *Lag (2004:82)*

Inteckning i luftfartyg och reservdelar till luftfartyg

3 § Efter medgivande av den som är inskriven som ägare, får ett luftfartyg genom inskrivning i inskrivningsregistret för luftfartyg intecknas till säkerhet för fordran på ett visst penningbelopp.

En inteckning får till säkerhet för en och samma fordran meddelas i flera luftfartyg, men inte på sådant sätt att något av dem kommer att besväras av en inteckning som inte gäller med samma förmånsrätt i de övriga. Ett luftfartyg som är intecknat för samma fordran som ett annat luftfartyg får inte intecknas särskilt.

En inteckning får inte meddelas i en andel av ett luftfartyg. *Lag (2004:82)*

4 § Inteckning i luftfartyg får, om den som är inskriven som ägare medger det, beviljas att gälla även i lager av reservdelar, eller i en andel i ett sådant lager, som tillhör ägaren till luftfartyget, om delarna till art och ungefärligt antal förtecknats i fordringshandling eller i en bilaga till denna och förvaras på angivna platser här i landet eller i annan stat som tillträtt den i Genève den 19 juni 1948 avslutade konventionen rörande internationellt erkännande av rätt till luftfartyg. Vid sådan inteckning skall 3 § andra stycket tillämpas på motsvarande sätt.

Till reservdelar räknas föremål som är avsedda att monteras på eller i ett luftfartyg i stället för delar eller föremål som tagits bort därifrån, såsom delar av flygkroppen samt motorer, propellrar, radioutrustning och instrument eller delar därav.

Lag (2004:82)

5 § Medgivande av inteckning skall tecknas å handling, varå fordran grundas, samt innefatta uppgift om luftfartygets nationalitets- och registreringsbeteckning, och varde medgivandet av vittnen styrkt.

6 § När ansökan om inteckning görs skall fordringshandlingen ges in i original.

Lag (2004:82)

7 § har upphävts genom lag (2004:82).

8 § Är fråga om inteckning i reservdelar, skall genom intyg av trovärdig person eller annorledes nöjaktigt styrkas att reservdelarna eller den lott i dessa, vari inteckningen skall gälla, tillhör luftfartygets ägare.

9 § Ej må i inteckningsärende andra än skriftliga bevis gälla i fråga om åtkomst till luftfartyg eller reservdelar.

10 § Har, då inteckning sökes, talan väckts om klander å den uppgivne ägarens fång eller om återgång därav, vare ansökningsdagen vilande i avbiden på målets utgång. Fullföljes ej ansökningsdagen senast å den inskrivningsdagen som infaller näst efter tre månader från det dom eller beslut, varigenom målet avgjorts, vunnit laga kraft, vare ansökningsdagen förfallen.

11 § En överlåtelse av ett luftfartyg eller en andel i ett luftfartyg hindrar inte att luftfartyget intecknas på grund av överlåtarens medgivande, om ansökan om inteckningen gjorts senast inskrivningsdagen före den inskrivningsdag då den nye ägaren söker inskrivning av sitt förvärv. *Lag (2004:82)*

12–13 §§ har upphävts genom lag (2004:82).

Om intecknings verkan och omfattning

14 § Sedan inteckning i luftfartyg meddelats, njute fordringsägaren panträtt i fartyget.

Panträten omfattar förutom flygkroppen jämväl motorer, propellrar, radioutrustning, instrument och andra tillbehör, vare sig de äro anbragta i luftfartyget eller tillfälligt skilda därifrån.

Har tillbehör förvärvats under villkor att överlåtaren skall äga rätt att återtaga det, om förvärvaren åsidosätter vad honom åligger, eller att äganderätten därtill skall förbliva hos överlåtaren intill dess betalning erlagts eller annan förutsättning uppfyllts, må villkoret ej göras gällande mot inteckningshavaren.

15 § Omfattar en inteckning även reservdelar, har inteckningshavaren panträtt i dessa, om han eller hon vid förvaringsplatsen har anslagit ett väl synligt tillkännagivande om inteckningen, med angivande av dess omfattning, inteckningshavarens namn och adress, och att inteckningen har skrivits in i inskrivningsregistret för luftfartyg. *Lag (2004:82)*

16 § Ersättes intecknad reservdel med annan, häfte i stället denna för panträten.

17 § Är inteckning meddelad i flera luftfartyg, häfte ettvarvt av fartygen för den intecknade fordringens hela belopp.

Omfattar inteckning ett eller flera luftfartyg jämte reservdelar, skola jämväl reservdelarna svara för hela det intecknade beloppet.

18 § Angående inteckningshavares rätt till ersättning, som utgår på grund av tagen försäkring, är särskilt stadgat.

Ersättning, som på annan grund utgår för skada å intecknad egendom, häfte icke i egendomens ställe för intecknad fordran.

19 § Ej må panträtt, som inteckning medför, särskilt göras gällande i viss lott i vad som intecknats.

19 a § Panträtt på grund av inteckning i luftfartyg eller reservdelar gäller ej ränta för längre tid än tre år före den dag utmätning sker eller konkursansökan göres.

Lag (1970:986)

19 b § Inteckning ger företräde i förhållande till annan inteckning efter den tidsföljd i vilken inteckningarna söks. Inteckningar som söks på samma inskrivningsdag ger lika rätt. *Lag (2004:82)*

20 § Varder intecknad egendom utmätningvis såld, njute inteckningshavaren betalning ur egendomen, ändå att fordringen eljest ej är till betalning förfallen.

Samma lag vare, om intecknat luftfartyg genom vanvård eller annorledes så försämras, att inteckningshavarens säkerhet märkligt minskas, eller om intecknat reservdelslager icke vidmakthålles i huvudsaklig överensstämmelse med vad som uttryckligen överenskommit eller eljest får anses avtalat.

Om särskilda åtgärder med avseende å inteckning

21 § Vill ägaren till intecknad egendom byta ut en inteckningshandling mot en eller flera andra handlingar som innehåller medgivande av inteckning för motsvarande belopp, skall dessa handlingar ges in till inskrivningsmyndigheten. I inskrivningsregistret för luftfartyg görs anteckning om utbytet och på den eller de nya inteckningshandlingarna görs de anmärkningar som är av betydelse för inteckningsrättens bedömning. Ett utbyte kan också ske på begäran av en inteckningshavare, om den intecknade egendomens ägare samtyckt till åtgärden. *Lag (2004:82)*

22 § Efter medgivande av ägaren till ett luftfartyg får en inteckning dödas helt eller för visst belopp eller, där flera luftfartyg är intecknade för samma fordran, i visst luftfartyg. I samband med ansökan om dödande av inteckning skall inteckningshandlingen ges in till inskrivningsmyndigheten.

Under de förutsättningar som anges i första stycket kan innehavaren av en inteckning som även omfattar reservdelar, få inteckningen dödad i samtliga reservdelar eller i de reservdelar som förvaras på viss plats.

Dödande av en inteckning i ett visst luftfartyg eller i reservdelar får inte ske på ett sådant sätt, att inteckningsförhållandena efter åtgärden strider mot bestämmelserna i 3 § andra stycket eller 4 § första stycket. *Lag (2004:82)*

23 § Vill någon låta inteckning under annan nedsätts, äge vad i 22 § är stadgat i fråga om intecknings dödande motsvarande tillämpning.

Äreghedomen besvärad av flera inteckningar, må ej någon av dem sättas efter annan, med mindre den tillika sättes att gälla efter den eller de inteckningar, vilka äga lika rätt som eller bättre rätt än denna.

24 § Om ett luftfartyg avförs ur luftfartygsregistret, skall de inskrivningar och anteckningar som finns avseende luftfartyget i inskrivningsregistret för luftfartyg avföras.

Lag (2004:82)

25 § Sker försäljning av luftfartyg eller intecknade reservdelar till sådant fartyg i den ordning som är stadgad beträffande försäljning av utmätt sådan egendom, då skall, sedan auktionen vunnit laga kraft och köpeskillingen erlagts, den sålda egendomen icke vidare häfta för annat intecknat belopp än sådant, som fått innestå i egendomen i avräkning å köpeskillingen. Omfattar inteckningen i den sålda egendomen jämväl annan egendom, skall denna icke vidare häfta för belopp, som täckes av köpeskillingen för den sålda egendomen.

I fall då enligt vad därom är särskilt stadgat mellan rättsägare i utmätt egendom, som omfattas av inteckning i luftfartyg, medel skola fördelas ändå att försäljning av egendomen ej skett, och betalning därvid utfaller å huvudstolen av intecknad fordran, vare inteckningen till motsvarande belopp utan verkan.

26 § Har domstol, vid meddelande av förklaring att luftfartyg skall vara förverkat till kronan, tillika beträffande inteckning i fartyget förklarat att panträtten i fartyget skall upphöra, må, sedan domen vunnit laga kraft, inteckningen dödas på ansökan utav ny ägare av fartyget eller lott däri, ändå att inteckningshandlingen i huvudskrift ej företes.

Om ägarehypotek

27 § Har intecknad fordringshandling blivit inlöst utav ägaren av den intecknade egendomen eller eljest kommit i hans hand, och är ej sådant fall för handen att inteckningen är ogill eller utan verkan, må handlingen ånyo utgivast med oförändrad inteckningsrätt.

28 § Innehaves inteckningshandling, när egendomen utmätningsvis säljes, av ägaren, må denne vid försäljningen tillgodonjuta samma rätt som skulle tillkomma annan innehavare av inteckningen; dock att, där i handlingen ränta är förskriven, sådan ej må räknas ägaren till godo. Är ägaren försatt i konkurs, äge konkursboet den rätt nu sagts.

Finnes, när egendomen utmätningsvis säljes, att ägaren gjort avbetalning å belopp varför egendomen på grund av inteckning häftar eller att inteckning i egendomen belånats till lägre belopp än det varå den lyder, skall i fråga om den del av intecknade beloppet, som icke tillkommer inteckningshavaren, vad i första stycket är stadgat äga tillämpning; dock att inteckningshavaren för sin fordran äger företräde.

29 § Har ägaren till intecknad egendom gjort en avbetalning på det intecknade beloppet, är inteckningshavaren, om inte annat förbehåll gjorts, skyldig att på begäran av ägaren och mot förskott på kostnaden för detta visa upp inteckningshandlingen för avbetalningens antecknande i inskrivningsregistret för luftfartyg. I registret skall det anmärkas, att handlingen inte längre ger inteckningsrätt för det avbetalade beloppet.

Sedan anteckning om avskrivning enligt första stycket har skett, får, om ägaren begär det och ger in en handling som innehåller ett sådant medgivande som avses i 5 §, en inteckning på ett belopp motsvarande vad som avskrivits meddelas att gälla med förmånsrätt näst efter inteckningshavarens återstående fordran. Ägaren skall dock, utan att inteckningshandlingen visas upp, kunna få inteckningen dödad till belopp motsvarande vad som avskrivits. *Lag (2004:82)*

30 § Försätts ägare, som har rätt till andel i inteckning, i konkurs, är inteckningshavaren, ändå att han betingat sig annat, pliktig att på begäran av konkursförvaltaren

uppvisa inteckningshandlingen för avskrivning, såsom i 29 § sägs, av det ägaren tillkommande beloppet. Sedan avskrivning sålunda skett, får inteckning på det avskrivna beloppet med ränta meddelas på ansökan av konkursförvaltaren, även om inteckningsmedgivandet icke är tecknat på sådan handling som i 5 § sägs. Handling, på grund varav inteckning sålunda meddelas, skall innehålla att beloppet förfaller till betalning sex månader efter uppsägning. *Lag (1981:809)*

Om personlig ansvarighet för intecknad fordran

31 § Låter innehavare av intecknad fordran ny ägare till den intecknade egendomen å inteckningshandlingen teckna förbindelse, varigenom han övertager skulden, vare förre gäldenären fri från sin förbindelse, där ej annat är avtalat.

32 § Har innehavare av skuldförbindelse, till säkerhet för vilken inteckning blivit fastställd i egendom som sedermera kommit i annan ägares hand, låtit inteckningen utan samtycke av förbindelsens utgivare helt eller delvis dödas eller ock nedsättas, och kan fordran till följd därav icke ur egendomen uttagas, vare utgivaren fri från ansvar för fordringen. Vad nu är sagt om förbindelsens utgivare gälle ock om annan ägare, som åtagit sig skulden eller eljest svarar för denna i utgivarens ställe.

33 § Har vid försäljning av utmätt intecknad egendom i den ordning som för sådan försäljning är stadgad borgenär, som i egendomen har inteckning för fordran, ägt taga betalning ur köpeskillingen, men låter han efter överenskommelse med köparen intecknat belopp, som kunnat ur köpeskillingen gäldas, kvarstå i egendomen, vare den som personligen svarade för fordringen fri från ansvarighet för sådant belopp. Samma lag vare i fråga om belopp, som köparen i egenskap av inteckningshavare fått avräkna å köpeskillingen.

34 § Låter ägaren av intecknat luftfartyg utan inteckningshavarens samtycke föra fartyget till stat, varest här i riket verkställd inskrivning ej erkännes i överensstämmelse med den i 4 § omförmälda konventionen, vare ägaren, i den mån inteckningen till följd av denna åtgärd ej kan göras gällande, personligen ansvarig för den intecknade fordringen, ändå att sådan ansvarighet ej förut ålåg honom.

Om intecknings ogiltighet i vissa fall m.m.

35 § Beviljas inteckning på grund av medgivande av annan än den som är rätt ägare vare inteckningen ogill, där ej sådant fall är för handen som i 11 § sägs eller annat eljest följer av vad särskilt är stadgat.

36 § En inteckning är utan verkan om den har meddelats trots att den som medgett inteckningen var försatt i konkurs när ansökan om inteckning gjordes eller ett beslut om egendomsavträde meddelades samma dag som ansökan gjordes. *Lag (2004:82)*

37 § Utan hinder av inteckning må tvist om intecknad fordrans giltighet lagligen prövas.

Om förfarandet i inskrivningsärenden

38 § Inskrivningsärenden är enligt denna lag ärenden om

1. inskrivning av förvärv av luftfartyg,
2. inskrivning av nyttjanderätt till luftfartyg,
3. inteckning i luftfartyg eller reservdelar till luftfartyg,
4. annan införing i inskrivningsregistret för luftfartyg som görs på grund av föreskrift i lag eller annan författning, och
5. avförande av en införing enligt 1–4 som görs på grund av föreskrift i lag eller annan författning.

Inskrivningsärenden tas upp på inskrivningsdag. Sådan hålls till klockan tolv varje måndag, tisdag, onsdag, torsdag och fredag som inte är helgdag. Som helgdag an-

ses även midsommarafton, julafton och nyårsafton. En ansökan som kommer in efter klockan tolv anses gjord följande inskrivningsdag.

Regeringen meddelar närmare föreskrifter om inskrivningsförfarandet.

Lag (2004:82)

38 a § Vid handläggning hos inskrivningsmyndigheten av inskrivningsärenden tillämpas inte bestämmelserna i 10 § andra stycket, 27 och 28 §§ förvaltningslagen (1986:223). Av 37 a och 37 b §§ lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter framgår att inskrivningsmyndigheten skall ompröva beslut om stämpelskatt i vissa fall. *Lag (2005:154)*

39 § Hos inskrivningsmyndigheten skall det föras dagbok över inskrivningsärendena. Handlingarna i sådana ärenden skall föras samman i akter.

Om sökanden eller någon annan har lämnat en uppgift eller avgett en förklaring av betydelse för ärendets prövning eller om en särskild utredning har verkställts i ärendet, skall anteckning om det göras i dagboken eller i akten. I dagboken eller akten skall även tas upp kallelser, förelägganden och beslut som inte skall föras in i inskrivningsregistret för luftfartyg.

Vite som inskrivningsmyndigheten förelägger med stöd av denna lag döms ut av myndigheten. *Lag (2004:82)*

40 § En ansökan i ett inskrivningsärende skall göras skriftligen. *Lag (2004:82)*

41 § Ett beslut, som innebär att en ansökan i ett inskrivningsärende bifalls, avslås eller förklaras förfallen eller att ärendet skjuts upp, skall föras in i inskrivningsregistret för luftfartyg. Innebär beslutet att ansökan inte bifalls, skall skälen för beslutet antecknas i dagboken eller akten.

Ett beslut som skall föras in i registret meddelas genom sådan införing och skall anses ha det innehåll som framgår av registret.

Ett beslut om inteckning skall antecknas på den handling som ligger till grund för ansökan om inteckning. Bevis angående inteckning i reservdelar skall innehålla en upplysning om vad som anges i 15 §. *Lag (2004:82)*

42 § Om ett beslut i ett inskrivningsärende har gått emot sökanden eller någon annan som har hörts i ärendet, skall denne genast underrättas om beslutet. En underrättelse om att ett förvärv har skrivits in skall alltid lämnas till den som dessförinnan senast var inskriven som ägare.

I underrättelsen skall anges de skäl för beslutet som har antecknats i dagboken eller i akten och vad den som vill överklaga beslutet skall göra. *Lag (2004:82)*

43 § Om en ansökan i ett inskrivningsärende inte omedelbart bör avslås, får ärendet skjutas upp till en viss senare inskrivningsdag, om det är nödvändigt för utredningen.

Om ärendet skjuts upp, får sökanden föreläggas att ge in den utredning som krävs eller att infinna sig personligen eller genom ombud hos inskrivningsmyndigheten. Även någon annan än sökanden får höras och föreläggas sådan inställelse. Följer sökanden inte föreläggandet, kan ansökan förklaras förfallen. En upplysning om detta skall tas in i föreläggandet.

Ett inskrivningsärende får vidare skjutas upp till en senare inskrivningsdag, om ärendet med hänsyn till dess art eller omfattning inte lämpligen kan tas upp till omedelbar prövning. Ett ärende som har skjutits upp på sådan grund skall tas upp till prövning senast andra inskrivningsdagen efter den inskrivningsdag då ansökan gjordes. *Lag (2004:82)*

44 § Om det kan antas att ett förvärv som åberopas i ett inskrivningsärende är ogiltigt eller på annan grund inte kan göras gällande eller att en åtgärd som ansökan avser på annat sätt skulle kränka någons rätt, skall den vars rätt berörs ges tillfälle att yttra sig. Detta gäller också om ovisshet råder i fråga om förvärvsvillkor.

Om ett förvärv som åberopas i ett inskrivningsärende grundas på testamente, dom eller förrättning som ännu inte vunnit laga kraft, eller om det pågår rättegång

om hävning eller återgång av förvärv av den egendom som ärendet angår eller om bättre rätt till denna, skall ärendet skjutas upp till dess saken slutligt avgjorts.

År i annat fall sökandens rätt tvistig, kan han eller hon föreläggas att inom viss tid väcka talan vid domstol. Om sökanden inte gör det, kan ansökan förklaras förfallen. En upplysning om detta skall tas in i föreläggandet. *Lag (2004:82)*

45 § En ansökan om inskrivning av förvärv av luftfartyg skall avslås, om

1. bestämmelsen i 40 § inte har iakttagits,
2. ansökan avser ett luftfartyg som inte är registrerat i luftfartygsregistret eller, om det samtidigt ges in en ansökan om registrering i det registret, sådan åtgärd inte beviljas,
3. sökanden inte styrker sitt förvärv,
4. överlåtaren inte hade rätt att överlåta luftfartyget och förutsättningarna för att förvärvet enligt 2 d § trots detta skall gälla inte föreligger,
5. luftfartyget har blivit föremål för kvarstad eller betalningssäkring till säkerhet för ett anspråk mot överlåtaren och ett ärende som rör anteckning om åtgärden har tagits upp senast på den inskrivningsdag då ansökan görs eller överlåtaren har försatts i konkurs före utgången av den inskrivningsdagen,
6. luftfartyget har sålts exekutivt till någon annan än sökanden,
7. förvärvet har skett genom en gåva mellan makar och denna inte har registrerats enligt 16 kap. äktenskapsbalken, eller
8. det är uppenbart att förvärvet av något annat skäl är ogiltigt eller inte kan göras gällande.

En ansökan om anteckning enligt 2 a § skall avslås, om bestämmelsen i 40 § inte har iakttagits, om förvärvet inte är inskrivet eller skrivs in samma dag som ansökan ges in eller om det inte visas att det är föremål för ett äganderättsförbehåll eller är beroende av något annat villkor som inskränker förvärvarens rätt att överlåta, upplåta eller inteckna luftfartyget. *Lag (2004:82)*

46 § En ansökan om inskrivning av nyttjanderätt till ett luftfartyg skall avslås, om

1. bestämmelsen i 40 § inte har iakttagits,
2. sökanden inte styrker att han eller hon har nyttjanderätt till luftfartyget,
3. upplåtaren inte är inskriven som ägare i inskrivningsregistret för luftfartyg eller inte skrivs in som ägare samma dag som ansökan ges in,
4. upplåtelsen står i strid med en anteckning som avses i 2 a §,
5. luftfartyget har blivit föremål för kvarstad eller betalningssäkring till säkerhet för ett anspråk mot upplåtaren och ett ärende som rör anteckning om åtgärden har tagits upp senast på den inskrivningsdag då ansökan görs eller upplåtaren har försatts i konkurs före utgången av den inskrivningsdagen,
6. luftfartyget före upplåtelsen frångått upplåtaren på grund av exekutiv försäljning,
7. det är uppenbart att upplåtelsen av något annat skäl är ogiltig eller inte kan göras gällande. *Lag (2004:82)*

47 § En ansökan om inteckning skall avslås, om

1. bestämmelsen i 40 § inte har iakttagits,
2. det på fordringshandlingen inte finns ett sådant bevitnat medgivande som avses i 5 §,
3. inteckning söks samma dag som en ny ägare ansöker om inskrivning av förvärv av luftfartyget eller därefter, och den nye ägaren inte har medgett inteckningen eller ansökan om inskrivning av förvärvet avslås,
4. luftfartyget har blivit föremål för kvarstad, betalningssäkring eller utmätning och ett ärende som rör anteckning om åtgärden har tagits upp senast på den inskrivningsdag då inteckningen söks, om inte i fråga om kvarstad ansökan om inteckning har medgetts av kronofogdemyndigheten, eller
5. den som medgett inteckningen är försatt i konkurs när ansökan om inteckning görs, eller ett beslut om egendomsavträde meddelas samma dag som ansökan görs. *Lag (2004:82)*

47 a § En ansökan om avförande av en inskrivning eller anteckning enligt 2 h § skall avslås om bestämmelsen i 40 § inte har iakttagits eller om det inte visas att förvärvet, rättigheten, förbehållet eller villkoret gått åter eller av annat skäl inte gäller.

Lag (2004:82)

48 § Om inskrivningsmyndigheten finner att en införing i inskrivningsregistret för luftfartyg innehåller en uppenbar oriktighet till följd av myndighetens eller någon annans skrivfel eller liknande förbiseende, skall införingen rättas. Detta gäller också i fråga om en uppenbar oriktighet i registret till följd av tekniskt fel. Kan rättelse bli till skada för ägare eller annan rättighetshavare, skall det inbördes företrädet mellan de berörda rättigheterna bestämmas efter vad som är skäligt. Innan rättelse sker, skall inskrivningsmyndigheten ge den som berörs av åtgärden, om han eller hon är känd, tillfälle att yttra sig. Även den myndighet som avses i 53 § skall ges tillfälle att yttra sig. Något yttrande behöver dock inte inhämtas, om det är uppenbart obehövt. Meddelas inte beslut samma dag som ärendet tas upp, skall en anteckning om ärendet göras i registret.

Beslut om rättelse skall meddelas genom införing i registret. Skälet för beslutet skall antecknas i dagboken eller i akten. I stället för bevis eller handling som har utfärdats i enlighet med den tidigare införingen, skall en ny sådan handling utfärdas. Den tidigare handlingen skall återkrävas, göras obrukbar och behållas av inskrivningsmyndigheten. Den som har handlingen är skyldig att ge in den för detta ändamål. I ett föreläggande att fullgöra en sådan skyldighet får vite sättas ut.

Ett beslut om rättelse får överklagas även av den myndighet som avses i 53 §.

Denna paragraf gäller i stället för 28 § personuppgiftslagen (1998:204).

Lag (2004:82)

49 § Ett beslut av inskrivningsmyndigheten i ett inskrivningsärende får överklagas till Stockholms tingsrätt av den som beslutet rör, om det har gått honom eller henne emot. Ett beslut som inte är slutligt får överklagas endast i de fall som avses i 37 § lagen (1996:242) om domstolsärenden.

Vid överklagande tillämpas lagen om domstolsärenden, om inte annat följer av denna lag.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till hovrätten.

Om ett inskrivningsärende enligt beslut av domstol skall tas upp till ny handläggning av inskrivningsmyndigheten, skall det ske utan dröjsmål efter det att beslutet kommit till myndigheten. *Lag (2004:82)*

49 a § Den som vill överklaga ett beslut av inskrivningsmyndigheten skall göra det skriftligen. Skrivelsen skall ges in till inskrivningsmyndigheten.

Om överklagandet avser ett slutligt beslut, skall skrivelsen ha kommit in till inskrivningsmyndigheten inom tre veckor från den dag en underrättelse eller ett bevis om beslutet hölls tillgängligt för sökanden. Skrivelsen får dock alltid ges in inom fyra veckor från den inskrivningsdag då beslutet meddelades.

I fråga om klagotid för överklagande av beslut som avses i 37 § lagen (1996:242) om domstolsärenden tillämpas bestämmelserna i 38 § första och andra styckena samma lag. *Lag (2004:82)*

50 § Om det överklagade beslutet har antecknats i inskrivningsregistret för luftfartyg, skall uppgift om överklagandet föras in i registret. När det finns ett lagakraftvunnet beslut med anledning av överklagandet, skall beslutets innehåll antecknas i registret. *Lag (2004:82)*

Statens ansvar för vissa rättsförluster, m.m.

51 § Om någon lider förlust på grund av att ett förvärv ansetts vara gällande enligt 2 d §, har denne rätt till ersättning av staten för sin förlust.

Om någon lider förlust till följd av ett tekniskt fel i inskrivningsregistret för luftfartyg eller i en anordning som hos inskrivningsmyndigheten eller någon annan statlig myndighet är ansluten till registret, har han eller hon rätt till ersättning av staten.

Har den skadelidande medverkat till förlusten genom att utan skälig anledning underlåta att vidta åtgärder för att bevara sin rätt eller på annat sätt genom eget vållande, skall ersättningen efter vad som är skäligt sättas ned eller helt falla bort.

Om personuppgifter i inskrivningsregistret för luftfartyg har behandlats i strid med denna lag eller andra föreskrifter om registret, är också 48 § personuppgiftslagen (1998:204) tillämplig. *Lag (2004:82)*

52 § Om en förlust drabbar en rättsägare som avses i 48 § till följd av ett beslut i ett ärende om rättelse, har han eller hon rätt till ersättning av staten. Ersättning betalas dock inte om den skadelidande med hänsyn till felets beskaffenhet eller andra omständigheter bort inse att fel förekommit. *Lag (2004:82)*

53 § Staten företräds i ett ärende om ersättning enligt 51 eller 52 § av den myndighet som regeringen bestämmer. *Lag (2004:82)*

54 § Vill den som är part i ett mål om rätt till luftfartyg kräva ersättning enligt 51 § om han eller hon förlorar målet, skall parten antingen till gemensam handläggning med målet väcka talan mot staten om sitt ersättningskrav eller skriftligen underrätta den myndighet som avses i 53 § om rättegången.

Om förberedelsen i målet har avslutats utan att någon ersättningstalan väckts eller underrättelse lämnats enligt första stycket, skall domstolen förelägga parten att vidta en av åtgärderna inom en viss tid. Laktas inte tiden, är ersättningskravet förfallet. En upplysning om detta skall tas in i föreläggandet. *Lag (2004:82)*

55 § Har den som tillerkänts ersättning enligt 51 eller 52 § haft rätt att kräva beloppet av någon annan som skadestånd, träder staten in i rätten mot denne.

Ersättning enligt 51 eller 52 § på grund av en domstols dom betalas ut sedan domen har vunnit laga kraft. *Lag (2004:82)*

Underrättelseskyldighet

56 § Väcks talan om hävnning eller återgång av ett förvärv av ett luftfartyg eller om bättre rätt till ett luftfartyg eller annars i en fråga som angår inskrivning i inskrivningsregistret för luftfartyg, skall rätten genast underrätta inskrivningsmyndigheten.

Underrättelsen skall, utöver uppgift om parterna, innehålla sådana uppgifter om luftfartyget att det kan identifieras i luftfartygsregistret.

När dom eller slutligt beslut i målet har vunnit laga kraft, skall rätten genast sända domen eller beslutet till inskrivningsmyndigheten. *Lag (2004:82)*

Vissa anteckningar i inskrivningsregistret för luftfartyg

57 § Inskrivningsmyndigheten skall göra en anteckning i inskrivningsregistret för luftfartyg om innehav av inteckning, om den som innehar en fordringshandling, för vilken inteckning beviljats, begär det och visar upp fordringshandlingen i original.

Om den som är antecknad som innehavare hos inskrivningsmyndigheten med en bevitnad skriftlig handling visar att innehavet upphört, skall detta antecknas i registret. *Lag (2004:82)*

58 § I inskrivningsregistret för luftfartyg ska antecknas när

1. talan har väckts om hävnning eller återgång av förvärv av ett luftfartyg eller om bättre rätt till sådan egendom eller om en annan fråga som angår inskrivning,
2. mål som avses i 1 har avgjorts genom en dom eller ett slutligt beslut som vunnit laga kraft,
3. en inteckning helt eller delvis är ogiltig enligt en dom eller ett slutligt beslut som vunnit laga kraft, eller på grund av förhållande som avses i 36 §,
4. ägaren till ett luftfartyg har försatts i konkurs,
5. ett luftfartyg eller en rättighet som skrivits in i sådan egendom blivit föremål för kvarstad, betalningssäkring eller utmätning, eller när en konkursförvaltare har begärt att ett luftfartyg ska säljas exekutivt,

6. beslut som avses i 4 eller 5 om konkurs, kvarstad, betalningssäkring eller utmätning har upphävts eller återgått eller när fråga om exekutiv försäljning av ett luftfartyg eller en rättighet som skrivits in i sådan egendom har förfallit av annan anledning,
7. anmälan, bevis eller fördelningslängd inkommit som visar inverkan på inteckning av exekutiv försäljning,
8. någon i enlighet med 10 kap. 6 § luftfartslagen (2010:500) skriftligen anmäler att han eller hon har en fordran för vilken luftpanträtt gäller i luftfartyget,
9. det visas att luftpanträtt som avses i 8 har upphört att gälla,
10. domstol har meddelat sådan förklaring som avses i 26 §, eller
11. ett luftfartyg enligt 2 kap. 6 § luftfartslagen ska avregistreras men det finns hinder mot avregistreringen enligt 2 kap. 7 § samma lag. *Lag (2010:505)*

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

2010:505

Denna lag träder i kraft den 1 september 2010.

2010:1553

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

Propositioner

SFS 1955:227

Prop. 1955:13

SFS 1981:809

Prop. 1980/81:84

SFS 2004:82

Prop. 2003/04:27

SFS 2010:1553

Prop. 2010/11:30

SFS 1955:629

Prop. saknas

SFS 1986:168

Prop. 1984/85:212

SFS 2004:1096

Prop. 2004/05:10

SFS 1970:986

Prop. 1970:142

SFS 1987:685

Prop. 1986/87:90

SFS 2005:154

Prop. 2004/05:51

SFS 1978:885

Prop. 1978/79:28

SFS 1994:1039

Prop. 1993/94:190

SFS 2010:505

Prop. 2009/10:95

Lag (1975:605) om registrering av båtbyggnadsförskott

(senast ändrad genom SFS 2010:1552)

Den som har beställt båt och lämnat eller utfäst sig att lämna tillverkaren förskott av pengar eller byggnadsämnena får låta registrera ett därom upprättat skriftligt avtal hos Transportstyrelsen och får därmed förmånsrätt enligt 4 § förmånsrättslagen (1970:979) i byggnadsämnena och vad som för beställarens räkning tillverkats med förskottet.

Regeringen meddelar föreskrifter om registrering enligt denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för registrering enligt denna lag.

Vid överklagande av beslut enligt denna lag tillämpas bestämmelserna i 14 och 14 a §§ lagen (1979:377) om registrering av båtar för yrkesmässig sjöfart m.m.

Lag (2010:1552)

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

2010:1552

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

Propositioner

SFS 1975:605

Prop. 1975:68

SFS 2008:1312

Prop. 2008/09:31

SFS 1975:926

Prop. saknas

SFS 2010:1552

Prop. 2010/11:30

SFS 1996:255

Prop. 1995/96:115

SFS 2001:378

Prop. 2000/01:88

Förmåns-
rätt

Förordning (2001:817) om registrering av båtbyggnadsförskott

(senast ändrad genom SFS 2010:1550)

1 § Denna förordning gäller registrering av avtal enligt lagen (1975:605) om registrering av båtbyggnadsförskott.

2 § Transportstyrelsen är personuppgiftsansvarigt enligt personuppgiftslagen (1998:204) för registrering av avtal enligt lagen (1975:605) om registrering av båtbyggnadsförskott.

Transportstyrelsen ska se till att det inte förekommer otillbörligt intrång i registrerades personliga integritet eller risker från säkerhetssynpunkt. För dessa syften får styrelsen i enskilda fall ställa upp särskilda villkor för behandlingen av personuppgifter.

Förordning (2008:1226)

3 § I fråga om personuppgifter skall registreringen ha till ändamål att tillhandahålla uppgifter om huruvida den som har beställt en båt har lämnat eller utfäst sig att lämna tillverkaren förskott av pengar på ett sådant sätt att förmånsrätt uppkommer enligt 4 § förmånsrättslagen (1970:979).

4 § Transportstyrelsen får meddela föreskrifter om avgifter för registrering enligt lagen (1975:605) om registrering av båtbyggnadsförskott. *Förordning (2010:1550)*

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

2010:1550

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2011.

UTDRAG

Försäkringsrörelselag (1982:713)¹**7 kap. Rörelsen** (11 och 11 a §§)

11 § Ett försäkringsbolag ska föra ett register som vid varje tidpunkt utvisar de tillgångar som används för skuldtäckning och tillgångarnas värde. Om 1 kap. 3 a § är tillämplig på försäkringsbolagets verksamhet, ska bolaget föra ett särskilt register för de tillgångar som används för skuldtäckning i verksamheten avseende tjänstepensionsförsäkring.

Om en tillgång som antecknats i ett register har upplåtits med sådan rätt att dess fulla värde inte kan utnyttjas för skuldtäckning, ska detta antecknas i registret.

Lag (2008:102)

11 a § Förmånsrätt enligt 4 a § förmånsrättslagen (1970:979) följer med fordran som

1. grundas på försäkringsavtal, eller
2. avser återbetalning av premier för att ett försäkringsavtal inte har kommit till stånd eller har upphört att gälla.

Förmånsrätten omfattar de tillgångar som finns upptagna i sådana register som anges i 11 § när bolaget försätts i konkurs eller utmätning äger rum.

Fordran grundad på avtal om återförsäkring har förmånsrätt efter annan fordran som avses i första stycket. *Lag (2005:1051)*

Förmåns-
rätt

UTDRAG

Försäkringsrörelselag (2010:2043)²**6 kap. Skuldtäckning och placering av tillgångar m.m.** (30 och 31 §§)

Register över tillgångar som används för skuldtäckning

30 § Ett försäkringsföretag ska föra ett register som vid varje tidpunkt utvisar de tillgångar som används för skuldtäckning och tillgångarnas värde.

Om 4 kap. 8 § är tillämplig på försäkringsföretagets verksamhet, ska företaget föra ett särskilt register för de tillgångar som används för skuldtäckning i verksamheten avseende tjänstepensionsförsäkring.

Om en tillgång som har antecknats i ett register har upplåtits med sådan rätt att dess fulla värde inte kan utnyttjas för skuldtäckning, ska detta antecknas i registret.

Förmånsrätt

31 § Förmånsrätt enligt 4 a § förmånsrättslagen (1970:979) följer med fordran som

1. grundas på försäkringsavtal, eller
2. avser återbetalning av premier för att ett försäkringsavtal inte har kommit till stånd eller har upphört att gälla.

Förmånsrätten omfattar de tillgångar som finns upptagna i sådana register som anges i 30 § när företaget försätts i konkurs eller utmätning äger rum.

Fordran grundad på avtal om återförsäkring har förmånsrätt efter sådan fordran som anges i första stycket.

¹ Denna lag upphör att gälla den 1 april 2011 enligt lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043) [red.anm.].

² Denna lag träder i kraft den 1 april 2011 [red.anm.].

UTDRAG

Lag (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige

Bestämmelser om försäkringsgivare från tredje land

5 kap. Solvenskrav och bedrivande av verksamheten (10 och 11 §§)

Försäkringstekniska avsättningar m.m.

10 § Företrädaren för en försäkringsgivare från tredje land skall föra ett register som vid varje tidpunkt visar de tillgångar som används för skuldtäckning och tillgångarnas värde.

Om en tillgång som antecknas i registret har upplåtits med sådan rätt att dess fulla värde inte kan utnyttjas för skuldtäckning, skall detta antecknas i registret.

11 § Förmånsrätt enligt 4 a § förmånsrättslagen (1970:979) följer med en fordran som

1. grundas på försäkringsavtal, eller
2. avser återbetalning av premier för att ett försäkringsavtal inte har kommit till stånd eller har upphört att gälla.

Förmånsrätten omfattar de tillgångar som finns upptagna i det register som anges i 10 §, när en försäkringsgivare från tredje land försätts i konkurs eller när utmätning äger rum eller särskild administration träder in.

Fordran grundad på avtal om återförsäkring har förmånsrätt efter annan fordran som avses i första stycket. *Lag (2005:1054)*

Lag (2008:990) om företagshypotek

(senast ändrad genom SFS 2008:1079)

1 kap. Inledande bestämmelser	379
2 kap. Företagshypotek	379
Egendom som omfattas av företagshypotek	379
Förföljelserrätt	380
Borgenärens rätt till betalning på grund av företagshypotek	380
Företagshypotekets förhållande till kvarstad	381
3 kap. Företagsinteckning	381
Inteckningens omfattning	381
Inteckningars företrädare	381
Inteckningars och inteckningsbrevs giltighet i vissa fall	381
4 kap. Inskrivningsförfarandet	381
Företagsinteckningsregister och inskrivningsmyndighet	381
Handläggningen av inskrivningsärenden	381
Inteckningsansökan	382
Inteckningsåtgärder	383
Anteckning och rättelse i företagsinteckningsregistret	383
Överklagande	384
5 kap. Rätt till ersättning i vissa fall	385
Propositioner	385

Förmåns-
rätt

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § Med företagshypotek avses en säkerhetsrätt enligt bestämmelserna i denna lag.

2 § En näringsidkare som vill upplåta företagshypotek i sin näringsverksamhet har rätt att få inskrivning av ett visst belopp i verksamheten (*företagsinteckning*). Bevis om inteckningen kallas företagsinteckningsbrev.

Ett företagsinteckningsbrev utfärdas antingen i skriftlig form (*skriftligt företagsinteckningsbrev*) eller genom registrering i inteckningsbrevsregistret enligt lagen (2008:1075) om inteckningsbrevsregister (*elektroniskt företagsinteckningsbrev*).

Det som sägs om näringsidkare i denna lag gäller även den som avser att utöva näringsverksamhet men som ännu inte har påbörjat verksamheten. Om en näringsidkare avlider, träder dödsboet i näringsidkarens ställe. *Lag (2008:1079)*

3 § Ett företagshypotek upplåts genom att näringsidkaren överlämnar företagsinteckningsbrevet som säkerhet för en fordran.

Ett elektroniskt företagsinteckningsbrev ska anses ha överlämnats till borgenären, när borgenären eller någon som företräder honom eller henne har registrerats som inteckningsbrevshavare i inteckningsbrevsregistret. *Lag (2008:1079)*

4 § Ett konkursbo kan inte beviljas företagsinteckning och kan inte heller upplåta företagshypotek.

2 kap. Företagshypotek

Egendom som omfattas av företagshypotek

1 § Ett företagshypotek omfattar näringsidkarens lösa egendom i den mån egendomen hör till den intecknade verksamheten.

Företagshypoteket omfattar inte

1. kassa- och bankmedel,
2. aktier och andra finansiella instrument, avsedda för allmän omsättning,
3. egendom som kan vara föremål för panträtt på grund av inteckning, eller
4. egendom som varken kan utmätas eller ingå i konkurs.

2 § Om en intecknad verksamhet överläts, omfattar företagshypoteket överlåtarens fordran på ersättning till den del denna avser egendom som omfattades av hypoteket vid överlåtelsen.

Förföljelserätt

3 § Om en intecknad verksamhet överläts och det i överlåtelsen ingår egendom som omfattas av företagshypoteket, gäller hypoteket i egendomen hos förvärvaren. Om förvärvaren överläter egendomen eller upplåter särskild rätt i den eller om egendomen skadas eller tas i anspråk genom expropriation eller liknande förfarande, omfattar företagshypoteket förvärvarens fordran på ersättning. Företagshypoteket ger företräde till betalning framför ett hypotek i samma egendom som grundar sig på upplåtelse av förvärvaren.

Borgenären förlorar sin rätt enligt första stycket, om han eller hon inte inom sex månader från det att överlåtaren eller förvärvaren har underrättat honom eller henne om överlåtelsen och senast inom arton månader från det att verksamheten frånträddes väcker talan mot förvärvaren om betalning ur egendomen och anmäler det till inskrivningsmyndigheten.

Det som sägs i denna paragraf om förvärvaren gäller också förvärvarens dödsbo.

4 § Bestämmelserna i 3 § ska tillämpas också när den intecknade verksamheten och egendom som omfattas av ett företagshypotek övergår till någon annan genom skifte av handelsbolags tillgångar eller genom bodelning av någon annan anledning än näringsidkarens död.

Borgenärens rätt till betalning på grund av företagshypotek

5 § En borgenär som har företagshypotek för sin fordran har rätt att vid utmätning eller i konkurs, med den företrädesrätt inteckningen medför enligt lag, få betalt för fordringen ur egendom som omfattas av hypoteket upp till företagsinteckningsbrevets belopp.

Iden mån in-teckningsbrevets belopp inte räcker till betalning, har borgenären rätt att få betalt ur egendomen genom ett tillägg. Tillägget får inte överstiga femton procent av in-teckningsbrevets belopp samt ränta på detta belopp från den dag då egendomen utmättes eller konkursansökningen gjordes. Räntan beräknas för år enligt en räntefot som motsvarar den av Riksbanken fastställda, vid varje tid gällande referensräntan enligt 9 § räntelagen (1975:635), ökad med fyra procentenheter.

En borgenärs rätt till betalning omfattar inte tillägget, om in-teckningsbrevet utgör säkerhet för borgenären i andra hand.

6 § Överlämnas flera företagsinteckningsbrev som säkerhet för en fordran och har in-teckningarna samma företrädesrätt eller gäller de omedelbart efter varandra, ska bestämmelserna i 5 § om in-teckningsbrevets belopp avse in-teckningsbrevets sammanlagda belopp.

7 § Borgenärens rätt till betalning ur egendomen gäller även om fordringen har pre-skriberats eller inte har anmälts av borgenären efter kallelse på okända borgenärer.

8 § En borgenär som har företagshypotek som säkerhet för sin fordran har rätt att söka betalning ur egendom som omfattas av företagshypoteket trots att fordringen inte är förfallen till betalning, om

1. den in-tecknade verksamheten eller en väsentlig del av den överläts, upphör eller övergår till någon annan genom skifte av handelsbolags tillgångar eller genom bodelning av någon annan anledning än näringsidkarens död, eller
2. egendomen till följd av vanvård, naturhändelse eller av någon annan därmed jämförlig orsak försämras eller minskas så att säkerhetens värde går ned väsentligt.

Vid utmätning av egendom som omfattas av företagshypotek har in-teckningsborge-nären rätt till betalning ur egendomen enligt 8 kap. utsökningsbalken även om fordringen inte är förfallen till betalning.

Företagshypotekets förhållande till kvarstad

9§ Företagshypotek omfattar inte kvarstadsbelagd egendom, om inteckningen söks samma dag som kvarstadsbeslutet meddelas eller senare. Hävs kvarstaden, gäller dock företagshypoteket även i den egendomen såvida den inte är utmätt eller tagen i anspråk genom betalningssäkring.

3 kap. Företagsinteckning

Inteckningens omfattning

1§ En företagsinteckning beviljas i all den näringsverksamhet som näringsidkaren vid varje tid utövar i Sverige.

Inteckningars företräde

2§ Bestämmelser om den förmånsrätt som följer med företagsinteckning finns i förmånsrättslagen (1970:979).

3§ En företagsinteckning ger företräde i förhållande till annan företagsinteckning i den tidsföljd i vilken inteckningarna söks. Inteckningar som söks på samma inskrivningsdag ger lika rätt, om inte annat följer av 4 kap. 13 §.

Inteckningars och inteckningsbrevs giltighet i vissa fall

4§ Om egendom som omfattas av företagshypotek har blivit utmätt och inteckningsborgenären har tillerkänts betalning ur egendomen, är företagsinteckningen utan verkan till ett belopp som motsvarar vad som har erhållits på företagsinteckningsbrevets belopp. Detsamma gäller om borgenären har tillerkänts betalning ur sådan egendom i konkurs.

5§ Om en företagsinteckning blir utan verkan, är även företagsinteckningsbrevet utan verkan. Ändras i annat fall en inteckning, får inteckningsbrevet verkan i enlighet med inteckningens ändrade innehåll.

Dödning av förkommet inteckningsbrev medför inte att inteckningen blir utan verkan.

4 kap. Inskrivningsförfarandet

Företagsinteckningsregister och inskrivningsmyndighet

1§ För inskrivning enligt denna lag ska det föras ett register med hjälp av automatiserad behandling, benämnt företagsinteckningsregistret. Detta ska ge offentlighet åt den information som ingår i registret.

Regeringen meddelar föreskrifter om registrets innehåll, närmare ändamål och behandling av uppgifter samt om personuppgiftsansvar enligt personuppgiftslagen (1998:204).

Regeringen får meddela föreskrifter om expeditionsavgifter för bevis om inskrivningsåtgärd.

2§ Ärenden om företagsinteckning eller annan införing i företagsinteckningsregistret på grund av bestämmelse i denna lag eller annan författning (*inskrivningsärenden*) handläggs av en för landet gemensam inskrivningsmyndighet. Regeringen bestämmer vilken myndighet som ska vara inskrivningsmyndighet.

Handläggningen av inskrivningsärenden

3§ Vid behandlingen hos inskrivningsmyndigheten av inskrivningsärenden tillämpas inte bestämmelserna i 10 § andra stycket, 27 och 28 §§ förvaltningslagen (1986:223). Av 37 a och 37 b §§ lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter framgår att inskrivningsmyndigheten ska ompröva beslut om stämpelskatt i vissa fall.

Ansökningar och anmälningar i inskrivningsärenden ska vara skriftliga.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om ingivning av ansökningar och anmälningar i inskrivningsärenden.

Lag (2008:1079)

3 a § I inskrivningsärenden behöver ombud inte visa upp skriftlig fullmakt annat än om inskrivningsmyndigheten anser att det behövs. *Lag (2008:1079)*

4 § Inskrivningsärenden tas upp på en inskrivningsdag. Inskrivningsdag hålls till klockan tolv varje måndag, tisdag, onsdag, torsdag och fredag som inte är helgdag. Med helgdag avses även midsommarafton, julafton och nyårsafton. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får besluta att en inskrivningsdag ska ställas in, om det finns särskilda skäl till det.

En ansökan eller anmälan som har kommit in efter klockan tolv en viss dag anses gjord på nästföljande inskrivningsdag.

5 § Hos inskrivningsmyndigheten förs dagbok över inskrivningsärendena. Handlingarna i sådana ärenden förs samman i akter.

Har sökanden eller någon annan lämnat en uppgift eller förklaring av betydelse för ärendets prövning eller har en särskild utredning gjorts i ärendet, ska detta antecknas i akten. I akten tas även upp förelägganden och andra beslut som inte ska föras in i företagsinteckningsregistret.

6 § Om det är nödvändigt för utredningen, får ett inskrivningsärende skjutas upp till en viss senare inskrivningsdag.

Om ett ärende skjuts upp, får sökanden föreläggas att lägga fram den utredning eller de uppgifter som behövs. Ansökningen får förklaras förfallen, om sökanden inte följer föreläggandet. Föreläggandet ska innehålla en upplysning om detta.

Ett inskrivningsärende får vidare skjutas upp till en viss senare inskrivningsdag, om ärendet med hänsyn till beskaffenhet eller omfattning inte lämpligen kan prövas omedelbart. Ett ärende som har skjutits upp av denna anledning ska tas upp till prövning senast på femte inskrivningsdagen efter den inskrivningsdag då ansökningen gjordes.

7 § Ett beslut ska föras in i företagsinteckningsregistret, om beslutet innebär att en ansökan i ett inskrivningsärende bifalls, avslås eller förklaras förfallen eller att ett ärende skjuts upp. Skälen för beslutet ska antecknas i akten eller i dagboken, om beslutet innebär att ansökningen inte bifalls.

Ett beslut som ska föras in i registret meddelas genom införandet och ska anses ha det innehåll som framgår av registret.

8 § Om ett beslut i ett inskrivningsärende har gått emot sökanden eller någon annan, ska denne genast underrättas om beslutet. I underrättelsen ska anges de skäl för beslutet som har antecknats i akten eller i dagboken och vad den som vill överklaga beslutet ska göra.

9 § Om ett inskrivningsärende enligt beslut av domstol ska tas upp till ny handläggning av inskrivningsmyndigheten, ska det ske genast efter det att beslutet har kommit myndigheten till handa.

Inteckningsansökan

10 § En ansökan om företagsinteckning ska innehålla uppgift om det belopp på vilket inteckningen ska lyda.

Inteckningens belopp ska anges i svenska kronor eller i sådan utländsk valuta för vilken det löpande finns tillgång till en tillförlitlig kurs för växling mellan den aktuella valutan och svenska kronor.

Sökanden ska lämna styrkt uppgift om namn eller firma och person- eller organisationsnummer. Om uppgifterna redan finns registrerade hos inskrivningsmyndigheten behöver sökanden inte styrka dessa.

11 § En ansökan om företagsinteckning ska avslås, om

1. bestämmelserna i 3 § andra stycket eller 10 § inte har följts, eller
2. sökanden är i konkurs eller försätts i konkurs den inskrivningsdag då inteckningen söks.

12 § Om det inte finns något som hindrar det, ska företagsinteckning beviljas och företagsinteckningsbrev utfärdas på grund av inteckningen.

Om ett elektroniskt företagsinteckningsbrev utfärdas i stället för ett tidigare utfärdat skriftligt företagsinteckningsbrev, förlorar det skriftliga företagsinteckningsbrevet sin giltighet. Utfärdas ett skriftligt företagsinteckningsbrev i stället för ett tidigare utfärdat elektroniskt företagsinteckningsbrev, förlorar det elektroniska företagsinteckningsbrevet sin giltighet.

Bestämmelser om utfärdande av nytt inteckningsbrev i stället för inteckningsbrev som har dödats finns i lagen (1927:85) om dödande av förkommen handling.

Lag (2008:1079)

13 § En företagsinteckning som skulle medföra lika företrädesrätt som en annan inteckning ska vid inskrivningen förklaras gälla efter den andra inteckningen, om sökanden begär det. En inteckning som sätts efter en annan inteckning gäller också efter en inteckning med lika rätt som eller bättre rätt än den andra inteckningen, även om detta inte anges i beslutet.

Inteckningsåtgärder

14 § Ett företagsinteckningsbrev får på ansökan av den vars egendom intecknats och efter medgivande av inteckningsbrevets innehavare bytas ut mot två eller flera nya inteckningsbrev (*utbyte*). I fråga om de nya inteckningsbrevens inbördes företrädesrätt gäller 13 §.

15 § Företagsinteckningar som har inbördes lika rätt eller gäller omedelbart efter varandra får på ansökan av den vars egendom intecknats och efter medgivande av företagsinteckningsbrevens innehavare föras samman till en inteckning (*sammanföring*). Denna inteckning ska gälla med den förmånsrätt som tillkommer den av de sammanförda inteckningarna som har sämsta rätt. Sammanföring får ske endast om inteckningarna är bestämda i samma valuta.

Inteckningar som är införda i inteckningsbrevsregistret får sammanföras endast om samtliga inteckningar som omfattas av åtgärden är införda i registret och har samma inteckningsbrevshavare.

En inteckning som avses i första stycket ska förklaras gälla för ett lägre belopp än det som de sammanförda inteckningarna sammanlagt uppgår till, om sökanden begär det och inteckningsbrevens innehavare medger det. *Lag (2008:1079)*

16 § En företagsinteckning får på ansökan av den vars egendom intecknats och efter medgivande av företagsinteckningsbrevets innehavare sättas ned efter en annan inteckning (*nedsättning*). En inteckning som sätts ned efter en annan inteckning gäller också efter en inteckning med lika rätt som eller bättre rätt än den andra inteckningen, även om detta inte anges i beslutet.

17 § På ansökan av den vars egendom intecknats och efter medgivande av företagsinteckningsbrevets innehavare får en företagsinteckning dödas (*dödning*).

Bestämmelser om dödning av inteckning när inteckningsbrevet har förkommit finns i lagen (1927:85) om dödande av förkommen handling.

18 § I fall då medgivande krävs enligt 14–17 §§ fordras att företagsinteckningsbrevet lämnas in till inskrivningsmyndigheten eller, i fråga om elektroniskt företagsinteckningsbrev, att det finns hinder mot avregistrering enligt 9 § lagen (2008:1075) om inteckningsbrevsregister och att någon begäran om att hindret ska hävas inte har framställts. *Lag (2008:1079)*

Anteckning och rättelse i företagsinteckningsregistret

19 § På ansökan av den som innehar ett företagsinteckningsbrev ska innehavet antecknas i företagsinteckningsregistret. Om sökanden åberopar ett skriftligt företagsinteckningsbrev och det finns anledning att anta att sökanden inte innehar detta, ska han eller hon föreläggas att visa upp brevet. Om någon annan redan är antecknad

som innehavare, ska inskrivningsmyndigheten sedan det nya innehavet har antecknats ta bort den tidigare anteckningen och underrätta den vars innehav var antecknat.

En anteckning om innehav ska tas bort, om

1. den vars innehav har antecknats anmäler att innehavet har upphört, eller
2. den som innehar ett skriftligt företagsinteckningsbrev, den som är registrerad som inteckningsbrevshavare enligt lagen (2008:1075) om inteckningsbrevsregister eller som är att anse som inteckningsbrevshavare enligt 2 § andra stycket samma lag begär det. *Lag (2008:1079)*

20 § I företagsinteckningsregistret ska det antecknas när

1. en borgenär enligt 2 kap. 3 § andra stycket har anmält att han eller hon väckt talan om betalning ur egendom som omfattas av företagshypotek, eller
2. det har anmälts till inskrivningsmyndigheten att betalning vid utmätning eller i konkurs har utfallit på ett företagsinteckningsbrevs belopp.

Det kan även i andra fall följa av lag eller annan författning att ett visst förhållande ska antecknas i registret.

En anteckning i registret ska tas bort, om den uppenbarligen inte längre har någon betydelse.

21 § En uppgift som har förts in i företagsinteckningsregistret ska rättas, om uppgiften innehåller någon uppenbar oriktighet till följd av inskrivningsmyndighetens eller någon annans skrivfel eller liknande förbiseende eller till följd av något tekniskt fel. Det inbördes företrädet mellan inteckningar som berörs av en rättelse ska bestämmas efter vad som är skäligt, om rättelsen kan skada den vars egendom har intecknats eller någon innehavare av företagsinteckningsbrev.

Innan rättelse sker, ska inskrivningsmyndigheten ge den som berörs av åtgärden, om han eller hon är känd, tillfälle att yttra sig. Även den myndighet som avses i 5 kap. 3 § ska ges tillfälle att yttra sig. Något yttrande behöver dock inte inhämtas, om det är uppenbart obehövt.

En anteckning om ärendet ska göras i registret, om inte beslut meddelas samma dag som ärendet har tagits upp.

Denna paragraf gäller i stället för 28 § personuppgiftslagen (1998:204).

22 § Ett beslut i ett ärende om rättelse meddelas genom att beslutet förs in i registret. Skälen för beslutet antecknas i akten eller i dagboken. Istället för bevis eller handling som har utfärdats i enlighet med den uppgift som tidigare förts in ska en ny sådan handling utfärdas.

Den tidigare handlingen ska krävas in, göras obrukbar och behållas av inskrivningsmyndigheten. Den som innehar handlingen är skyldig att lämna in den för detta ändamål. I föreläggande att fullgöra en sådan skyldighet får vite sättas ut. Vitet döms ut av inskrivningsmyndigheten.

Överklagande

23 § Ett beslut av inskrivningsmyndigheten i ett inskrivningsärende får överklagas till tingsrätten av den som beslutet rör, om det har gått honom eller henne emot. Ett beslut som inte är slutligt får överklagas endast i de fall som avses i 37 § lagen (1996:242) om domstolsärenden. Behörig domstol är den tingsrätt inom vars domkrets inskrivningsmyndigheten är belägen.

Vid överklagande tillämpas lagen om domstolsärenden, om inte annat följer av denna lag.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till hovrätten.

24 § Den som vill överklaga ett beslut av inskrivningsmyndigheten ska göra det skriftligen. Skrivelsen ska lämnas in till inskrivningsmyndigheten.

Om överklagandet avser ett slutligt beslut, ska skrivelsen ha kommit in till inskrivningsmyndigheten inom tre veckor från den dag då en underrättelse eller ett bevis

om beslutet hölls tillgängligt för sökanden. Skrivelsen får dock alltid lämnas in inom fyra veckor från den inskrivningsdag då beslutet meddelades.

I fråga om klagotid för överklagande av ett beslut som avses i 37 § lagen (1996:242) om domstolsärenden tillämpas bestämmelserna i 38 § första och andra styckena samma lag.

25 § Om det överklagade beslutet har antecknats i företagsinteckningsregistret, ska uppgift om överklagandet föras in i registret. När det finns ett lagakraftvunnet beslut med anledning av överklagandet, ska beslutets innehåll antecknas i registret.

26 § Ett beslut i ett ärende om rättelse får överklagas även av den myndighet som avses i 5 kap. 3 §.

5 kap. Rätt till ersättning i vissa fall

1 § Om någon lider skada till följd av ett tekniskt fel i företagsinteckningsregistret eller i någon anordning som hos inskrivningsmyndigheten eller annan statlig myndighet är ansluten till registret, har han eller hon rätt till ersättning av staten.

Ersättningen ska efter skälighet sättas ned eller helt falla bort, om den skadelidande har medverkat till förlusten genom eget vållande.

Om personuppgifter i företagsinteckningsregistret har behandlats i strid med denna lag eller andra föreskrifter om registret, är också 48 § personuppgiftslagen (1998:204) tillämplig.

2 § En rättsägare som avses i 4 kap. 21 § har rätt till ersättning av staten, om han eller hon lider skada till följd av ett beslut i ett ärende om rättelse. Ersättning betalas dock inte, om den skadelidande med hänsyn till felets beskaffenhet eller andra omständigheter borde ha insett att fel förekommit.

3 § Regeringen meddelar föreskrifter om vilken myndighet som företräder staten i ärenden om ersättning enligt 1 eller 2 §.

4 § Om den som enligt 1 eller 2 § är berättigad till ersättning av staten har haft rätt att kräva beloppet som skadestånd av någon annan, träder staten in i rätten mot denne.

Ersättning enligt 1 eller 2 § på grund av domstols dom betalas ut sedan domen har vunnit laga kraft.

5 § Den som genom oriktig uppgift om behörighet att företräda någon annan i ett inskrivningsärende uppsåtligt eller av oaktsamhet orsakar ren förmögenhetsskada ska ersätta skadan.

Om skadan vållas i tjänsten av en arbetstagare, ska skadan ersättas av arbetsgivaren.

Rätten till skadestånd faller bort om talan inte väcks inom tio år från det att inskrivningsärendet avgjordes.

Bestämmelserna i första–tredje styckena får inte frångås om det är till nackdel för en skadelidande. *Lag (2008:1079)*

Propositioner

SFS 2008:990

SFS 2008:1079

Prop. 2007/08:161

Prop. 2008/09:17

Förordning (2003:552) om företagshypotek

(senast ändrad genom SFS 2008:1081)

Inledande bestämmelser	386
Verksamheten vid inskrivningsmyndigheten	386
Företagsinteckningsregistrets innehåll m.m.	387
Dagbok m.m.	388
Bevis om beslut m.m.	389
Gravationsbevis	390
Bemyndiganden	390

Inledande bestämmelser

1 § Bolagsverket är inskrivningsmyndighet enligt 4 kap. 2 § lagen (2008:990) om företagshypotek. *Förordning (2008:1001)*

2 § Inskrivningsmyndigheten är personuppgiftsansvarig enligt personuppgiftslagen (1998:204) för företagsinteckningsregistret.

Inskrivningsmyndigheten skall se till att det inte uppkommer otillbörligt intrång i de registrerades personliga integritet eller risker från säkerhetssynpunkt. För dessa syften får myndigheten i enskilda fall ställa upp särskilda villkor för behandlingen av personuppgifter.

3 § I fråga om personuppgifter skall registret ha till ändamål att tillhandahålla uppgifter för

1. verksamhet som staten ansvarar för enligt lag eller annan författning och
 - a) som avser sådan egendom för vilken företagsinteckning eller annan införläggning sker i företagsinteckningsregistret, eller
 - b) som för att kunna utföras förutsätter tillgång till den information som finns i registret,
2. förvärv och avyttring av egendom i vilken inteckning har skett och
3. kreditgivning, försäkringsgivning eller annan allmän eller enskild verksamhet där den information som ingår i företagsinteckningsregistret utgör underlag för prövningar eller beslut.

4 § Företagsinteckningsregistret ska innehålla de uppgifter som framgår av 7–11 §§.

Företagsinteckningsregistret ska även innehålla annan information som har samband med information som enligt 7–11 §§ ingår i registret (tilläggsinformation). Bestämmelser om sådan information finns i 13–14 a §§.

Tilläggsinformationen ska redovisas skild från övriga uppgifter i registret.

Förordning (2008:1081)

4 a § En ansökan eller anmälan får överföras elektroniskt till inskrivningsmyndigheten enligt föreskrifter som inskrivningsmyndigheten får meddela. *Förordning (2008:1081)*

Verksamheten vid inskrivningsmyndigheten

5 § Expeditionsavgiften för bevis om inskrivningsåtgärd enligt denna förordning uppgår till 340 kr.

Användningen av företagsinteckningsregistret får vara avgiftsbelagd.

Förordning (2007:26)

6 § Inskrivningsmyndigheten får för de ändamål som anges i 3 § medge myndighet eller någon annan direktåtkomst till företagsinteckningsregistret.

Företagsinteckningsregistrets innehåll m.m.

7 § Företagsinteckningsregistret skall vara indelat i registerposter. Varje registerpost skall avse inskrivningsförhållandena för en fysisk eller juridisk person.

8 § Inom en registerpost redovisas uppgifterna i tre avdelningar. De olika avdelningarna skall innehålla uppgifter om

1. person,
2. anteckningar och
3. inteckningar m.m.

Uppgifterna i avdelningen om en person skall avse hela registerposten. Uppgifterna i övriga avdelningar redovisas särskilt för varje person som berörs av gällande införing.

I företagsinteckningsregistret skall därutöver redovisas datum för den senaste inskrivningsdag vars samtliga beslut och anteckningar har förts in i registret (aktualitetsdatum).

9 § I avdelningen för uppgifter om en person införs

1. person- eller organisationsnummer och namn eller firma och
2. ändring eller rättelse av uppgifterna inom avdelningen.

I avdelningen får dessutom, om det är lämpligt, föras in organisationsnummer för dödsbo och partrederi.

Saknas uppgift om person- eller organisationsnummer, införs i stället ett särskilt registernummer i avvaktan på sådan uppgift.

10 § I avdelningen för uppgifter om anteckningar införs

1. uppgift om förhållanden som enligt lag eller annan författning skall antecknas i företagsinteckningsregistret och som inte skall föras in i en annan avdelning,
2. datum och aktnummer för införingen och
3. ändring eller rättelse av uppgifterna inom avdelningen.

11 § I avdelningen för uppgifter om inteckningar m.m. införs

1. inteckningens belopp med siffror och inteckningens valuta,
2. datum och aktnummer för ansökan,
3. beslut som innefattar bifall till ansökan, om dagen för bifall inte är densamma som dagen för ansökan,
4. beslut som inte innefattar bifall till ansökan,
5. namn och adress för innehavare av företagsinteckningsbrev,
6. sammanföring, nedsättning eller annan förändring av inteckning,
7. utbyte av företagsinteckningsbrev och
8. ändring eller rättelse av uppgifterna inom avdelningen.

Uppgifter skall föras in i avdelningen på sådant sätt att inteckningar redovisas i gällande företrädesordning. Gäller inteckningar med lika rätt, skall det anges särskilt.

I avdelningen skall särskilt anges det sammanlagda belopp för vilket den fysiska eller juridiska personens egendom svarar på grund av inteckning som har beviljats eller sökts. Om det finns inteckningar i olika valutor, skall dock ett sammanlagt belopp anges för varje valuta. *Förordning (2004:385)*

12 § Uppgifter om en inteckning som dödas eller upphör att gälla liksom andra uppgifter som förlorar sin betydelse skall tas bort ur företagsinteckningsregistret.

En registerpost som inte innehåller uppgifter om gällande inteckningar eller gällande anteckningar får tas bort. Detsamma gäller, om en registerpost innehåller endast uppgifter om inteckningar eller anteckningar som uppenbart saknar betydelse.

13 § Uppgifter som tas bort enligt 12 § skall i förkortad form redovisas som tilläggsinformation till företagsinteckningsregistret på ett sådant sätt att upplysning kan fås om vilka ärenden som har berört en viss registerpost.

I de fall en hel registerpost tas bort får uppgifterna i stället skrivas ut och läggas till akten. Tilläggsinformationen får även i annat fall enligt inskrivningsmyndighetens bestämmande föras över till akten.

14 § Som tilläggsinformation till företagsinteckningsregistret skall inskrivningsmyndigheten redovisa en förteckning över de underrättelser om konkurser som den har fått från tingsrätterna.

Trots bestämmelserna i 4 § tredje stycket får förteckningen redovisas så att det vid införing av uppgifter i en registerpost omedelbart framgår om den person som registerposten avser är i konkurs enligt uppgifterna i förteckningen.

14 a § Som tilläggsinformation till företagsinteckningsregistret ska redovisas om det företagsinteckningsbrev som svarar mot en teckning är ett skriftligt företagsinteckningsbrev. *Förordning (2008:1081)*

15 § Frågan om ansökan om företagsinteckning ska avslås enligt 4 kap. 11 § 2 lagen (2008:990) om företagshypotek får inskrivningsmyndigheten bedöma på grundval av uppgifterna i förteckningen enligt 14 § första stycket. *Förordning (2008:1001)*

Dagbok m.m.

16 § Ärendena förs in i dagboksunderlag efter den ordning som de handläggs på inskrivningsdagen och numreras i löpande följd för varje inskrivningsdag. Datum och nummer skall anges på de handlingar som kommer in. På en av handlingarna i varje ärende skall dessutom anges dagen då ärendet kom in till inskrivningsmyndigheten.

17 § Vid handläggningen av ärenden görs först en förberedande införing av beslutsförslag i anslutning till de berörda uppgifterna i företagsinteckningsregistret. Införingen skall därefter granskas och godkännas av den som fattar beslutet. Vid godkännandet skall dagboksunderlaget förses med uppgift om beslutande tjänsteman.

18 § Sedan ett beslutsförslag godkänts enligt 17 § i samtliga ärenden som hör till en viss inskrivningsdag skall en markering göras om att beslutet får föras in i företagsinteckningsregistret. I samband därmed skall dagboken arkiveras. Beslutet skall därefter föras in i registret. Dagboken skall skrivas ut vid behov.

19 § Sedan en markering enligt 18 § har gjorts får beslut inte ändras. Kan ett beslut av tekniska eller andra skäl inte föras in i företagsinteckningsregistret, skall dock beslutet omprövas.

20 § Akterna i inskrivningsärendena ska förvaras i datum- och nummerordning. En sådan anteckning i en akt som avses i 4 kap. 5 § lagen (2008:990) om företagshypotek ska bestyrkas av den som har gjort anteckningen. *Förordning (2008:1001)*

21 § Hos inskrivningsmyndigheten skall det föras ett bevakningsregister. Det skall innehålla uppgifter om uppskjutna ärenden och om ansökningar som har avslagits eller förklarats förfallna. Registret får även innehålla uppgifter om andra förhållanden som inskrivningsmyndigheten skall iaktta en viss dag. När en åtgärd enligt bevakningsregistret har vidtagits eller en uppgift av annat skäl har förlorat sin betydelse skall uppgiften tas bort ur registret.

Bevis om beslut m.m.**22 §** Över inskrivningsmyndighetens beslut ska det utfärdas bevis.

Bevis om beslut i inskrivningsärende utfärdas enligt följande.

<i>Ansökan avser</i>	<i>Beslut</i>	<i>Bevis</i>
Inteckning	bifall	skriftligt företagsinteckningsbrev eller elektroniskt företagsinteckningsbrev
	övriga	inskrivningsbevis
Utbyte av företagsinteckningsbrev	bifall	skriftligt företagsinteckningsbrev eller elektroniskt företagsinteckningsbrev
	övriga	inskrivningsbevis
Sammanföring	bifall	skriftligt företagsinteckningsbrev eller elektroniskt företagsinteckningsbrev
	övriga	inskrivningsbevis
Nedsättning	bifall	skriftligt företagsinteckningsbrev eller elektroniskt företagsinteckningsbrev
	övriga	inskrivningsbevis
Dödning	alla	inskrivningsbevis
Dödning enligt 13 § lagen (1927:85) om dödande av förkommen handling	alla	inskrivningsbevis
Rättelse	alla	skriftligt företagsinteckningsbrev, elektroniskt företagsinteckningsbrev eller inskrivningsbevis

Förmåns-
rätt

Begärs sammanföring och i samband därmed utbyte av det inteckningsbrev som den sammanförda inteckningen svarar mot, ska inteckningsbrev på grund av sammanföringen inte utfärdas. De inteckningsbrev som ska utfärdas på grund av utbytet ska innehålla uppgift om både sammanföringen och utbytet.

Begärs utbyte av inteckningsbrev och i samband därmed sammanföring, som berör en inteckning som svarar mot ett av de begärda nya inteckningsbrev, ska inteckningsbrev inte utfärdas för utbytet i denna del. Det inteckningsbrev som ska utfärdas på grundval av sammanföringen ska innehålla uppgift om både utbytet och sammanföringen.

Begärs utbyte av inteckningsbrev och i samband därmed dödning av inteckning som svarar mot ett av de nya inteckningsbrev, ska inteckningsbrev för dödad inteckning inte utfärdas. I stället ska utfärdas inskrivningsbevis för dödningen innefattande uppgift om utbytet.

I annat fall än som avses i andra – femte styckena ska utfärdas ett särskilt bevis på begäran av sökanden. *Förordning (2008:1081)*

23 § Underrättelser enligt 4 kap. 8 och 19 §§ lagen (2008:990) om företagshypotek ska sändas till mottagaren i rekommenderat brev. *Förordning (2008:1001)*

24 § Inskrivningsbevis, skriftliga företagsinteckningsbrev samt underrättelser som avses i 23 § ska skrivas ut med hjälp av automatiserad behandling. Handlingarna undertecknas inte.

Särskilt bevis ska utfärdas manuellt av inskrivningsmyndigheten och ska undertecknas av den som har fattat beslutet.

Kan inskrivningsbevis, skriftligt företagsinteckningsbrev eller underrättelse till följd av tekniskt fel eller av annan anledning inte framställas på det sätt som anges i första stycket, får inskrivningsmyndigheten i stället framställa handlingen i form av särskilt bevis. Inteckningsbrev ska därvid utfärdas på sådan blankett som avses i 25 §.

Rättas felskrivning i bevis sedan beviset har lämnats ut, ska rättelsen bestyrkas av den som har fattat beslutet om rättelse.

Av 1 kap. 2 § lagen (2008:990) om företagshypotek framgår att ett elektroniskt företagsinteckningsbrev utfärdas genom registrering av inteckningen i inteckningsbrevsregistret. Om sådan registrering finns särskilda bestämmelser i lagen (2008:1075) om inteckningsbrevsregister och förordningen (2008:1080) om inteckningsbrevsregister. *Förordning (2008:1081)*

25 § Inskrivningsbevis och skriftliga företagsinteckningsbrev ska utfärdas på särskilda blanketter. Inskrivningsmyndigheten får meddela föreskrifter om blanketternas utformning.

Skriftliga företagsinteckningsbrev ska innehålla uppgift om

1. datum och nummer för inteckningsansökan,
2. inteckningens belopp med bokstäver och siffror samt inteckningens valuta,
3. person- eller organisationsnummer och namn eller firma, och
4. det beslut som ligger till grund för företagsinteckningsbrevets utfärdande, om beslutet inte meddelas samma inskrivningsdag som inteckningsansökan hänför sig till.

Om ett nytt skriftligt företagsinteckningsbrev utfärdas enligt 4 kap. 22 § lagen (2008:990) om företagshypotek med anledning av rättelse, ska det anges i det nya företagsinteckningsbrevet att det ersätter ett tidigare utfärdat sådant brev.

Om skriftliga företagsinteckningsbrev som utfärdas enligt 7 § lagen (2008:1075) om inteckningsbrevsregister finns särskilda bestämmelser i 9 och 10 §§ förordningen (2008:1080) om inteckningsbrevsregister. *Förordning (2008:1081)*

26 § Om en inteckning dödas, ska, i förekommande fall, det skriftliga företagsinteckningsbrevet göras obrukbart och behållas av inskrivningsmyndigheten. När ett nytt inteckningsbrev utfärdas efter en inteckningsåtgärd gäller detsamma i fråga om tidigare utfärdade skriftliga inteckningsbrev. *Förordning (2008:1081)*

26 a § Om sökanden har företrätts av ombud som inte har visat upp skriftlig fullmakt, ska en underrättelse om det beslut genom vilket ärendet har avgjorts sändas till sökanden. *Förordning (2008:1081)*

Gravationsbevis

27 § Bevis om de uppgifter som redovisas i företagsinteckningsregistret lämnas i form av gravationsbevis. Gravationsbevis utfärdas särskilt för varje registerpost. Beviset ska innehålla de uppgifter som redovisas i registerposten samt uppgifter enligt 14 a § och om aktualitetsdatum.

Bevis om att en viss fysisk eller juridisk person inte förekommer i företagsinteckningsregistret lämnas också i form av gravationsbevis.

Gravationsbevis utfärdas på blankett enligt formulär som fastställs av inskrivningsmyndigheten. Beviset undertecknas inte. På blanketten ska det finnas uppgift om inskrivningsmyndighetens namn och adress. *Förordning (2008:1081)*

Bemyndiganden

28 § Inskrivningsmyndigheten får meddela föreskrifter om

1. inskrivningsverksamheten vid längre driftavbrott i systemet för automatiserad behandling,
2. avgifter för användningen av företagsinteckningsregistret,
3. om vilka adressuppgifter som behövs för att underrättelseskyldigheten enligt 26 a § ska kunna fullgöras, och
4. tillämpningen av denna förordning. *Förordning (2008:1081)*

BOLAGSVERKETS FÖRESKRIFTER

BOLFS 2004:4 Företagshypotek

(senast ändrad genom BOLFS 2009:1)

1 § Expeditionsavgiften för gravationsbevis enligt 27 § förordningen (2003:552) om företagshypotek uppgår till 150 kr. *BOLFS (2009:1)*

2 § Expeditionsavgift enligt 5 § förordningen (2003:552) om företagshypotek ska inte betalas för bevis om

- uppskov till senare inskrivningsdag,
- rättelse av oriktig införing i företagsinteckningsregistret, och
- dödning. *BOLFS (2009:1)*

3 § Utfärdas bevis på flera handlingar i ett ärende ska avgift betalas för endast ett bevis. Vid utbyte ska avgift betalas för varje företagsinteckningsbrev som sätts i stället för annan handling. *BOLFS (2009:1)*

4 § Expeditionsavgift ska betalas av den som begär ett bevis eller en annan handling. *BOLFS (2009:1)*

5 § Ett bevis eller annan handling får inte lämnas ut förrän expeditionsavgiften eller skatten har betalats. Avgiften och skatten tas ut mot postförskott. Avgiften och skatten får tas ut via autogiro om Bolagsverket och sökanden har kommit överens om att betalning får ske via autogiro.

I de fall då expeditionsavgiften tas ut mot postförskott, ska den betalas inom en månad från den dag då postförskottsårsändelsen avsändes. *BOLFS (2009:1)*

Förmåns-
rätt

Lag (2008:1075) om inteckningsbrevsregister

Inledande bestämmelser	392
Allmänna bestämmelser om registrering	392
Registrering av nya företagsinteckningar	392
Registrering av tidigare beviljade företagsinteckningar	392
Registrering av inteckningsbrevshavare	393
Avregistrering eller byte av inteckningsbrevshavare	393
Avregistrering av företagsinteckning m.m.	393
Hinder mot avregistrering	393
Rättelse	393
Tillstånd att registreras som inteckningsbrevshavare	394
Inteckningsbrevshavarens rättigheter och skyldigheter	394
Överklagande	394
Fullmakt	394
Bemyndigande m.m.	394
Skadestånd	394
Propositioner	394

Inledande bestämmelser

1 § Bolagsverket ska med hjälp av automatiserad behandling föra ett register över sådana företagsinteckningar för vilka det inte finns utfärdad något skriftligt företagsinteckningsbrev (*inteckningsbrevsregister*).

Av 1 kap. 2 § lagen (2008:990) om företagshypotek följer att registrering av en företagsinteckning i inteckningsbrevsregistret innebär att ett elektroniskt företagsinteckningsbrev utfärdas.

Allmänna bestämmelser om registrering

2 § För att en företagsinteckning ska få föras in i inteckningsbrevsregistret fordras att den är införd i företagsinteckningsregistret och att begäran om registrering framställs enligt 3 eller 4 §.

En uppgift i inteckningsbrevsregistret om en företagsinteckning får förenas med en uppgift om vem som har rätt att råda över registreringen (*inteckningsbrevshavare*). Endast den som har fått tillstånd enligt 12 § får registreras som inteckningsbrevshavare. Om registret inte innehåller någon uppgift om inteckningsbrevshavare, ska den vars egendom har intecknats anses som inteckningsbrevshavare.

Om en företagsinteckning har varit föremål för beslut om utbyte enligt 4 kap. 14 § lagen (2008:990) om företagshypotek eller motsvarande äldre bestämmelser, ska bestämmelserna i denna lag om företagsinteckning i stället gälla de genom utbytet beslutade företagsinteckningsbrev.

Registrering av nya företagsinteckningar

3 § På begäran av den som ger in en ansökan om företagsinteckning till inskrivningsmyndigheten ska Bolagsverket föra in en uppgift om företagsinteckningen, om en sådan beviljas, i inteckningsbrevsregistret. Om sökanden begär det, ska verket samtidigt föra in en uppgift om inteckningsbrevshavare.

Bestämmelserna i första stycket tillämpas även i samband med ansökningar om sådana inteckningsåtgärder som avses i 4 kap. 14–16 §§ lagen (2008:990) om företagshypotek.

Registrering av tidigare beviljade företagsinteckningar

4 § På begäran av en innehavare av ett skriftligt företagsinteckningsbrev ska Bolagsverket föra in en uppgift om den företagsinteckning som svarar mot företagsin-

teckningsbrevet i inteckningsbrevsregistret. Om sökanden begär det, ska verket samtidigt föra in en uppgift om inteckningsbrevshavare.

En företagsinteckning får föras in i inteckningsbrevsregistret enligt bestämmelserna i första stycket endast om det skriftliga företagsinteckningsbrevet har getts in till Bolagsverket. I samband med införandet i registret ska företagsinteckningsbrevet förstöras.

I fråga om inteckningar som har beviljats eller sökts enligt de bestämmelser som gällde före ikraftträdandet av lagen (1984:649) om företagshypotek gäller bestämmelserna i denna lag om skriftligt företagsinteckningsbrev även sådana fordringsbevis som avses i 8 § lagen (1984:650) om införande av lagen (1984:649) om företagshypotek. En sådan handling behöver dock inte förstöras, om den förses med en påskrift om att den inte längre medför någon rätt i den intecknade egendomen.

Registrering av inteckningsbrevshavare

5 § Om inteckningsbrevsregistret inte innehåller någon uppgift om inteckningsbrevshavare, ska Bolagsverket på begäran av den som enligt 2 § andra stycket ska anses som inteckningsbrevshavare föra in en uppgift om inteckningsbrevshavare i registret.

Avregistrering eller byte av inteckningsbrevshavare

6 § På begäran av den som är registrerad som inteckningsbrevshavare ska Bolagsverket ta bort uppgiften om inteckningsbrevshavare från inteckningsbrevsregistret.

Om sökanden begär det, ska Bolagsverket i samband med en åtgärd enligt första stycket föra in en ny uppgift om inteckningsbrevshavare i registret.

Avregistrering av företagsinteckning m.m.

7 § På begäran av den som är registrerad som inteckningsbrevshavare eller som enligt 2 § andra stycket ska anses som inteckningsbrevshavare, ska Bolagsverket utfärda ett skriftligt företagsinteckningsbrev som svarar mot företagsinteckningen. I samband med att det skriftliga företagsinteckningsbrevet utfärdas ska inteckningen tas bort från inteckningsbrevsregistret.

8 § Om en företagsinteckning, som är införd i inteckningsbrevsregistret, dödas eller blir utan verkan, ska Bolagsverket ta bort företagsinteckningen från registret. Om en inteckning blir utan verkan endast till viss del eller blir föremål för åtgärd som avses i 4 kap. 14–16 §§ lagen (2008:990) om företagshypotek, ska uppgift om detta föras in i inteckningsbrevsregistret.

Hinder mot avregistrering

9 § På begäran av den som är registrerad som inteckningsbrevshavare eller som enligt 2 § andra stycket ska anses som inteckningsbrevshavare, ska Bolagsverket besluta att inteckningen inte får tas bort från inteckningsbrevsregistret enligt 7 §.

Ett beslut som avses i första stycket gäller till dess att inskrivningsmyndigheten har avslutat ett ärende enligt 4 kap. 14–17 §§ lagen (2008:990) om företagshypotek. Om inteckningsbrevshavaren begär det, får Bolagsverket häva beslutet även dessförinnan.

10 § På begäran av Kronofogdemyndigheten ska Bolagsverket besluta att sådana registreringsåtgärder som anges i 5–7 §§ inte får vidtas. Ett sådant beslut gäller till dess att något annat har förordnats.

Rättelse

11 § En uppgift i inteckningsbrevsregistret ska rättas, om uppgiften innehåller någon uppenbar oriktighet till följd av att Bolagsverket eller någon annan har gjort sig skyldig till skrivfel, räknefel eller liknande förbiseende eller till följd av något tekniskt fel. Den vars rätt berörs ska ges tillfälle att yttra sig.

Tillstånd att registreras som inteckningsbrevshavare

12 § Tillstånd att bli registrerad som inteckningsbrevshavare meddelas av Bolagsverket.

Vid tillståndsprövningen ska Bolagsverket särskilt beakta

1. att sökanden har tillgång till den tekniska utrustning och den tekniska sakkunskap som fordras för inteckningsbrevsregistrets funktion,
2. att det finns tillfredsställande former för betalning av stämpelskatt, expeditionsavgifter och registreringsavgifter, och
3. att sökanden även i övrigt uppfyller de krav på lämplighet som bör ställas med hänsyn till inteckningsbrevsregistrets uppbyggnad och funktion.

13 § Tillstånd som avses i 12 § får återkallas om tillståndshavaren inte längre uppfyller de krav som anges i 12 § andra stycket.

När ett beslut om återkallelse av tillstånd har vunnit laga kraft, ska Bolagsverket självmant vidta de åtgärder som anges i 7 §, om det inte finns något hinder mot detta enligt 9 eller 10 §.

Inteckningsbrevshavarens rättigheter och skyldigheter

14 § Den som är registrerad som inteckningsbrevshavare eller som enligt 2 § andra stycket ska anses som inteckningsbrevshavare har de rättigheter och skyldigheter som följer med innehavet av ett skriftligt företagsinteckningsbrev.

Överklagande

15 § Bolagsverkets beslut enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Fullmakt

16 § I ärenden enligt denna lag behöver ombud inte visa upp skriftlig fullmakt annat än om Bolagsverket anser att det behövs.

Bemyndigande m.m.

17 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för registrering enligt denna lag.

18 § Regeringen meddelar föreskrifter om inteckningsbrevsregistrets innehåll, närmare ändamål och behandling av uppgifter samt om personuppgiftsansvar enligt personuppgiftslagen (1998:204).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om förändret av registret och om ingivning av ansökningar i registreringsärenden.

Skadestånd

19 § Tillfogas någon skada genom oriktig eller missvisande uppgift i inteckningsbrevsregistret eller i annat fall genom fel i samband med uppläggning eller förändring av registret, har han eller hon rätt till ersättning av staten, om det inte visas att felaktigheten beror på en omständighet utanför Bolagsverkets kontroll vars följderna verket inte skäligen kunde ha undvikits eller övervunnits.

Ersättning enligt första stycket kan efter skälighet sättas ned eller falla bort, om vållande på den skadelidandes sida har medverkat till skadan.

Om personuppgifter i inteckningsbrevsregistret har behandlats i strid med denna lag eller andra föreskrifter om registret, är också 48 § personuppgiftslagen (1998:204) tillämplig.

Propositioner

SFS 2008:1075

Prop. 2008/09:17

Förordning (2008:1080) om inteckningsbrevsregister

Inledande bestämmelser	395
Registrering av nya företagsinteckningar	396
Registrering av tidigare beviljade företagsinteckningar	396
Registrering av inteckningsbrevshavare m.m.	396
Utfärdande av skriftligt företagsinteckningsbrev	396
Ändring av namnuppgift	396
Rättelse m.m.	397
Tillstånd att registreras som inteckningsbrevshavare	397
Elektronisk ingivning	397
Direktåtkomst m.m.	397
Inhämtande av uppgifter till registret	397
Bevarande av borttagna uppgifter	397
Övriga bestämmelser om det tekniska förfarandet	398
Avgifter	398

Förmåns-
rätt

Inledande bestämmelser

1 § Bolagsverket är personuppgiftsansvarigt enligt personuppgiftslagen (1998:204) för inteckningsbrevsregistret.

2 § Bolagsverket ska se till att det inte uppkommer otillbörligt intrång i de registrerades personliga integritet eller risker från säkerhetssynpunkt. För dessa syften får myndigheten i ett enskilt fall besluta om särskilda villkor för behandlingen av personuppgifter.

3 § Inteckningsbrevsregistret ska i fråga om personuppgifter ha till ändamål att användas

1. för registrering av företagsinteckningar och inteckningsbrevshavare enligt lagen (2008:1075) om inteckningsbrevsregister,
2. som underlag för beslut som får meddelas enligt lagen om inteckningsbrevsregister, och
3. som underlag för underrättelser till inteckningsbrevshavare och dem som enligt 2 § andra stycket lagen om inteckningsbrevsregister ska anses som inteckningsbrevshavare av företagsinteckningsbrev om innehållet i företagsinteckningsregistret.

Personuppgifter som behandlas för ändamål som anges i första stycket får också behandlas för att fullgöra uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning. I övrigt gäller 9 § första stycket d och andra stycket personuppgiftslagen (1998:204).

4 § För varje företagsinteckning som registreras i inteckningsbrevsregistret ska i registret anges

1. datum för ansökan om företagsinteckning och inskrivningsmyndighetens akt-nummer, och
2. datum för registreringen av företagsinteckningen i inteckningsbrevsregistret.

I förekommande fall ska i registret anges

1. inteckningsbrevshavarens namn och datum för registreringen av inteckningsbrevshavaren,
2. uppgift som avses i 8 § andra meningen lagen (2008:1075) om inteckningsbrevsregister, och
3. beslut enligt 9 eller 10 § lagen om inteckningsbrevsregister.

Vid sådan redovisning av företagsinteckningsbrev som avses i 2 § tredje stycket lagen om inteckningsbrevsregister ska i registret dessutom anges de ytterligare uppgifter som fordras för identifiering av företagsinteckningsbrevet.

Registrering av nya företagsinteckningar

5 § En ansökan om registrering enligt 3 § lagen (2008:1075) om inteckningsbrevsregister ska ges in till inskrivningsmyndigheten i samband med ett ärende om företagsinteckning.

6 § I samband med registrering enligt 3 § lagen (2008:1075) om inteckningsbrevsregister ska Bolagsverket sända en underrättelse om åtgärden till den som registreras som inteckningsbrevshavare eller som genom åtgärden ska anses som inteckningsbrevshavare, om denne är någon annan än sökanden i ärendet.

Registrering av tidigare beviljade företagsinteckningar

7 § I samband med registrering enligt 4 § lagen (2008:1075) om inteckningsbrevsregister ska Bolagsverket sända en underrättelse om åtgärden till den som registreras som inteckningsbrevshavare eller som genom åtgärden ska anses som inteckningsbrevshavare, om denne är någon annan än sökanden i ärendet.

Om den som ska underrättas har medgett det, får underrättelsen lämnas med hjälp av automatiserad behandling.

Registrering av inteckningsbrevshavare m. m.

8 § När Bolagsverket vidtar en registreringsåtgärd enligt 5 eller 6 § lagen (2008:1075) om inteckningsbrevsregister, ska verket sända en underrättelse om åtgärden till

1. den som är sökande i ärendet, och
2. den som har registrerats som inteckningsbrevshavare eller som genom åtgärden ska anses som inteckningsbrevshavare.

Om sökanden har företräts av ombud som inte har visat upp skriftlig fullmakt, ska både sökanden och ombudet underrättas.

Om den som ska underrättas har medgett det, får underrättelsen lämnas med hjälp av automatiserad behandling.

Bolagsverket får meddela föreskrifter om vilka adressuppgifter som behövs för att underrättelseskyldigheten enligt andra stycket ska kunna fullgöras.

Utfärdande av skriftligt företagsinteckningsbrev

9 § Bestämmelserna om företagsinteckningsbrev i 24 och 25 §§ förordningen (2003:552) om företagshypotek gäller i tillämpliga delar vid utfärdandet av skriftligt företagsinteckningsbrev enligt 7 § lagen (2008:1075) om inteckningsbrevsregister.

Ett skriftligt företagsinteckningsbrev ska innehålla, utöver de uppgifter som avses i 25 § förordningen om företagshypotek, uppgift om att brevet har utfärdats enligt 7 § lagen om inteckningsbrevsregister samt uppgift om datum för utfärdandet.

10 § När Bolagsverket utfärdar ett skriftligt företagsinteckningsbrev enligt 7 § lagen (2008:1075) om inteckningsbrevsregister, ska verket sända en underrättelse om åtgärden till den som är sökande i ärendet.

Om sökanden har företräts av ett ombud som inte har visat upp skriftlig fullmakt, ska både sökanden och ombudet underrättas.

Om den som ska underrättas har medgett det, får underrättelsen lämnas med hjälp av automatiserad behandling.

Bolagsverket får meddela föreskrifter om vilka adressuppgifter som behövs för att underrättelseskyldigheten enligt andra stycket ska kunna fullgöras.

Ändring av namnuppgift

11 § Om en registrerad inteckningsbrevshavare byter namn eller firma, får Bolagsverket efter anmälan föra in den nya uppgiften i registret.

Rättelse m.m.

12 § Om Bolagsverket finner att en uppgift i inteckningsbrevsregistret är felaktig, ska verket, om felet inte kan rättas omedelbart och är sådant att det föranleder osäkerhet om rättsläget, genast anmärka förhållandet i registret. Anmärkningen ska tas bort ur registret så snart rättelse har skett.

Om ett beslut att registrera en företagsinteckning eller att registrera eller avregistrera en inteckningsbrevshavare har överklagats, ska även detta anmärkas i registret. Anmärkningen ska tas bort när det överklagade beslutet har vunnit laga kraft.

Tillstånd att registreras som inteckningsbrevshavare

13 § Ansökan enligt 12 § lagen (2008:1075) om inteckningsbrevsregister görs skriftligen hos Bolagsverket. Sökanden ska ge in de handlingar som åberopas till stöd för ansökan.

Innan Bolagsverket meddelar tillstånd eller återkallar ett tidigare meddelat tillstånd, ska det, om det inte är obehövt, ge Finansinspektionen tillfälle att yttra sig.

Elektronisk ingivning

14 § Ansökningar om åtgärder som avses i 4–7, 9 och 10 §§ lagen (2008:1075) om inteckningsbrevsregister och framställningar om utlämnande av uppgifter i inteckningsbrevsregistret får av den som har fått tillstånd enligt 12 § lagen om inteckningsbrevsregister överföras elektroniskt till Bolagsverket enligt föreskrifter som meddelas av verket.

Bolagsverket får meddela föreskrifter om att annan än den som har fått tillstånd enligt 12 § lagen om inteckningsbrevsregister får överföra ansökningar och framställningar som avses i första stycket elektroniskt.

Direktåtkomst m.m.

15 § Den som har fått tillstånd enligt 12 § lagen (2008:1075) om inteckningsbrevsregister får ha direktåtkomst till inteckningsbrevsregistret. Sådan direktåtkomst får dock inte avse uppgift om registrerad inteckningsbrevshavare annat än om

1. tillståndshavaren är registrerad som inteckningsbrevshavare för inteckningen, eller
2. den berörda inteckningsbrevshavaren har medgett det.

Den vars egendom har intecknats får ha direktåtkomst till sådana uppgifter i inteckningsbrevsregistret som avser inteckningar i den egna egendomen.

Inskrivningsmyndigheten och Kronofogdemyndigheten får ha direktåtkomst till inteckningsbrevsregistret. Direktåtkomsten får inte avse uppgifter om inteckningar som inte behövs för handläggningen av ärenden hos myndigheten.

16 § Sekretess enligt 8 kap. 31 § sekretesslagen (1980:100) hindrar inte att uppgift om registrerad inteckningshavare lämnas till inskrivningsmyndigheten enligt 4 kap. 2 § lagen (2008:990) om företagshypotek om uppgiften behövs i ett inteckningsärende, eller till Kronofogdemyndigheten om uppgiften behövs i ett verkställighetsärende.

Inhämtande av uppgifter till registret

17 § I samband med registreringsåtgärder enligt 3–10 §§ lagen (2008:1075) om inteckningsbrevsregister får Bolagsverket hämta uppgifter om företagsinteckningen från företagsinteckningsregistret med hjälp av automatiserad behandling.

Bevarande av borttagna uppgifter

18 § Uppgifter som har tagits bort från inteckningsbrevsregistret enligt 6–8 §§ lagen (2008:1075) om inteckningsbrevsregister ska bevaras i minst tio år.

Övriga bestämmelser om det tekniska förfarandet

19 § Bolagsverket får meddela föreskrifter om det tekniska förfarandet vid förandet av inteckningsbrevsregistret.

Avgifter

20 § I ärenden om registrering eller avregistrering enligt lagen (2008:1075) om in-
teckningsbrevsregister ska sökanden betala avgifter enligt följande.

Registrering av ny företagsinteckning (3 §)	3 kr
Registrering av tidigare beviljad företagsinteckning (4 §)	4 kr
Registrering av inteckningsbrevshavare (5 §) per företagsinteckning	5 kr
Avregistrering eller byte av inteckningsbrevshavare (6 §) per företagsinteckning	5 kr
Avregistrering med utfärdande av skriftligt företagsinteckningsbrev (7 §)	20 kr

21 § Bolagsverket får meddela föreskrifter om att avgift enligt 20 § ska betalas när ansökan ges in. Om verket har meddelat föreskrifter om detta och sökanden inte har betalat avgiften, ska sökanden föreläggas att betala avgiften inom en viss tid. Följs inte detta föreläggande, ska ansökan avvisas. Sökanden ska upplysas om detta i föreläggandet.

22 § Bolagsverket får meddela föreskrifter om undantag från bestämmelserna i 20 §.

23 § I 22 a § förvaltningslagen (1986:223) finns bestämmelser om överklagande hos allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut enligt denna förordning än beslut om avgift får dock inte överklagas.

BOLAGSVERKETS FÖRESKRIFTER

BOLFS 2009:2 Inteckningsbrevsregister**Tillämpningsområde**

1 § Dessa föreskrifter gäller för

- elektronisk ingivning av ansökningar enligt 14 § förordningen (2008:1080) om inteckningsbrevsregister,
- det tekniska förfarandet vid förändring av inteckningsbrevsregistret,
- adressuppgifter som behövs för underrättelseskyldighet enligt 8 och 10 §§ förordningen om inteckningsbrevsregister, och
- betalning av avgifter och undantag från bestämmelser om avgifter.

Förmåns-
rätt**Definitioner**

2 § Följande beteckningar används med nedan angiven betydelse.

Beteckning	Betydelse
<i>Användaridentitet</i>	Identitetsbeteckning för en användare.
<i>Lösenord</i>	Teckensträng som används vid identifiering av användare.
<i>Organisationscertifikat</i>	Certifikat med tillhörande publik nyckel som tilldelats en dator eller annan teknisk komponent varigenom den organisation som certifikatet utfärdas för identifieras med namn och organisationsnummer.

Begrepp som i övrigt används i dessa föreskrifter har samma innebörd som i e-nämndens grundläggande vägledning för myndigheternas användning av e-legitimationer och elektroniska underskrifter (e-nämnden 04:02) i gällande lydelse den 9 juni 2004.

Elektronisk ingivning till en mottagningstjänst

3 § Ansökningar om åtgärder enligt dessa föreskrifter får ges in elektroniskt endast

1. genom den elektroniska tjänst som anges på Bolagsverkets webbplats www.bolagsverket.se/foretagsinteckningar,
2. till verkets elektroniska mottagningstjänst för handlingar som ges in enligt den författning som anges i 1 §, och
3. i ett sådant format och med sådana rutiner att verket kan ta emot, läsa och bevara handlingarna och skydda sig mot datavirus och andra hot mot informationssäkerheten i enlighet med avsnitt 4.15 e-nämndens grundläggande vägledning för myndigheternas användning av e-legitimationer och elektroniska underskrifter (e-nämnden 04:02) i gällande lydelse den 9 juni 2004.

Tillträde till den elektroniska tjänsten

4 § Tillträde till den elektroniska tjänsten enligt 3 § får ges endast om användaren har

1. legitimerat sig elektroniskt eller angett sin användaridentitet och ett lösenord, och
2. angett för vem han eller hon agerar.

5 § Legitimering enligt 4 § 1 får ske endast med sådan personlig e-legitimation som uppfyller kraven i avsnitt 5.9 e-nämndens grundläggande vägledning för myndigheternas användning av e-legitimationer och elektroniska underskrifter (e-nämnden 04:02) i gällande lydelse den 9 juni 2004.

Som användaridentitet och lösenord enligt 4 § 1 får användas endast sådana identiteter och lösenord som Bolagsverket har utfärdat.

6 § Uppgift enligt 4 § 2 lämnas genom

1. ett rollregister hos Bolagsverket där viss e-legitimation eller användaridentitet knutits till en viss huvudman, eller
2. ett organisationscertifikat av vilket framgår från vilket organ ett anrop till Bolagsverkets elektroniska tjänst kommer.

7 § En användare för vilken Bolagsverket har utfärdat användaridentitet och lösenord är skyldig att följa de regler om skydd mot obehörig åtkomst till dessa uppgifter som Bolagsverket tillämpar.

En användare som mist kontrollen över sitt lösenord eller annars har anledning att misstänka att det kan komma att missbrukas ska genast göra en anmälan om spår till Bolagsverket.

Föreläggande att komplettera

8 § Bolagsverkets elektroniska mottagningstjänst enligt 3 § är konstruerad så att samtliga elektroniska handlingar och elektroniska underskrifter måste vara läsbara och kunna hanteras elektroniskt. Om en sådan handling eller underskrift har en brist så att Bolagsverket inte kan hantera den elektroniskt får verket förelägga sökanden att på nytt ge in en fullständig försändelse i

1. elektronisk form i enlighet med 3–7 §§, eller
2. traditionell form på papper, jfr 10 § tredje stycket förvaltningslagen (1986:223).

Ett sådant föreläggande grundas på vad som kommit fram vid Bolagsverkets bedömningar eller kontroller, bl. a. enligt avsnitten 5.14–5.18 och 6.2 e-nämndens grundläggande vägledning för myndigheternas användning av e-legitimationer och elektroniska underskrifter (e-nämnden 04:02) i gällande lydelse den 9 juni 2004.

Adresser

9 § Ansökan om registrering eller avregistrering enligt 5–7 §§ lagen (2008:1075) om inteckningsbrevsregister där sökanden företräds av ombud som inte visar upp skriftlig fullmakt ska innehålla uppgift om postadress för

1. sökanden i ärendet,
2. den som avses registreras som inteckningsbrevshavare, eller
3. den som enligt 2 § andra stycket lagen om inteckningsbrevsregister ska anses som inteckningsbrevshavare.

Om uppgift om postadress enligt första stycket redan finns registrerad hos Bolagsverket behöver någon särskild uppgift härom inte lämnas.

Avgifter

10 § Sökande som enligt 2 § andra stycket lagen (2008:1075) om inteckningsbrevsregister ska anses som inteckningsbrevshavare ska inte debiteras avgift enligt 20 § förordningen (2008:1080) om inteckningsbrevsregister

1. för registrering av ny inteckning, och
2. för registrering av tidigare beviljad inteckning.

11 § Avgiften för maskinellt byte av inteckningsbrevshavare är 4 kr per inteckning när antalet inteckningar överstiger 10.000 stycken.

UTRDAG

Jordabalk (1970:994)

Första avdelningen Rättsförhållanden rörande fast egendom	401
6 kap. Panträtt	401
Upplåtelse av pantträtt	401
Pantträtts innebörd	401
Upplåtelse av pantträtt i vissa fall	402
Ägarhypotekets innebörd	402
Gemensamt intecknade fastigheters inbördes ansvar	402
Vissa bestämmelser om intecknings och pantbrevs giltighet ...	403
13 kap. Tomträtt (1 och 24 §§)	404
Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	405

Förmäns-
rätt**Första avdelningen Rättsförhållanden rörande fast egendom****6 kap. Panträtt***Upplåtelse av pantträtt*

1 § Ägare av en fastighet, som vill upplåta pantträtt i denna till säkerhet för fordran, har rätt att i den ordning som anges i 22 kap. hos inskrivningsmyndigheten erhålla inskrivning i fastigheten av visst penningbelopp (inteckning). Bevis om inteckningen kallas pantbrev. Ett pantbrev utfärdas antingen i skriftlig form (skriftligt pantbrev) eller genom registrering i pantbrevsregistret enligt lagen (1994:448) om pantbrevsregister (datapantbrev).

Inteckning kan enligt 22 kap. beviljas i flera fastigheter (gemensam inteckning). Gemensam inteckning kan också uppkomma genom att intecknad fastighet delas.

Lag (1994:449)

2 § Pantträtten upplåtes genom att fastighetens ägare överlämnar pantbrevet som pant för fordringen.

Ett datapantbrev skall anses ha överlämnats till borgenären, när denne eller någon som företräder honom har registrerats som pantbrevshavare i pantbrevsregistret.

Bestämmelser om fastighetsägarens rätt när pantbrev icke alls eller delvis utnyttjats för pantsättning (ägarhypotek) finns i 9 §. *Lag (1994:449)*

Pantträtts innebörd

3 § När en myndighet vid utsökning eller i annat fall fördelar medel mellan rättsägare i fastighet, har en borgenär rätt att för fordran, som är förenad med pantträtt i fastigheten, med den företrädesrätt inteckningen medför enligt lag få betalning ur medlen intill pantbrevets belopp. I den mån detta inte räcker till, erhåller borgenären betalning ur medlen genom ett tillägg. Detta får inte överstiga femton procent av pantbrevets belopp jämte ränta på detta belopp från den dag då fastigheten utmättes, konkursansökan gjordes eller de medel nedsattes som i övrigt skall fördelas. Räntan beräknas för år enligt en räntefot som motsvarar den av Riksbanken fastställda, vid varje tid gällande referensräntan enligt 9 § räntelagen (1975:635) ökad med fyra procentenheter. Förändringar i referensräntan som inträffar efter upprättandet av en sakägärförteckning skall inte beaktas.

Har flera pantbrev överlämnats som pant för fordran och har inteckningarna samma företrädesrätt eller gäller de omedelbart efter varandra, skall bestämmelserna i första stycket om pantbrevets belopp avse pantbrevets sammanlagda belopp.

En borgenärs rätt till betalning omfattar inte tillägget, om pantbrevet har utmätts på ansökan av borgenären eller om pantbrevet är pantförskrivet till honom i andra hand. *Lag (2002:351)*

4 § Borgenär har rätt att få betalning enligt 3 § även om fordringen preskriberats eller icke blivit anmäld efter kallelse på okända borgenärer.

5 § Om skyldighet för borgenär att, fastän fordringen ej är förfallen till betalning, mottaga betalning ur medel som myndighet skall fördela mellan rättsägare i fastigheten finns särskilda bestämmelser.

6 § Försämras fastigheten till följd av vanvård eller naturhändelse eller av annan därmed jämförlig orsak så att panträttens värde väsentligt minskas, får borgenären söka betalning ur fastigheten fastän fordringen ej är förfallen till betalning.

Upplåtelse av panträtt i vissa fall

7 § Har fastighet överlåtits och har därefter förre ägaren upplåtit panträtt i fastigheten, gäller upplåtelsen, om borgenären vid upplåtelsen eller, när fordringen därefter överlåtits till annan, denne vid sitt förvärv varken ägde eller bort äga kännedom om äganderättsöverlåtelsen. Om fastigheten överlåtits även till annan, äger vad som sagts nu tillämpning i fråga om upplåtelse som den senare förvärvaren gjort.

Första stycket äger tillämpning även när fastigheten övergått genom sådant förvärv som avses i 17 kap. 11 §.

Vid tillämpning av första stycket skall den som förlitat sig på ett högst en månad gammalt gravationsbevis anses ha varit i god tro, om det inte framgår av omständigheterna att han eller hon på annat sätt har fått eller borde ha fått kännedom om äganderättsöverlåtelsen. *Lag (2000:226)*

7 a § Har panträtt upplåtits till säkerhet för en fordran som ännu inte har uppkommit och var upplåtaren vid överlämnandet av pantbrevet behörig att upplåta panträtten eller var borgenären då i god tro på sätt anges i 7 §, gäller panträtten till säkerhet för fordringen även om upplåtaren inte längre är ägare till fastigheten när fordringen uppkommer. Vad nu sagts gäller dock inte, om borgenären före fordringens uppkomst har fått kännedom om att upplåtaren inte längre är ägare till fastigheten.

Vad som sägs i första stycket gäller även när ett pantbrev utgör säkerhet för en fordran och fordringen därefter byts ut mot en annan fordran utan några andra ändringar än sådana som normalt förekommer vid fordringsutbyten av det slag som det är fråga om. *Lag (1985:172)*

8 § Frångår fastighet innehavaren efter klander, är upplåtelse av panträtt som skett efter det att fastigheten kom ur rätte ägarens hand utan verkan, om annat ej följer av 18 kap. eller av annan bestämmelse.

Första stycket äger motsvarande tillämpning när förvärv av fastighet återgår som ogiltigt eller avtal om sådant förvärv häves av överlåtaren. Om gåva på talan av givaren återgår till denne på grund av villkor, varav gåvans fullbordning eller bestånd gjorts beroende under viss tid utöver två år från den dag då gåvohandlingen upprättades eller under obestämd tid, gäller dock upplåtelsen, såvida den icke skett efter det att talan väcktes.

Ägarhypotekets innebörd

9 § Om pantbrev icke överlämnats som pant för fordran, är fastighetens ägare berättigad att vid sådan fördelning som avses i 3 § med den företrädesrätt inteckningen medför enligt lag erhålla tilldelning ur medlen med pantbrevets belopp. Har pantbrev överlämnats som pant för fordran men understiger fordringen pantbrevets belopp, är fastighetsägaren berättigad att ur medlen erhålla skillnaden.

Gemensamt intecknade fastigheters inbördes ansvar

10 § Ansvaret för inteckning som beviljats i flera fastigheter vilar på var och en av fastigheterna till det belopp som faller på fastigheten efter förhållandet mellan densas särskilda värde och sammanlagda värdet av alla fastigheterna. Som fastighetsvärde gäller därvid taxeringsvärdet för året innan inteckningen söktes eller, om särskilt taxeringsvärde då ej fanns för fastigheten, det taxeringsvärde som därefter först fastställs. Om någon av fastigheterna skall säljas utmätningssvis och taxeringsvärde som angivits nu icke finns för var och en av fastigheterna, gäller de värden som åsätts fastigheterna enligt 12 kap. utsökningsbalken.

Kan borgenär ej erhålla betalning ur köpeskillingen för in-tecknad fastighet med det belopp för vilket fastigheten svarar enligt första stycket, svarar de övriga fastigheter-na för återstoden av beloppet med fördelning efter där angivna grunder. Kan ur någon av dessa fastigheter betalning ej erhållas för dess andel i återstoden, fördelas bristen på samma sätt mellan de återstående fastigheterna. *Lag (1981:784)*

11 § Har in-tecknad fastighet delats, fördelas ansvaret mellan de särskilda delarna enligt 10 §, om annat ej anges i andra stycket.

Delades fastigheten genom avstyckning och är stamfastigheten och den avstyckade fastigheten icke längre i samme ägares hand, svarar stamfastigheten för hela in-teckningen och den avstyckade fastigheten endast för vad som icke kan utgå ur stamfastigheten. Om flera fastigheter avstyckats från stamfastigheten, svarar fastig-het, på vilken lagfart icke söktes, före fastighet, på vilken lagfart söktes, och fastighet, på vilken lagfart söktes senare, före fastighet, på vilken lagfart söktes tidigare. Har lag-fart söktes på samma inskrivningsdag eller har lagfart icke söktes på någon av fastig-heterna, svarar fastighet som senare övergått till ny ägare före fastighet som tidigare övergått till ny ägare. Mellan fastigheter som övergått samma dag fördelas ansvaret efter de grunder som anges i 10 §.

Andra stycket hindrar icke att borgenären söker betalning samtidigt ur stamfastig-het och avstyckad fastighet.

Bestämmelse om att avstyckad fastighet i vissa fall icke svarar för in-teckning i stamfastighet finns i 16 § andra stycket.

Vissa bestämmelser om in-tecknings och pantbrevs giltighet

12 § Avser in-teckning endast en fastighet och säljs denna exekutivt, är in-teckningen, sedan försäljningen vunnit laga kraft och köpeskillingen betalats, utan verkan till be-lopp som enligt sakägarförteckningen inte täcks av köpeskillingen, behållen avkast-ning eller andra influtna medel, om inte kronofogdemyndigheten förordnat om fort-satt in-teckningsansvar. Har medel influtit genom särskild försäljning av tillbehör, är in-teckning utan verkan till belopp som ur medlen utfallit på pantbrevets belopp.

Avser in-teckning flera fastigheter gemensamt och säljes dessa på exekutiv auktion enligt gemensam sakägarförteckning, äger första stycket motsvarande tillämpning. Sker försäljningen enligt särskilda sakägarförteckningar, förlorar in-teckningen sin verkan, om ej kronofogdemyndigheten förordnat om fortsatt in-teckningsansvar. Säl-jes endast någon eller några av fastigheterna, blir in-teckningen såvitt angår försäld fastighet helt utan verkan, om ej kronofogdemyndigheten förordnat om fortsatt in-teckningsansvar, och såvitt angår annan fastighet utan verkan till den del medel utfal-lit på pantbrevets belopp. *Lag (1994:445)*

13 § Fördelas medel som är att tillgå vid utsökning utan att fastigheten sålts, är in-teckning utan verkan till den del medlen utfallit på pantbrevets belopp.

Första stycket gäller ej, om innehavaren av pantbrevet avstått från sin rätt till betal-ning och, när fråga är om gemensam in-teckning, samtycke till avståendet lämnats av såväl ägare till övriga av in-teckningen besvärade fastigheter som innehavare av pan-trätt, vilken gäller i en eller flera av fastigheterna med lika rätt som eller sämre rätt än in-teckningen.

14 § Avstås in-tecknad fastighet eller område av sådan fastighet på grund av expro-priation eller liknande tvångsförvärv, är in-teckningen utan verkan i den inlösta egen- domen, sedan inlösen fullbordats. Såvitt angår annan av in-teckningen besvärad egendom är in-teckningen utan verkan till belopp som vid fördelning av medel med anledning av tvångsförvärvet utfallit på pantbrevets belopp. Härvid äger 13 § andra stycket motsvarande tillämpning.

15 § Har myndighet i annat fall än som avses i 12–14 §§ fördelat medel mellan rätts-ägare i in-tecknad fastighet, är in-teckningen utan verkan till den del medlen utfallit på pantbrevets belopp. Härvid äger 13 § andra stycket motsvarande tillämpning.

16 § Sammanlægges fastighet eller del av fastighet med annan fastighet eller fastighetsdel, omfattar inteckning som besvärar någon av de i sammanläggningen ingående fastigheterna eller fastighetsdelarna hela den nybildade fastigheten.

En fastighet som har bildats genom avstyckning ansvarar inte för inteckningar i stamfastigheten eller stamfastigheterna, om

1. lantmäterimyndigheten har meddelat ett beslut om inteckningsfrihet enligt 10 kap. 8 a § fastighetsbildningslagen (1970:988), eller
2. fastigheten har bildats genom avstyckning av en samfällighet eller en viss ägo-vidd av en samfällighet. *Lag (2004:395)*

17 § Om inteckning blir utan verkan, är även pantbrevet utan verkan. Ändras i annat fall inteckning till belopp eller omfattning, erhåller pantbrevet verkan i enlighet med inteckningens ändrade innehåll.

Dödning av förkommet pantbrev medför ej att inteckningen blir utan verkan.

13 kap. Tomträtt (1 och 24 §§)

1 § Nyttjanderätt till fastighet under obestämd tid kan för visst ändamål mot årlig avgäld i pengar upplåtas som tomträtt enligt detta kapitel.

I tomträtt får upplåtas panträtt och annan nyttjanderätt än tomträtt samt servitut och rätt till elektrisk kraft. Till förmån för tomträtt får upplåtas servitut.

24 § Angående rättegången i mål som avses i 23 § gäller i tillämpliga delar expropriationslagen (1972:719). Bestämmelserna om utredningsbeslut äger dock tillämpning endast i den mån målet avser bestämmande av lösesumma. Rör tvisten fråga som kan inverka på den rätt som tillkommer innehavare av panträtt eller rättighet som är inskriven, är rätten ej bunden av parts yrkande eller medgivande.

I mål angående bestämmande av lösesumma skall fastighetsägaren vidkännas på ömse sidor uppkomna rättegångskostnader vid fastighetsdomstolen, i den mån ej annat föranledes av 18 kap. 6 och 8 §§ rättegångsbalken. Har motpart förebringat utredning i strid med utredningsbeslut som fastighetsdomstolen meddelat, ersättes dock kostnaden för sådan utredning endast i den mån utredningen haft betydelse för utgången i målet. Beträffande skyldigheten att svara för kostnad i högre rätt gäller med tillämpning i övrigt av 18 kap. rättegångsbalken, att fastighetsägaren, om ej annat föranledes av 18 kap. 6 och 8 §§ samma balk, alltid själv skall vidkännas såväl sina egna kostnader som kostnad som åsamkas motpart genom att fastighetsägaren fullföljt talan. *Lag (1972:720)*

24 §¹ Angående rättegången i mål som avses i 23 § gäller i tillämpliga delar expropriationslagen (1972:719). Bestämmelserna om utredningsbeslut äger dock tillämpning endast i den mån målet avser bestämmande av lösesumma. Rör tvisten fråga som kan inverka på den rätt som tillkommer innehavare av panträtt eller rättighet som är inskriven, är rätten ej bunden av parts yrkande eller medgivande.

I mål angående bestämmande av lösesumma ska fastighetsägaren vidkännas på ömse sidor uppkomna rättegångskostnader vid mark- och miljödomstolen, i den mån ej annat föranledes av 18 kap. 6 och 8 §§ rättegångsbalken. Har motpart förebringat utredning i strid med utredningsbeslut som mark- och miljödomstolen meddelat, ersättes dock kostnaden för sådan utredning endast i den mån utredningen haft betydelse för utgången i målet. Beträffande skyldigheten att svara för kostnad i högre rätt gäller med tillämpning i övrigt av 18 kap. rättegångsbalken, att fastighetsägaren, om ej annat föranledes av 18 kap. 6 och 8 §§ samma balk, alltid själv ska vidkännas såväl sina egna kostnader som kostnad som åsamkas motpart genom att fastighetsägaren fullföljt talan. *Lag (2010:993)*

¹ Denna lydelse träder i kraft den 2 maj 2011 enligt lag (2010:993) [red.anm.].

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

2010:993

1. Denna lag träder i kraft den 2 maj 2011.
2. Mål som vid ikraftträdandet handläggs i en fastighetsdomstol ska lämnas över till den tingsrätt som skulle ha varit behörig om målet hade inletts efter ikraftträdandet. Detta gäller dock inte mål där huvudförhandling har inletts före ikraftträdandet. För ett sådant mål ska äldre bestämmelser gälla. Förordnanden för dem som ingår i rätten ska därvid anses ha fortsatt giltighet såvitt avser det pågående målet.
3. Ett avgörande som meddelas av en fastighetsdomstol överklagas till hovrätt och handläggs efter överklagandet enligt äldre bestämmelser.

Förmäns-
rätt

Lag (1970:990) om förmånsrätt för fordran på grund av fastighetsbildning

(senast ändrad genom SFS 2000:235)

1 § Har vid förrättning enligt fastighetsbildningslagen (1970:988) eller lagen (1987:11) om exploateringssamverkan bestämts att ägare eller tidigare ägare av fastighet skall utge ersättning till annan sakägare och har fordran på ersättning icke förfallit till betalning tidigare än ett år före utmätning eller konkursansökan, skall med fordringen följa förmånsrätt enligt 6 § 1 förmånsrättslagen (1970:979).

Samma förmånsrätt tillkommer fordran på ersättning i pengar enligt 5 kap. 31 § tredje stycket fastighetsbildningslagen för skog som ej kunnat uttagas inom föreskriven tid. *Lag (1992:1215)*

2 § Följande beslut skall antecknas i fastighetsregistrets inskrivningsdel när de har vunnit laga kraft:

1. beslut om att en ägare eller en tidigare ägare skall betala ersättning enligt 1 § första stycket,
2. beslut om rätt enligt 5 kap. 31 § tredje stycket fastighetsbildningslagen (1970:988) att ta ut skog, samt
3. beslut enligt 5 kap. 12 a § första stycket fastighetsbildningslagen.

Beslut som anges i första stycket 1 och 2 skall dock inte antecknas, om det sammanlagda kapitalbeloppet av de ersättningar för vilka en fastighet enligt 1 § första stycket svarar inte uppgår till ettusen kronor. *Lag (2000:235)*

3 § Närmare föreskrifter för tillämpningen av denna lag meddelas av Konungen eller av myndighet som Konungen bestämmer.

Propositioner

SFS 1970:990
Prop. 1970:144

SFS 1987:130
Prop. 1985/86:90

SFS 1992:1215
Prop. 1991/92:127

SFS 2000:235
Prop. 1999/2000:39

Lag (1973:1152) om förmånsrätt för fordringar enligt lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter

(senast ändrad genom SFS 1987:131)

Med samfällighetsförenings fordran på belopp, som vid uttaxering enligt lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter påförts någon såsom ägare av fastighet eller innehavare av tomträtt, som omfattas av samfälligheten, följer förmånsrätt enligt 6 § 1 eller 7 § 2 förmånsrättslagen (1970:979), om beloppet icke förfallit till betalning tidigare än ett år före utmätning eller konkursansökan.

Om föreningen förvaltar en exploateringssamfällighet enligt lagen (1987:11) om exploateringssamverkan, gäller förmånsrätten dock inte större belopp än som följer av beslut enligt 13 § nämnda lag. *Lag (1987:131)*

Propositioner

SFS 1973:1152
Prop. 1973:160

SFS 1983:662
Prop. 1982/83:26

SFS 1987:131
Prop. 1985/86:90

Lag (1929:164) om kronans förmånsrätt för avdikningslån

(senast ändrad genom SFS 1968:281)

1 § har upphävts genom lag (1968:281).

2 § Sedan beslut meddelats om ordningen för återbetalning av lån från statens avdikningslånefond (avdikningslån) samt, där flera fastigheter skola ansvara för återbetalningen, om lånets fördelning på dessa fastigheter, äger kronan för de årliga avbetalnings- och räntebelopp, som sålunda bestämts, lika rätt i fastighet, vilken lånet blivit påfört, som för avgäld av fast egendom, varom i 17 kap. 6 § handelsbalken sågs. *Lag (1968:281)*

3–5 §§ har upphävts genom lag (1968:281).

Propositioner

SFS 1929:164
Prop. saknas

SFS 1968:281
Prop. saknas

Förmåns-
rätt

Lag (1933:270) om säkerhet för utbekommande av viss ersättning enligt lagen (1933:269) om ägofred

Har vid betesreglering enligt lagen om ägofred blivit bestämt, att ersättning jämlikt 16 § sagda lag skall årligen gäldas av ägare till fastighet, äge den ersättningsberättigade, där hans fordran ej stått inne längre än ett år efter förfallodagen, att ur fastigheten, ändå att den kommit i annans hand, njuta betalning med enahanda förmånsrätt, som enligt 17 kap. 6 § handelsbalken tillkommer enskild ränteägare för avgäld av fast egendom.

Propositioner

SFS 1933:270
Prop. saknas

FARS UTTALANDEN I ETIKFRÅGOR

EtikU 3 Hantering av risk för arvodesförlust

(december 2010)

Sammanfattning	408
Inledning	408
Förskott	409
Fakturering	409
Specifikation av arvodesfakturer	409
Indrivningsåtgärder	409
Innehållande av handlingar	409
Uppdragets upphörande	410
Förmånsrätt i konkurs	410

Sammanfattning

Revisions- och redovisningsföretag måste bedriva sin verksamhet under sunda ekonomiska förhållanden och med tillfredsställande riskhantering, vilket innebär bl. a. att en Far-medlem som är verksam i ett sådant företag på olika sätt måste kunna skydda sig mot arvodesförluster. Detta innebär att medlemmen ska dels använda uppdragsbrev och i förekommande fall allmänna villkor för att precisera villkoren för uppdraget, dels, när förhållandena tillåter det

- a conto-fakturera snabbt och frekvent,
- begära förskott,
- tillämpa effektiva kravrutiner,
- avsäga sig uppdraget, samt
- bevaka fordringar och eventuell förmånsrätt i en konkurs.

Inledning

En Far-medlem är skyldig att utöva sin verksamhet i överensstämmelse med god yrkessed samt bedriva yrkesutövningen i ordnade former och sträva efter sunda ekonomiska förhållanden. Verksamheten ska också bedrivas med tillfredsställande riskhantering.

För många Far-medlemmar och deras företag kan arvodesförluster innebära påfrestningar på bl. a. företagets likviditet och i enstaka fall utgöra ett hot mot företagets existens. Om större förfallna arvodesbelopp är obetalda kan dessutom intressenterna tänkas ifrågasätta medlemmens opartiskhet och självständighet om denne utför bestyrkandeuppdrag. Sistnämnda fråga behandlas dock inte närmare i detta uttalande.

Det råder viss osäkerhet om vilka regler som gäller enligt god yrkessed för hur en Far-medlem får agera mot kunder som kan förorsaka arvodesförluster. För att tydliggöra vad som ska gälla i bl. a. detta hänseende ska medlemmen se till att villkoren för uppdraget definieras i förväg, lämpligen i skriftlig form.

Det är Fars övertygelse att uppdragsbrev och allmänna villkor minskar osäkerheten om vad som gäller beträffande Far-medlemmarnas möjligheter att skydda sig mot arvodesförluster och, inte minst, risken för tvist mellan medlemmarna och deras uppdragsgivare i arvodesfrågor. Användandet av uppdragsbrev och allmänna villkor kan emellertid inte förväntas skingra all osäkerhet och minska risken för tvist i alla avseenden och situationer. Mot den bakgrunden beskrivs nedan de viktigaste åtgärderna för att skydda sig mot arvodesförluster.

Redogörelsen utgör inte någon rättsutredning utan är tänkt som en praktisk vägledning. Vid utformningen har policygruppen för etik beaktat att god yrkessed förändras över tiden, så även på detta område. Bedömningar och uttalanden som gjorts i tidigare skeden av Far och Revisorsnämnden kan i dag inte utan vidare anses ge uttryck för den goda yrkessedens krav.

Förskott

Förskottsbetalning berörs i revisionsvillkoren, men inte i övriga villkorsuppsättningar. I uppdrag som omfattas av de sistnämnda villkoren gäller i stället allmänna civilrättsliga regler.

Faktureringsvillkor

Faktureringsvillkor återfinns i samtliga Fars villkorsuppsättningar.

Praxis för tjänsteuppdrag är att arvodet faktureras efter överenskommelse. Som allmän huvudregel anses gälla att arvodet ska faktureras när uppdraget är avslutat, om något särskilt avtal inte träffats om detta. För revisions- och redovisningsarbete, som är utsträckt i tiden och beroende av kundens åtgärder för att färdigställa årsredovisning m.m., är det emellertid utvecklad branschpraxis att fakturera arvodet löpande a conto, ofta månadsvis om det inte är fråga om små belopp. Denna praxis har också kommit till uttryck i villkoren.

Specifikation av arvodesfakturer

Enligt Revisorsnämndens praxis är det god revisorssed att – om kunden begär det – lämna uppgift om debiteringsgrunderna samt om vem som utfört visst arbete, när arbetet utförts och vad arbetet avsett.

Frågan om specifikation av arvodesfakturer, liksom debiteringsgrunderna, berörs därför i revisionsvillkoren.

Fars övriga villkorsuppsättningar, bortsett från revisionsvillkoren, saknar motsvarande punkter. Men risken för oenighet och i värsta fall tvist om arvodet och därmed risken för arvodesförlust minskar självfallet om medlemmen specificerar vad debiterat arvode avser.

Indrivningsåtgärder

Samtliga villkor innehåller bestämmelser om dröjsmålsränta vid försenad betalning, men berör i övrigt inte frågan om indrivningsåtgärder.

En medlem har givetvis samma rätt att driva in och skydda sina fordringar som andra fordringsägare, i förekommande fall med dröjsmålsränta. Medlemmen kan därför i princip också använda möjligheten till betalningsanmaning enligt 2 kap. 9 § första stycket 2 konkurslagen (1987:672), eventuellt med konkursansökan som följd. Men det kan inte anses förenligt med god yrkessed att skicka en betalningsanmaning till kunden eller att ansöka om att kunden försätts i konkurs, så snart det finns en obetald och förfallen faktura. Dessa åtgärder förutsätter att det finns skälig anledning att anta att kunden är på obestånd. En påminnelse eller andra indrivningsåtgärder bör dock utnyttjas först. Även om de beskrivna åtgärderna i vissa fall kan anses förenliga med god yrkessed, ligger det i sakens natur att de bör användas med restriktivitet för att inte riskera att komma i konflikt med bestämmelserna i 17 kap. 3 § konkurslagen om skadestånd vid obefogad konkursansökan.

Innehållande av handlingar

Inget av villkoren innehåller några bestämmelser som ger medlem rätt att innehålla handlingar.

Ett sätt för en medlem att försöka förmå uppdragsgivaren att betala arvoden är att hålla inne egendom, som t.ex. handlingar som medlemmen tagit emot från uppdragsgivaren eller upprättat själv.

Enligt civilrättsliga regler kan en revisor som säkerhet för sin arvodesfordran inte hålla inne räkenskaphandlingar (t.ex. verifikationer, grund- och huvudbokföring samt årsredovisningshandlingar) och deklaraionshandlingar som han eller hon tagit emot av kunden. I övriga typer av handlingar som revisorn har i sin besittning, oberoende av om han eller hon mottagit dem från uppdragsgivaren eller själv producerat eller i viss omfattning bearbetat dem, bör revisorn kunna åberopa kvarhållanderätt. Exempel på sådana handlingar kan vara budgetar, prognoser och kalkyler.

Revisorn kan heller aldrig hålla inne revisionsberättelsen som säkerhet för sin arvodesfordran.

Andra uppdragstagare, t.ex. en redovisningskonsult, har däremot rätt att hålla inne handlingar, som konsulten själv har upprättat, till säkerhet för betalning för detta arbete.

Det bör dock observeras att enligt 7 kap. 12 § andra stycket konkurslagen har den som, på uppdrag av gäldenären, upprättat räkenskapsmaterial rörande gäldenärens bo en uttrycklig skyldighet att lämna ut materialet till förvaltaren i gäldenärens konkurs.

Uppdragets upphörande

Uppdragets upphörande i förtid regleras i revisionsvillkoren. Motsvarande punkt saknas i övriga villkor. Dessa innehåller däremot ett flertal punkter avseende vad som gäller vid uppsägning av uppdrag.

Förmånsrätt i konkurs

Frågan om uppdragstagarens eventuella förmånsrätt i konkurs berörs inte i något av villkoren.

Enligt 10 a § förmånsrättslagen (1970:979) gäller allmän förmånsrätt för revisions- och bokföringsfordringar, dvs. arvoden för uppdrag att fullgöra lagstadgad revision eller uppdrag att upprätta räkenskapsmaterial för att lagstadgad bokföringsskyldighet ska kunna fullgöras. Denna förmånsrätt har företräde enligt 15 § förmånsrättslagen – om det behövs – framför den förmånsrätt som följer av företagshypotek, 5 § förmånsrättslagen, eller den som följer av utmätning, 8 § förmånsrättslagen, i annan lös egendom än tomträtt.

Förmånsrätten gäller dock bara för sådant arbete som utförts de senaste sex månaderna innan konkursansökan kom in till tingsrätten. Andra konsultinsatser omfattas inte alls av förmånsrätten. Detta gäller t.ex. ersättning för arbete med att upprätta deklARATIONER.

En fordran som är förenad med förmånsrätt enligt 10 a § kan utgå i förskott men fordringsägaren måste då – om bevakningsförfarande senare skulle inledas i konkursen – bevaka sin fordran för att ha kvar sin rätt att behålla vad som tillkommer honom eller henne enligt det beslut om utdelning som meddelas vid konkursens avslutande.

Reglerna om förskott på utdelning finns i 11 kap. 14–17 §§ konkurslagen. Medlemmen bör observera att ett förskott inte är någon betalning utan ett lån som senare går i avräkning mot den utdelning som fastställs när konkursen avslutas. Ett förskott ska därför skuldföras hos mottagaren till dess beslut om utdelning föreligger, RH 2007:70.

När förmånsrätten infördes, betonades det att det är angeläget att berörda uppdragstagare är aktiva vid ekonomiska svårigheter hos ett företag, strävar efter att rädda företaget från konkurs och eventuellt försöker åstadkomma någon form av rekonstruktion. Medlemmarnas insatser i krisföretag kan vara av stor betydelse för möjligheterna att åstadkomma en lyckosam rekonstruktion.

För att säkerställa att förmånsrätten blir beaktad, bör medlemmen följa upp obetalda arvodesfakturor och överväga behovet av åtgärder – i sista hand ingivande av ansökan om kundens försättande i konkurs (se ovan under indrivning) – för att inte riskera att av förbiseende gå miste om förmånsrätten vid en eventuell konkurs efter sexmånadersfristens utgång, samt, i händelse av konkurs, åberopa förmånsrätten särskilt, när han eller hon bevakar sin fordran.

Vidare bör medlemmen beakta att sexmånadersfristen räknas från det att konkursansökan kommer in till tingsrätten. Detta gäller även i de fall där konkursen har föregåtts av en ansökan om och ett misslyckat försök till företagsrekonstruktion.

Praxis och litteratur om revisorers och redovisningskonsulters förmånsrätt

Förarbeten

Prop. 1986/87:90 *Ny konkurslag*, s. 173 f. och 432 f.

Förmåns-
rätt

Praxis

Göta Hovrätt, avd. 5, beslut 2000-01-13 i mål Ö 280/99
Ersättning för upprättande av kontrollbalansräkning inte förenad med förmånsrätt eftersom denna uppgift åligger aktiebolaget och inte revisorn.

RH 2001:46
Förmånsrätt för ersättning för arbete med substansgranskning.

Lidköpings tingsrätt, beslut 2001-02-21 i mål K 1065/99
Fordran på ersättning för arbete som utförts efter det att konkursansökan kom in till tingsrätten är inte förenad med förmånsrätt enligt 10 a § förmånsrättslagen.

Göta hovrätt, beslut 2009-05-29 i mål Ö 3456-08 (överklagat, HD Ö 2710/09; prövningstillstånd meddelat 2009-12-21)
Begreppet revision har ansetts innefatta revisors lagstadgade skyldighet att granska en upprättad kontrollbalansräkning enligt 25 kap. 13 § aktiebolagslagen.

Litteratur

Savin, *Revisorers och bokföringsbyråers förmånsrätt i konkurs*, TSA (Advokaten) 1988 s. 333 ff.

Rudegren, *Berättelsen om den godhjärtade revisor A-son*, Balans 11/2000 s. 12 f.

Savin, *Revisorns möjligheter att få betalt i obeståndssituationer*, Balans 1/2001 s. 7 f.

Engerstedt – Strömqvist, *Mer om revisorns möjligheter att få betalt för sina arvodesfordringar*, Balans 2/2001 s. 25 f.

Engerstedt, *Förmånsrätt för revisionsarvoden – ordningen återställd tills vidare!*, Balans 8–9/2009, s. 38.

Walén – Gregow, *Förmånsrättslag m.m.*, 5 uppl., 2004, s. 83 ff.

Fars uttalande i etikfrågor *EtikU 3 Hantering av risk för arvodesförlust* (december 2010).

[Hans Elliot ©]